

•• TR71 DÜZEY 2 BÖLGESİ

BÖLGE PLANI

2014-2023

Ahiler Kalkınma Ajansı
TR71 DÜZEY 2 BÖLGESİ BÖLGE PLANI
2014-2023

Adres
Kapucubaşı Mah. Atatürk Bulvarı No : 57 Merkez / NEVŞEHİR

Telefon
(0 384) 214 36 66

Faks
(0 384) 214 00 46

Baskı Yeri
Ankara

Grafik Tasarım ve Uygulama
Şapka ve Fil Reklam Ajansı

Fotoğraflar
Ahiler Kalkınma Ajansı

www.ahika.gov.tr

2016
Tüm Hakları Saklıdır
Kaynak göstermek şartıyla alıntı yapılabilir

10

KISALTMALAR

11

TABLolar LİSTESİ

12

HARİTALAR LİSTESİ

13

GRAFİKLER LİSTESİ

13

ŞEKİLLER LİSTESİ

14

GİRİŞ

15

YÖNETİCİ ÖZETİ

18

1. 2010-2013 BÖLGE PLANININ GENEL DEĞERLENDİRMESİ

21 Çıkarılan Dersler

22

2. YÖNTEM, İZLENEN STRATEJİ, SÜREÇLER

75	5.3.4. Gelişme Eksenî-4: Nitelikli Hizmet Sunma Kapasitesi
78	6. Üst Planlarla Uyumluluk
88	7. Öncelik ve Tedbirler
94	8. Öncelikli Konular
96	9. Mekânsal ve Sektörel Gelişme Şemaları

100	9.1. Alt Bölgeler ve Sektörel Gelişme Şemaları
101	9.1.1. Sanayi Gelişme Şeması
103	9.1.2. Hayvancılık Gelişme Şeması
104	9.1.3. Bitkisel Üretim Gelişme Şeması
105	9.1.4. Turizm Gelişme Şeması
114	10. Özel Nitelikli Projeler

116	10.1. Konya Ovası Projesi
117	10.2. Özel Çevre Koruma Alanları

118	10.3. Diğer Kalkınma Ajansları ile İşbirliği
119	10.4. Yenilenebilir Enerji Projeleri
120	11. Performans Göstergeleri
126	12. Risk Analizi
130	13. Uygulamaya Yönelik Stratejiler

132	13.1. Uygulamada Stratejik Yaklaşım
135	13.2. Uygulamada Prensipler

136	13.3. Eylem Planları
138	14. Finansman Kaynakları
140	15. Kaynakça

Kısaltmalar

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AHİKA	: Ahiler Kalkınma Ajansı
BGUS	: Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
DHİMİ	: Devlet Hava Meydanları İşletmesi
EPDK	: Enerji Piyasası Denetleme Kurumu
GSKD	: Gayrisafi Katma Değer
GZFT	: Güçlü yanlar, Zayıf yanlar, Fırsatlar, Tehditler
Ha	: Hektar (10.000 m²)
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOP	: Konya Ovası Projesi
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS	: Küçük Sanayi Sitesi
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TCDD	: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPE	: Türk Patent Enstitüsü
TR52	: Karaman ve Konya İllerinin Bulunduğu Düzey 2 Bölgesi
TR71	: Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde İllerinin Bulunduğu Düzey 2 Bölgesi
TR72	: Kayseri, Sivas, Yozgat İllerinin Bulunduğu Düzey 2 Bölgesi
TR83	: Samsun, Tokat, Çorum ve Amasya İllerinin Bulunduğu Düzey 2 Bölgesi
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

Tablolar

20	Tablo 1: TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde AHİKA Tarafından Uygulanan Destekler
32	Tablo 2: TR71 Düzey 2 Bölgesi Karayolları Durumu
34	Tablo 3: TR71 Düzey 2 Bölgesi İllerinin Türkiye Nüfusu İçinde Aldıkları Paylar (%)
36	Tablo 4: İllere Göre Nüfus ve Yıllık Ortalama Artış Hızları
42	Tablo 5: İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Cari Fiyatlarla GSKD, 2010
44	Tablo 6: Rekabet Endeksi, 2009
48	Tablo 7: Bölge İçi Gelişmişlik Sıralaması
51	Tablo 8: Niğde İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması
51	Tablo 9: Nevşehir İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması
52	Tablo 10: Kırşehir İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması
52	Tablo 11: Kırıkkale İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması
53	Tablo 12: Aksaray İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması
56	Tablo 13: TR71 Düzey 2 Bölgesi Organize Sanayi Bölgeleri
57	Tablo 14: Küçük Sanayi Sitelerinin İllere Göre Dağılımı, 2013
61	Tablo 15: TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin En Çok Göç Alıp Verdiği İlk Beş Bölge
69	Tablo 16: Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme Eksenini Öncelikleri
72	Tablo 17: Korunan ve Yaşatılan Doğal ve Kültürel Miras Eksenini Öncelikleri
74	Tablo 18: Artan Yaşam Kalitesi Eksenini Öncelikleri
75	Tablo 19: Nitelikli Hizmet Sunma Kapasitesi Öncelikleri
90	Tablo 20: Tedbirler
100	Tablo 21: Alt Bölgeler ve Alt Bölgelerde Yer Alan İlçeler
122	Tablo 22: Performans Göstergeleri
134	Tablo 23: İzleme Faaliyetleri
135	Tablo 24: Değerlendirme Faaliyetleri
137	Tablo 25: Plan Uygulama Safhaları

Haritalar Listesi

- 15 Harita 1: TR71 Düzey 2 Bölgesi Konumu, İl ve İlçeleri
- 29 Harita 2: Bölgesel, Ulusal ve Uluslararası Paydaşlar
- 32 Harita 3: TR71 Düzey 2 Bölgesi ve Komşu İl ve Düzey 2 Bölgeleri
- 33 Harita 4: TR71 Düzey 2 Bölgesi Ulaşım Ağları
- 38 Harita 5: Bölge Nüfus Yoğunlukları
- 39 Harita 6: Bölge Dışı Göç
- 47 Harita 7: TR71 Düzey 2 Bölgesi Çevre Hassasiyetleri
- 54 Harita 8: Süt ve Et Üretim Durumu (Büyükbaş)
- 55 Harita 9: TR71 Düzey 2 Bölgesi Bitkisel Üretimi
- 57 Harita 10: TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde İmalat Sanayii ve KSS-OSB Dağılımları
- 58 Harita 11: TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Konaklama Yerleri ve Yatak Sayısı Dağılımı
- 106 Harita 12: Sanayi Mekânsal Gelişim Şeması
- 108 Harita 13: Hayvancılık Mekânsal Gelişim Şeması
- 110 Harita 14: Bitkisel Üretim Mekânsal Gelişim Şeması
- 112 Harita 15: Turizm Mekânsal Gelişim Şeması
- 116 Harita 16: KOP Bölgesi
- 118 Harita 17: Komşu Kalkınma Ajansları
- 119 Harita 18: Türkiye Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası
- 119 Harita 19: EPDK Tarafından Belirlenen Güneş Tarlaları Kurulabilecek Muhtemel Bölgeler (Güneş Radyasyonu Değeri 1650 kWh/m²-yıl'dan büyük alanlar seçilmiştir)
- 119 Harita 20: Niğde İli Güneş Enerjisi Potansiyeli

Grafikler Listesi

- 35 Grafik 1: TR71 Düzey 2 Bölgesi İllerinin Bölge İçindeki Nüfus Ağırlıkları (%)
- 36 Grafik 2: TR71 Düzey 2 Bölgesi İlleri Toplam Nüfus
- 37 Grafik 3: TR71 Düzey 2 Bölgesi Nüfus Değişimi
- 37 Grafik 4: TR71 Düzey 2 Bölgesi Nüfus Piramidi
- 40 Grafik 5: İllere Göre İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranları
- 40 Grafik 6: Türkiye'de ve TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Kadın İstihdam Oranı (%) (15+ Yaş)
- 41 Grafik 7: Türkiye'de ve TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Kadınların İşgücüne Katılma Oranı (%) (15+ Yaş)
- 41 Grafik 8: Türkiye TR71 Düzey 2 Bölgesi GSKD Karşılaştırması
- 42 Grafik 9: Yıllar İtibarıyla TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Tarım, Sanayi ve Hizmetler Sektörünün Yarattığı GSKD Değişimi
- 43 Grafik 10: On Bin Kişi Başına Yeni Kurulan Şirket Sayısı
- 43 Grafik 11: TR71 Düzey 2 Bölgesi'nden Yapılan Patent Başvurularının İllere Göre Dağılımı
- 44 Grafik 12: TR71 Düzey 2 İllerinin Vergi Gelirleri (2008-2011 toplamı, 1.000 TL)
- 45 Grafik 13: TR71 Bölgesi Rekabetçilik Endeksleri
- 46 Grafik 14: Kişi Başına Düşen Mevduat ve Krediler (2008-2011 ortalaması, TL)

Şekiller Listesi

- 24 Şekil 1: Plan Hazırlama Süreci
- 69 Şekil 2: Vizyon ve Gelişme eksenleri
- 132 Şekil 3: Plan Uygulama Stratejisi İşlemi
- 132 Şekil 4: Plan Uygulama Stratejisi
- 133 Şekil 5: Plan İzleme Komitesi
- 136 Şekil 6: Sürdürülebilirlik İlkeleri

Giriş

TR71 Düzey 2 Bölgesi, Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerini içermektedir.

Türkiye’de yaratılan gayri safi toplam katma değerın %1,53’ü TR71 Düzey 2 Bölgesi tarafından yaratılmaktadır. Bu oranın %25,1’i sanayiden, %55,3’ü hizmetlerden ve %19,6’sı tarımdan elde edilmekte olup bölgede en önemli sektör hizmetler sektörü olarak görünmektedir. (Kaynak: TÜİK 2012, Ulusal hesaplar)

Türkiye genelinde sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında Bölge illeri orta seviyelerde yer almaktadır. Sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksine göre Aksaray 55, Kırıkkale 41, Kırşehir 40, Nevşehir 36 ve Niğde 56. sırada yer almaktadır (SEGE 2011, İllerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi). Bölge özellikle Türkiye ve Dünyada zengin tabiat ve kültür varlıkları ile bilinmekte ve tanınmaktadır.

Türkiye’de bölgesel ve yerel kalkınmanın hızlandırılması, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımlarının benimsenmesi ve dolayısıyla bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla bölge planlarının hazırlanması ve uygulamaya konması, hayata geçirilen en önemli kalkınma aracı ve politikası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu planların temel amacı sektörel öncelikler ile mekânsal gelişimin eklemlenmesi ve böylece dengeli bir kalkınmanın sağlanmasıdır.

Bölgesel kalkınma planları çerçevesindeki politikaların ve programların yerel Düzeyde uygulanması ve takibi amacıyla kurumsal bir yapıya ve yasal dayanağa sahip “Kalkınma Ajansları” kurulmuştur. Ajanslardan beklenen en temel

faaliyetler, yerel paydaşlar arasında bölgesel kalkınmaya dayanak sağlayacak motivasyonu sağlamak, kurumsal kapasite gelişimine katkı vermek, koordinasyonu sağlamak ve kalkınma süreçlerini hızlandıracak plan, program ve projeleri hayata geçirmektir.

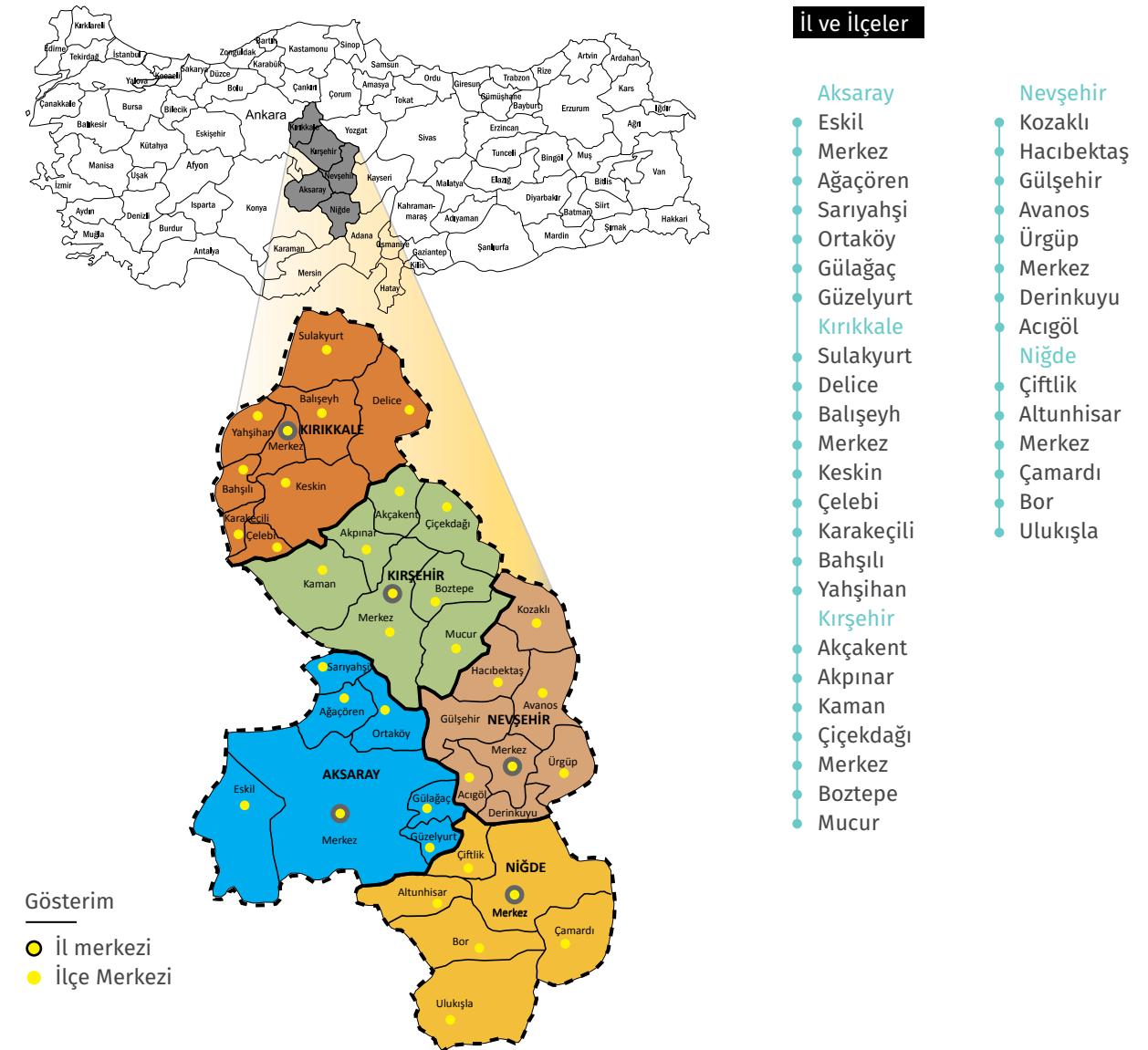
T.C. Ahiler Kalkınma Ajansı, 25 Ocak 2006 tarih ve 5449 no’lu “Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun” çerçevesinde, 25 Temmuz 2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş bir ajanstır. Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerinden oluşan TR71 Düzey 2 Bölgesi’ni kapsayan Ajansın merkezi Nevşehir ilindedir.

Ajansın en önemli faaliyetlerinden biri de yukarıda bahsedildiği gibi bölgeyi 2023 yılına taşıyacak 2014-2023 Bölge Planını hazırlamaktır. 2014-2023 Bölge Planı, küreselleşmenin ve her alanda yaşanan hızlı gelişmenin etkili olduğu, fırsatların ve tehditlerin yoğunlaştığı bu dönemde, toplumun her kesiminden paydaşlar için hedef ve strateji birliği sağlayarak yol gösterici olacaktır. Söz konusu plan ayrıca katılımcı bir şekilde hazırlanan ve yaşamaya değer bir bölge yaratmayı hedefleyen bir plandır. Bu çerçevede 2014-2023 Bölge Planı, bölgenin güçlü yanlarını daha da güçlü hale getirecek, zayıf noktaları iyileştirecek ve olası tehditleri alınacak tedbirler ile önceden önleyebilecek gelişme eksenlerini belirleyen temel bir yol haritası niteliğindedir.

Yönetici Özeti

TR71 Düzey 2 Bölgesi, Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerini içeren, 31.823 km²’lik yüzey alanı ile Türkiye yüzölçümünün %4,1’ini kaplayan ve 1.501.311 kişilik nüfusu ile Türkiye’nin %2’lik nüfusunu oluşturan bir Düzey 2 Bölgesi’dir. (TÜİK 2012 Bölgesel Göstergeler)

Harita 1: TR71 Düzey 2 Bölgesi Konumu, İl ve İlçeleri

Bölgesel Kalkınma Planları ulusal politikaların ve programların tamamlayıcısı niteliğinde olup yerel düzeyde uygulanması ve takibi amacıyla tasarlanan kalkınma süreçlerindeki yol haritalarıdır. Bu planlardan temel beklenti, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltacak yerel ve bölgesel müdahalelerin hiyerarşik bir tasarımı yapmak (stratejik planlama) ve yol göstermektir.

Bölgeyi 2023 yılına taşıyacak 2014-2023 Bölge Planı, bulunduğumuz coğrafyada değişimin hızla yaşandığı bu dönemde, katılımcı bir şekilde hazırlanan ve yaşamaya değer bir bölge yaratmayı hedefleyen, mevcut durum üzerine potansiyelleri harekete geçirecek gelişme eksenlerini belirleyen temel bir yol haritası niteliğindedir.

Bölge paydaşları ile yapılan görüşmeler ve müzakereler sonucunda bundan sonra tasarlanacak planların, toplumun her kesimi tarafından anlaşılabilir, benimsenebilecek, gerçekçi, uygulanabilir ve başarılı bir plan olması hususunda geniş çaplı bir mutabakata varılmıştır.

TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı, hazırlık ve tasarım safhası da dahil olmak üzere yaklaşık 2 yıl süren bir çalışmayla ortaya konmuştur. Bu süre içinde yerel, bölgesel ve ulusal öncelikler ile uluslararası zorunluluklar da dahil olmak üzere tüm stratejik belge ve raporlar dikkate alınmıştır.

Plan hazırlık süreci hazırlık, veri toplama, sentez ve stratejik tasarım adımları izlenerek tamamlanmıştır. Bu süreç içinde hazırlanan plan;

1 Biz kimiz?
Paydaş Analizi

4 Hedefe varırken bizi ne durdurabilir?
Risk Analizi

2 Şu an neredeyiz?
Durum Analizi

5 Hedefe vardığımızı nasıl anlayacağız?
Performans Göstergeleri

3 Nereye varmaya çalışıyoruz?
Hedef Analizi

6 Hedefe varmak için neler yapmalıyız?
Eylem Planı

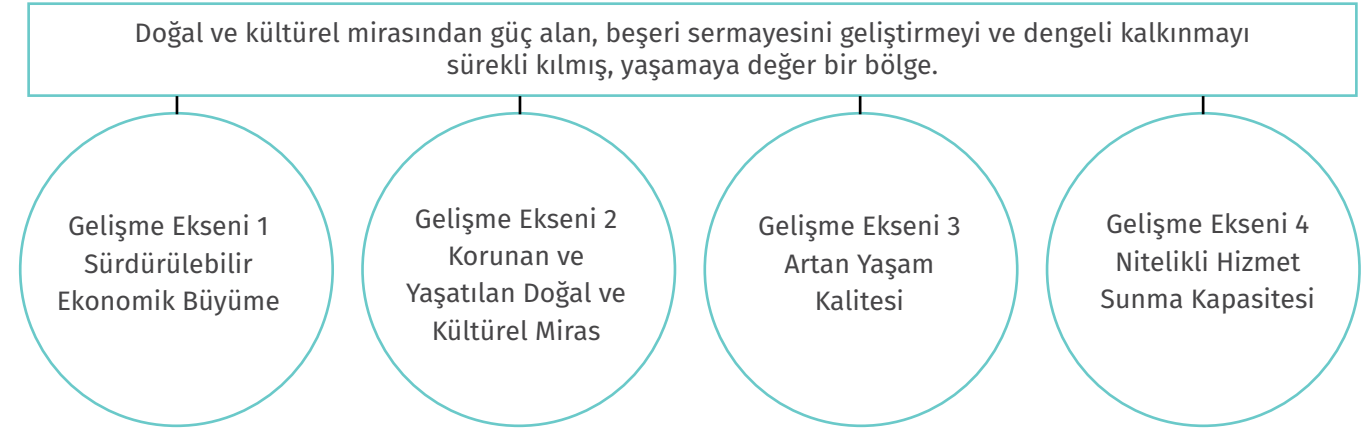
sorularına cevap vermeye özen göstermiştir.

Plan hazırlama süreci boyunca bölge hakkındaki ulaşılabilir nitelikteki tüm veriler resmi kaynaklardan toplanmış ve TR71 Düzey 2 Bölgesi içindeki beş ilde tarım, sanayi, turizm, sosyal yapı, çevre, enerji, afet yönetimi, bankacılık ve ticaret, altyapı, ulaşım gibi sektör, alt sektör ve faaliyet alanlarında paydaşlarla çalıştaylar yapılarak durum analizleri ayrı ayrı ortaya konmuştur. Bunun yanında 37 ilçesi bulunan bölgede 15 ilçede çalıştaylar da düzenlenerek mümkün olduğunca tüm idari düzlemdeki paydaşlarla görüşülmüştür. Bunlara ek olarak uzman görüşleri, gözlemler ve deneyimler de göz önünde tutulmuştur.

Tüm bu çalışmalar esnasında toplam 1288 uzman ve kuruluş temsilcisi ile bir araya gelinmiştir.

Hazırlık ve veri toplama safhası bu şekilde tamamlandıktan sonra sentez safhasına geçilmiş ve bunun sonucunda TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin vizyonu ve gelişme eksenleri belirlenmiştir:

Vizyon

Bölgeyi 2023 yılına taşıması hedeflenen planın vizyonu, bölgenin temel değerlerini ve mirasını dengeli ve bütüncül kalkınma ile birleştiren bir temele oturtulmuştur. Bu temeli aynı zamanda; sürdürülebilir ekonomik büyüme, artan yaşam kalitesi ve nitelikli insan gücü de desteklemektedir.

YAŞAMAYA DEĞER BİR BÖLGE YARATMAK

Bu eksenler etrafında gelişecek toplumsal yaşam kalitesi, bölgede üretilen gayri safı katma değer artırılması, üretimin çeşitlendirilmesi, bölgeye has ve eşsiz nitelikte tarihi, doğal ve kültürel değerlerin korunması ve yaşatılması, yaşanan mekânların iyileştirilmesi ve geliştirilmiş insan niteliği gibi öncelik alanlarına sahiptir.

Bölgenin önümüzdeki on yılın gelişme perspektifini ve bunun için gerekli müdahale alanlarını içeren 2014-2023 Bölge Planı, kuşkusuz bölgedeki tüm paydaşların ortak çalışması ile uygulanabilecektir. Söz konusu plan, bu amaçla tüm paydaşlara "paylaşılmış ve sahiplenilmiş" bir perspektif sunmaktadır.

Planın uygulanması en az planın hazırlanması kadar önemlidir. Planın uygulanması amacıyla özellikle

bölgedeki paydaşlar arasında işbirliği ve üst düzeyde iletişim son derece önemli olup ortak uygulama ve izleme mekanizmalarının oluşturulması öngörülmektedir. Plan temelde sahip olunan değerlerin korunması, geliştirilmesi ve devamlılığı ilkesinden güç almaktadır. Planın uygulanması ile yaratılacak olumlu etkinin ve değişimin devamlılığı açısından (sürdürülebilirlik) bölge paydaşlarının birlikte çalışması, planın başarısı ve dolayısıyla bölgede yaşayanların refahı için olmazsa olmaz niteliktedir.

2014-2023 Bölge Planı'nın, başta TR71 Düzey 2 Bölgesi olmak üzere Türkiye'nin kalkınması ve tüm toplumun yaşam kalitesinin artırılmasına katkı vermesi ve eşsiz doğal, tarihi ve kültürel zenginliği ile her zaman ön planda olmasını teşvik etmesi öngörülmüştür.

ÜRGÜP / NEVŞEHİR

1. 2010-2013 Bölge Planının Genel Değerlendirmesi

2010-2013 Bölge Planının değerlendirilmesi ajans personeli tarafından paydaşlarla yapılan görüşmeler, tutulan kayıtlar, toplanan veriler analiz edilerek yapılmıştır. Bu değerlendirmeden çıkarılan dersler, 2014-2023 Bölge Planı'nın hazırlanmasında kullanılmıştır. Bu nedenle 2010-2013 Bölge Planı ile 2014-2023 Bölge Planı arasında bazı konular aynı kalmak koşuluyla bir takım farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar şu şekilde vurgulanabilir:

- Daha katılımcı bir plan; paydaşların görüş ve önerileri aynen yansıtılmıştır (bir önceki planda 241 kurum/kuruluş temsilcisi ile görüşülmüş iken bu plan hazırlığında 1288 kurum/kuruluş temsilcisi ile görüşülmüştür).
- Daha gerçekçi bir plan; paydaşların önerileri doğrultusunda basitleştirilmiş ancak görünür bir etki yaratacak bir plan hazırlanmıştır. Bu, planlara olan güveni artıracaktır.
- Uygulanabilecek bir plan; plan hedeflerine nasıl ve hangi faaliyetlerle varılacağını açıklayan bir plan ortaya konmuştur.

TR71 Düzey 2 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı ajansın kuruluş tarihi olan 25 Temmuz 2009 tarihinden hemen sonra üç ay gibi çok kısa bir süre içinde hazırlanan bir plandır. Zamanın sınırlı olmasından dolayı yeterli saha çalışması yapılamamıştır. Paydaşlar ile görüşmeler sınırlı kalmış olup sadece 241 kurum/kuruluş temsilcisi ile görüşülebilmektedir. Buna ek olarak Ajansın henüz kurumsallaşmasını tamamlamadan plan hazırlama sürecini yaşamış olması ve personelin bu konuda yeterince deneyim sahibi olmaması da planın istenilen kalitede hazırlanmasına engel teşkil etmiştir.

Paydaşların yeni kurulan Ajansın görev ve yetkileri konusunda bilgi eksikliği, bölge planlarına aşina olmamaları ve plan hazırlık çalışmalarında paydaşların katılımlarının düşük olması Planın uygulanması sürecinde plana ilgilerinin düşük kalmasına ve dolayısıyla planın uygulanmasında eksikliklere sebep olmuştur.

Ajans, 2010 yılından bu yana söz konusu planın "Rekabet Edebilirlik" ve "Yaşam Kalitesi" gelişme eksenlerine katkı verecek mali destek programları yürütmüştür. Bu çerçevede 2010 yılında Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı, Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı ve Tarıma Dayalı Sanayi Mali Destek Programı uygulanmıştır. 2011 yılında İmalat Sanayiinde Yenilikçiliğin Gerçekleştirilmesi Mali Destek Programı, Tarım ve Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı ve Turizm Mali Destek Programı uygulanmış, 2012 yılında ise Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı ve Sektörel Rekabet Edebilirlik Mali Destek Programı hayata geçirilmiştir.

Tablo 1: TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde AHİKA Tarafından Uygulanan Destekler

Yılı	Proje Teklif Çağrısına Çıkkılan Mali Destek Programının Adı	Programda Duyurulan Destek Tutarı	Sözleşme İmzalanan Proje Sayısı	Sözleşmeye Bağlanan Tutar (TL)	Eş Finansman Dahil Toplam Proje Bütçesi (TL)
2010	Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı	4.000.000,00	15	2.334.142,33	3.104.745,61
2010	Tarıma Dayalı Sanayi Mali Destek Programı	5.000.000,00	18	4.899.924,97	10.622.600,49
2010	Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı	3.300.000,00	8	3.262.089,35	5.776.912,91
2011	Turizm Mali Destek Programı	6.500.000,00	8	1.480.545,00	2.437.391,00
2011	İmalat Sanayiinde Yenilikçiliğin Gerçekleştirilmesi Mali Destek Programı	6.500.000,00	13	2.891.365,53	5.790.466,73
2011	Tarım ve Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı	2.510.000,00	7	912.235,21	1.216.355,76
2012	Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı	7.500.000,00	18	7.681.243,83	12.055.165,29
2012	Sektörel Rekabet Edebilirlik Mali Destek Programı	17.000.000,00	56	16.773.970,34	37.160.022,34
2013	Doğrudan Faaliyet Desteği	882.366,32	16	882.164,76	975.618,00
2011 2013	Teknik Destek Programı	850.000,00	99	611.070,00	611.070,00
Toplam			258	41.728.751,32	79.750.348,13

Bununla birlikte hayata geçirilen Mali Destek Programlarının yarattığı etkinin ölçülmesi için gerekli hazırlıklar başlatılmış bulunmaktadır.

Planın üç yıl gibi kısa bir süreyi kapsaması ve Ajansın sahip olduğu insan ve finansman kaynaklarının sınırlılığı nedeniyle diğer gelişme eksenlerine katkı verecek programlar hayata geçirilememiştir.

Çıkarılan Dersler

TR71 Düzey 2 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı hazırlık çalışmaları ve uygulama sürecinde elde edilen tecrübeler, Mali Destek Programlarının uygulanması sırasında sahip olunan deneyimler, paydaşlarla ve faydalanıcılarla yapılan görüşmeler, izleme faaliyetleri, TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı hazırlık çalışmaları sürecinde gerçekleştirilen durum analizleri, uzman görüşleri ve Ajans personelinin gözlemleri ışığında çıkarılan dersler ve paydaşların beklentileri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Daha gerçekçi bir plan

Hazırlanacak bölge planının kapsadığı dönem içinde ulaşılacak hedefleri içermesi; önceliği bölge içinde

yaşayanların acil ihtiyaçlarını karşılamaya vermesi, net, gerçekçi ve başarılabılır hedefleri olan; anlaşılabilir, basit, yalın bir dil kullanan, bölge içi gelişmişlik farklarını azaltan, mekâna özgü, kaynakların etkin kullanıldığı bir planın hazırlanması.

Uygulanabilir bir plan

Hazırlanacak yeni bölge planının gerçekçi ve başarılabılır hedefleri olması yanında uygulanabilir bir plan olması; ilgili paydaşların mevcut kapasitelerini aşan ya da üst sınırdan zorlayan program ya da projelerden uzak durulması; planda uygulamaya yönelik yol haritasının ya da stratejilerin belirtilmesi; planın uygulamasının bölgedeki paydaşlar tarafından izlenmesi ve tüm bunlar için bölgedeki paydaşların kurumsal kapasitesinin artırılması.

Sahiplenilmiş bir plan

Hazırlanacak planın tüm paydaşlarla birlikte hazırlanması; kolay anlaşılabilir olduğundan paydaşlar tarafından içselleştirilebilmesi; gerçekçi ve uygulanabilir olduğundan anlaşılabilir olması; paydaşlarla birlikte hazırlandığından savunulabilmesi ve izah edilebilmesi.

MUCUR / KIRŞEHİR

2. Yöntem, İzlenen Strateji, Süreçler

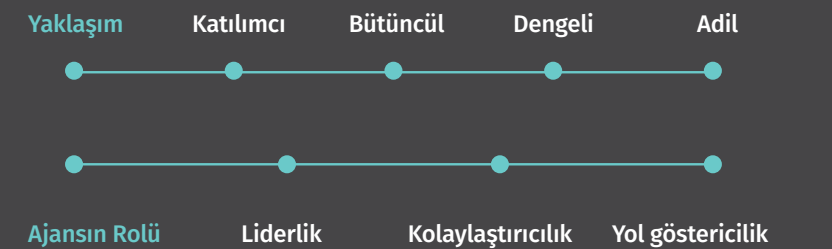
TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı yaklaşık iki yıllık bir çalışmayla ortaya konmuştur. İzlenen temel yöntem “Stratejik Planlama” yöntemidir. Bu süreç içinde özellikle planın hangi unsurlar üzerine inşa edileceğine karar verilmiştir (Yaşamaya değer bir bölge yaratmak). Bu karara varabilmek için bölgenin sahip olduğu değerler, potansiyeller ve tehditler irdelenmiştir. Bu amaçla sırasıyla uluslararası zorunluluklar, ulusal planlar ve stratejiler, bölgesel gerçekler, yerel dinamikler, tecrübeler ve olası tehditler dikkate alınmıştır. Bununla birlikte bir önceki plandan edinilen tecrübeler ve öğrenilen dersler de bu planda göz önünde tutulmuştur.

Plan hazırlık sürecinde paydaşlarla yapılan görüşmelerde üzerinde ısrarla durulan nokta, bu planın Ajansın planı olmadığı, tüm bölgenin planı olduğudur. Bununla birlikte Ajansın bu planı Bölge’deki “tüm paydaşlar adına” hazırladığı ve bu süreçte liderlik rolü üstlendiği de vurgulanmıştır.

Paydaşlarla birlikte yapılan bu plan, hazırlık çalışmaları sırasında hemen hemen tüm paydaşların ısrarla dile getirdiği gibi uygulanabilir, başarılı ve kolay anlaşılabilir bir plandır. Bu plan sahiplenme ve görev paylaşımını bir üst düzeye çıkaran bir plan yaklaşımını benimsemektedir.

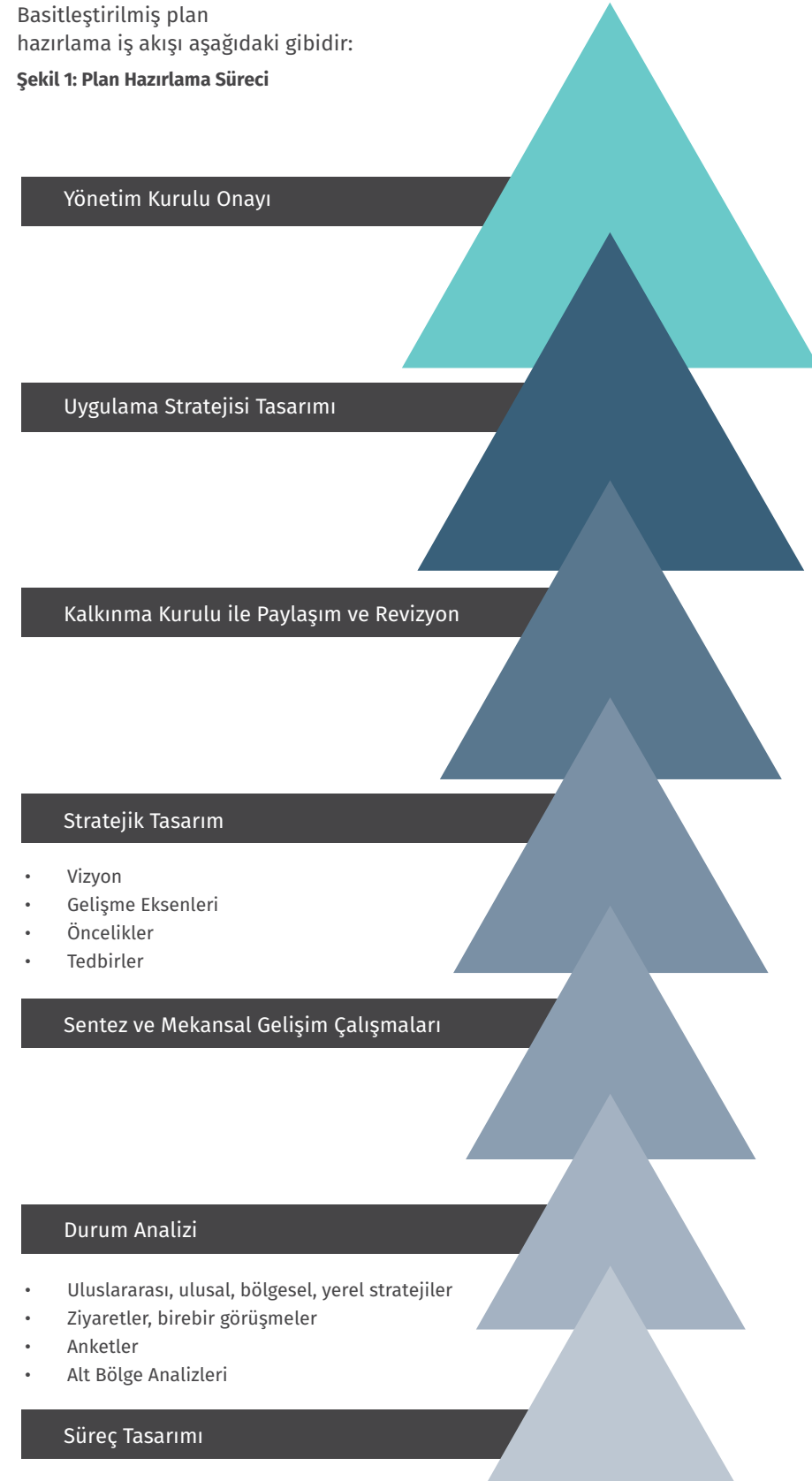
Plan hazırlama sürecinde doğal olarak tüm paydaşlar aktif olarak çeşitli roller üstlenmiştir. Ajansın kolaylaştırıcılık ya da moderatörlük rolünü üstlendiği bu süreçte paydaşlar, kendi bilgi ve tecrübeleri doğrultusunda bilgi, fikir ve proje önerileri vererek planın temel taşlarını oluşturmuşlardır.

Plan hazırlık sürecinde özellikle Bölgedeki üniversitelerden hizmet desteği alınmıştır. Bu aynı zamanda Bölge üniversitelerinin kapasitesinin artırılmasına ciddi katkı vermiştir.

Basitleştirilmiş plan
hazırlama iş akışı aşağıdaki gibidir:

Şekil 1: Plan Hazırlama Süreci

Genel olarak plan şu temel soruların yanıtını vermeye özen göstermiştir:

Biz kimiz?

Paydaş Analizi

Şu an neredeyiz?

Durum Analizi

Nereye varmaya çalışıyoruz?

Hedef Analizi

Hedefe varırken bizi ne durdurabilir?

Risk Analizi

Hedefe vardığımızı nasıl anlayacağız?

Performans Göstergeleri

Hedefe varmak için neler yapmalıyız?

Eylem Planı

Çalışmalar paydaş analizi ile başlamış ve bu çalışma çerçevesinde bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, üniversite ve araştırma kurumları genel hatları ile gözden geçirilmiştir.

Plan hazırlanmasında en önemli bölümü durum analizi çalışmaları oluşturmuştur. Bu çalışmalar TR71 Düzey 2 Bölgesi'ndeki 5 ilde sektörel düzeyde analizlerden oluşmuştur. Analizler için gerekli veriler yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde literatür tarama, yerelde ve bölge düzeyinde birebir görüşmeler, odak grup görüşmeleri

ve çalıştaylar, anketler ve GZFT analizleri yoluyla elde edilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede 1288 uzman veya kuruluş temsilcisi ile temas edilmiştir.

Alt bölge analizleri için bölgede mevcut 37 ilçeden 15'inde çalıştaylar düzenlenerek detaylı bilgi edinilmeye özen gösterilmiştir.

Elde edilen tüm bu verilerin ışığında bölgeyi 2023'e taşıyacak stratejiler belirlenmiştir.

3. Paydaş Analizi

Bölgenin 2023 hedeflerine ulaşması, ilgili tüm paydaşların ortak hareket etmesi ve sıkı iletişim içinde işbirliği yapmasıyla direkt ilgilidir. Bu nedenle bölgedeki paydaşların kimler oldukları, hangi görev, yetki ve sorumluluklara sahip oldukları, beklentileri, sahip oldukları hizmet verme kapasiteleri, etraflarındaki hangi diğer paydaş ile ne düzeyde bir ilişki ve işbirliği içinde olduklarını bilmek son derece önemlidir. Buradan hareketle paydaşların planın uygulanmasında ve izlenmesinde ne türlü görev ve sorumluluk alabilecekleri de ortaya çıkmaktadır. Paydaşlarla yapılan çalıştaylar ve görüşmeler ışığında aşağıdaki tespitler yapılmıştır:

Paydaşlar	Analiz
Yerel	Görev, yetki, sorumluluk
Bölgesel	Teknik Kapasite
Ulusal	Finansman
Uluslararası	Motivasyon

- Bölgedeki paydaşların, mevcut tecrübe ve gözlemler ışığında profili incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun proje planlama ve uygulama kapasitesinin olmadığı ya da son derece kısıtlı olduğu görülmektedir. Bölgede mevcut bazı il belediyeleri ve valilikler bünyesinde proje ofisleri bulunmaktadır.
- Bölgedeki kamu kurum ve kuruluşların büyük bölümü, kendi asli görevlerini yetersiz personel ve kaynaklarla yerine getirmeye çalışmakta olduklarını ifade etmişlerdir. Kendi asli görevleri dışında çeşitli programlara proje hazırlamak büyük oranda talimatla yerine getirilmektedir. Hazırlanan projelerin kabul oranları dikkate alındığında personelin proje planlama ve uygulama kapasitesinin çok düşük olduğu görülmektedir.
- Özellikle kamuda projelere olan ilginin, idarecinin proje ve kalkınma süreçlerine olan ilgisiyle doğru orantılı olduğu görülmektedir.
- Bölgedeki sivil toplum kuruluşları arasında en

fazla proje teklifi veren ve uygulayan kuruluşlar sanayici ve iş adamları örgütleridir. Bunun da en büyük sebebi girişimcilik eğitimleri ve KOSGEB'in teşvik ve destekleri olmuştur.

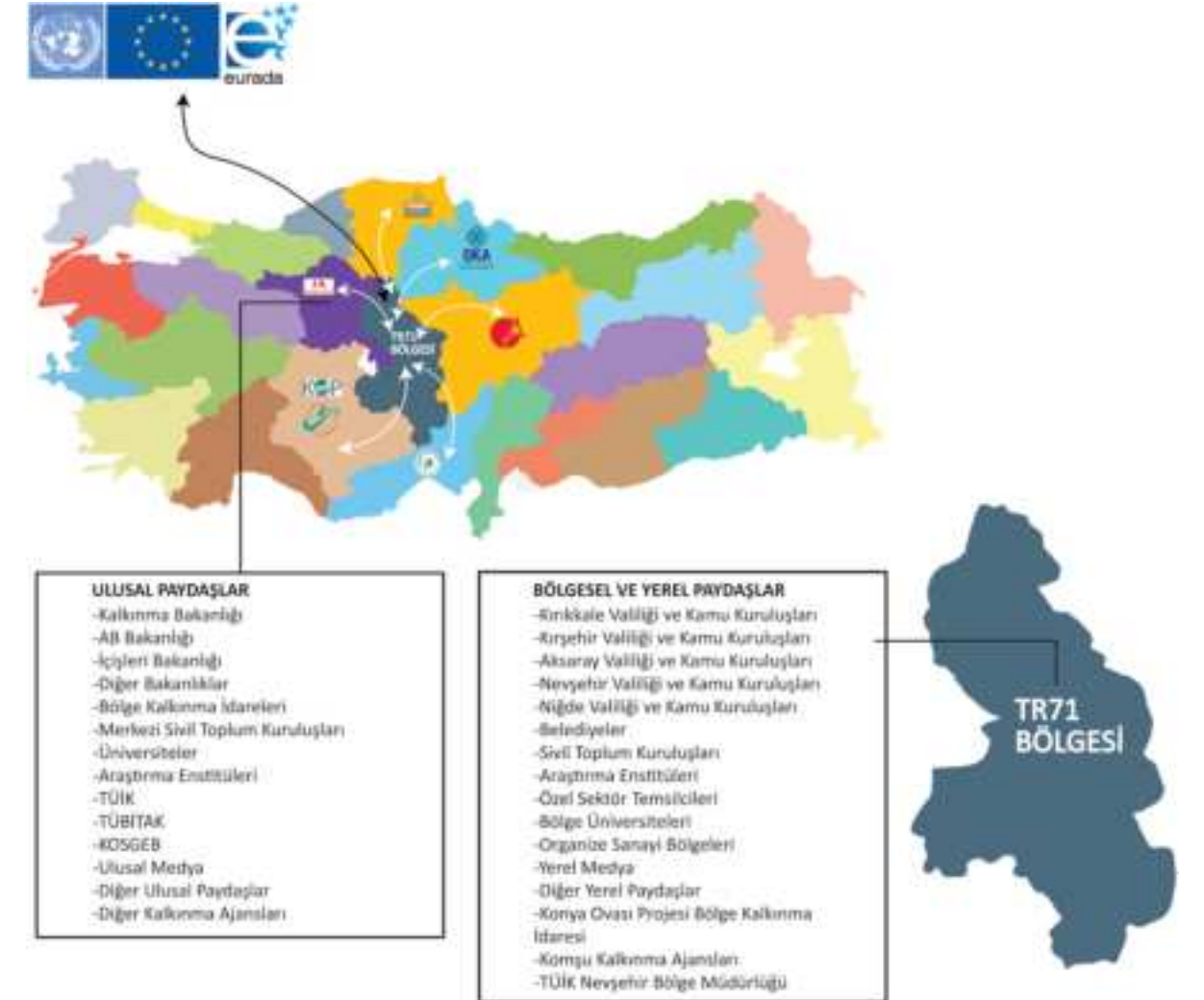
- Bölge üniversiteleri kısmen genç üniversitelerdir ve kurumsallaşma çalışmaları halen devam etmektedir. Üniversitelerin kalkınma süreçlerinde aldığı rol istenilen düzeyde değildir. AR-GE çalışmaları yetersizdir ve sanayi ile bağları zayıftır. Kalkınma süreçlerine katkı ve projelere olan ilgi bazı akademisyenlerin şahsi ilgileriyle sınırlı kalmaktadır.
- Bölgede serbest danışmanlık müessesesi gelişmemiştir. İstenilen düzeyde serbest uzman bulmak oldukça zordur. Danışmanlık şirketleri son derece yetersizdir.
- Paydaşların çoğu birbirini ya hiç tanımamakta ya da yanlış tanımaktadır. Bunun sonucu olarak paydaşlar birbirlerinden farklı düzeyde beklentiler içine girmekte ve bu durum bazı noktalarda çatışmalara neden olabilmektedir.

KIRŞEHİR

Paydaşları “bölgesel”, “ulusal ve uluslararası” paydaşlar olarak iki grupta incelemek yerinde olacaktır:

Harita 2: Bölgesel, Ulusal ve Uluslararası Paydaşlar

3.1. Bölgesel paydaşlar

Bu paydaşlar TR71 Düzey 2 Bölgesi sınırları içinde yer alan kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, sivil toplum örgütleri, özel sektör temsilcileri, araştırma enstitüleri, üniversiteler, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi, TÜİK Nevşehir Bölge Müdürlüğü, komşu ajanslar ve yerel medya olarak sınıflandırılabilir.

3.2. Ulusal ve uluslararası paydaşlar

Bu paydaşlar merkez düzeyinde örgütlenmiş yapılar olup Bakanlıklar, özellikle diğer Kalkınma Ajansları, diğer Bölge Kalkınma İdareleri, üniversiteler, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütlerinin merkez teşkilatları, özel sektör temsilcilerinin merkez teşkilatları, uluslararası kuruluşların temsilcileri, araştırma enstitüleri ve merkezi teşkilatlarıyla, ulusal medya bu sınıfta değerlendirilmektedir.

4. TR71 Düzey 2 Bölgesi'ne Genel Bakış – Mevcut Durum

TR71 Düzey 2 Bölgesi için on yıllık bir strateji belirlemeden önce Bölgenin hâlihazırdaki durumunu tespit etmek gerekmektedir. Bu çerçevede mevcut durum içinde sadece Bölge Vizyonu ve gelişme eksenlerine gerekçe teşkil eden gösterge ve verilere yer verilmiş olup Bölgenin genel bir görünümü verilmektedir.

4.1. Konum ve Coğrafi Özellikler

Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerini kapsayan TR71 Düzey 2 Bölgesi, coğrafi olarak İç Anadolu Bölgesi'nde ve büyük bölümü Orta Kızılırmak havzası içinde yer almaktadır. Kuzeyinde Çorum ve Çankırı, batısında Ankara ve Konya, güneyinde Mersin ve Adana, doğusunda ise Kayseri ve Yozgat illeri ile komşudur. Düzey 2 sınıflandırmasına göre ise batısında TR51 (Ankara) ve TR52 (Konya, Karaman), kuzeyinde TR82 (Çankırı, Kastamonu, Sinop) ve TR83 (Çorum, Amasya, Samsun, Tokat), doğusunda TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat) ve güneyinde ise TR62 (Mersin, Adana) ile komşudur. Düzey 1 sınıflandırmasına göre ise TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat) Düzey 2 Bölgesi ile birlikte Orta Anadolu Düzey 1 Bölgesini oluşturmaktadır.

GÜVERCİNLİK
VADİSİ / NEVŞEHİR

Harita 3: TR71 Düzey 2 Bölgesi ve Komşu İl ve Düzey 2 Bölgeleri

Çalışmalar paydaş analizi ile başlamış ve bu çalışma çerçevesinde bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, üniversite ve araştırma kurumları genel hatları ile gözden geçirilmiştir.

Plan hazırlanmasında en önemli bölümü durum analizi çalışmaları oluşturmuştur. Bu çalışmalar TR71 Düzey 2 Bölgesi'ndeki 5 ilde sektörel düzeyde analizlerden oluşmuştur. Analizler için gerekli veriler yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde literatür tarama, yerelde ve bölge düzeyinde birebir görüşmeler, odak grup görüşmeleri ve çalıştaylar, anketler ve GZFT analizleri yoluyla elde edilmeye

çalışılmıştır. Bu çerçevede 1288 uzman veya kuruluş temsilcisi ile temas edilmiştir.

Alt bölge analizleri için bölgede mevcut 37 ilçeden 15'inde çalıştaylar düzenlenerek detaylı bilgi edinilmeye özen gösterilmiştir.

Elde edilen tüm bu verilerin ışığında bölgeyi 2023'e taşıyacak stratejiler belirlenmiştir.

4.2. Ulaşılabilirlik

TR71 Düzey 2 Bölgesi coğrafi konumu itibarıyla Türkiye'nin doğu-batı ve kuzey-güney doğrultularındaki ülke içi ana ulaşım yollarının üstünde bulunmaktadır.

Tablo 2: TR71 Düzey 2 Bölgesi Karayolları Durumu

İller	Devlet Yolları (km)	İl yolları (km)	Toplam (km)
Aksaray	248	243	491
Kırıkkale	233	139	372
Kırşehir	244	249	493
Nevşehir	238	210	448
Niğde	220	255	475
TR71 DÜZEY 2	1.183	1.096	2.279
Türkiye	30.871	28.741	59.612

Kaynak:
Karayolları
Genel
Müdürlüğü

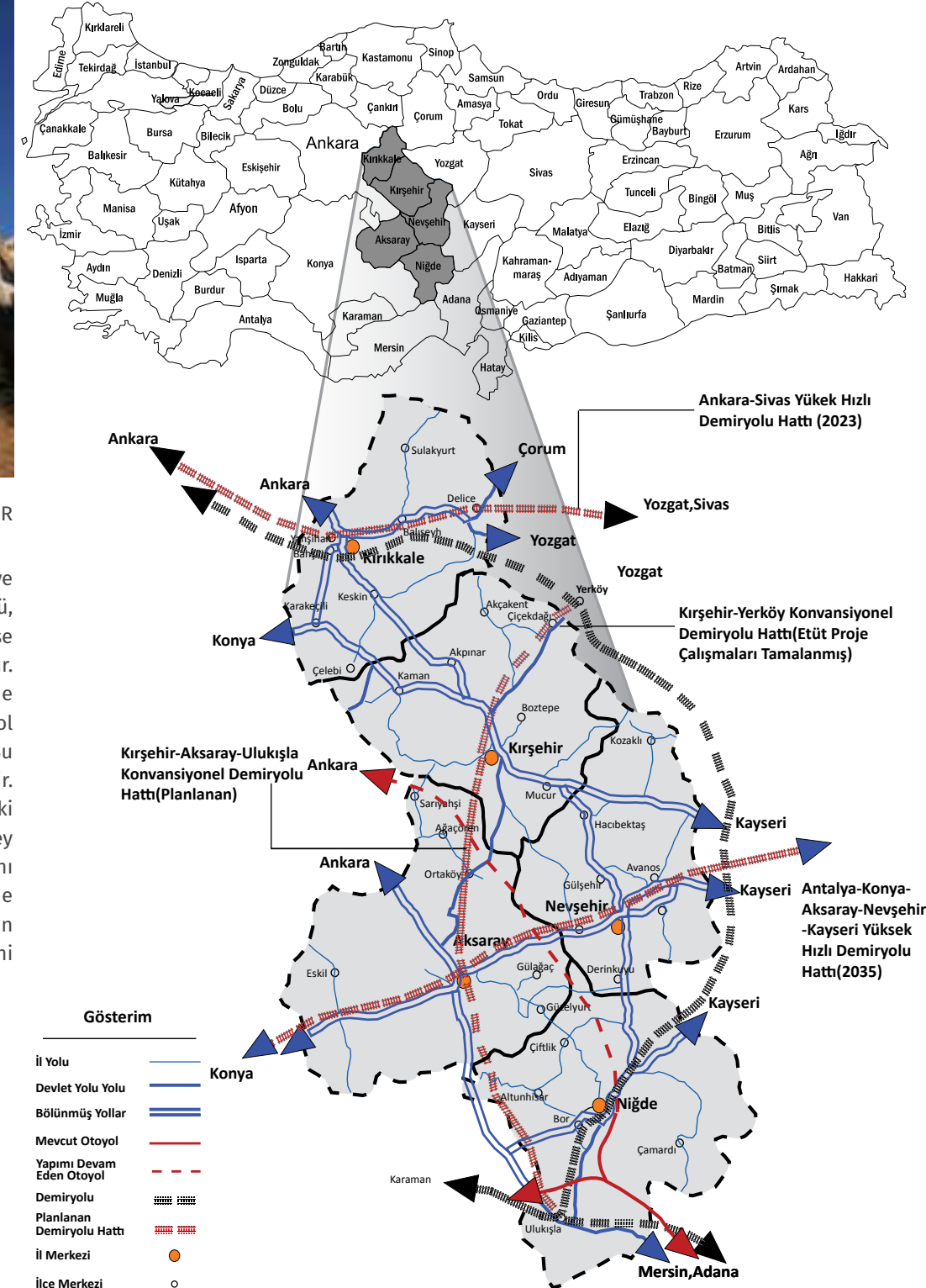

ÇAVUŞIN / NEVŞEHİR

TR71 Düzey 2 Bölgesi Türkiye devlet yollarının %3,83'ünü, Türkiye il yollarının ise %3,81'ini kapsamaktadır. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde hizmete açık olan otoyol Niğde ilinden geçmektedir. Bu otoyolun uzunluğu 114 km'dir. Türkiye otoyolları içindeki payı ise %5,35'dir. TR71 Düzey 2 Bölgesi'ndeki karayollarını cinslerine göre incelediğimizde bölgedeki toplam karayollarının %16'sı asfalt, %83,3'ü sathi kaplamadır.

Kaynak: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Alt Yapı Yatırımları Genel Müdürlüğü, Ulaşım ve İletişim Stratejisi ve Karayolları Genel Müdürlüğü internet sitelerinden elde edilen bilgilerle Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından yapılmıştır.

Harita 4: TR71 Düzey 2 Bölgesi Ulaşım Ağları

SEYFE GÖLÜ / KIRŞEHİR

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde ise demiryolu il merkezi olarak sadece Kırıkkale ve Niğde il merkezinden geçmektedir. Aksaray ilinde demiryolu ağı bulunmamaktadır.

TCDD'nin Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Projesi kapsamında Ankara-Kırıkkale-Yozgat-Sivas güzergâhında yaklaşık 406 km uzunluğunda hızlı tren hattı planlanmıştır. Bunun Ankara-Kırıkkale-Yozgat hattında 163 km'lik kısmı tamamlanmıştır. Projenin 85 km'lik kısmı Kırıkkale il sınırlarında dört ilçeden (Yahşihan, Merkez, Balışeyh ve Delice) geçmektedir. Proje sonucunda Kırıkkale ilinden İstanbul, Konya, İzmir ve Sivas'a hızlı tren hattı ile ulaşım sağlanmış olacaktır.

Buna ek olarak Antalya-Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri tren hattının etüt-fizibilite çalışmaları Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı 2013 Yılı İdare Faaliyet Raporu'na göre tamamlanmıştır. Söz konusu hattın Antalya-Konya hattının 2023 sonuna kadar, Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri hattının ise 2035 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır. Turizm başta olmak üzere geçeceği şehirlere önemli katkılar yapması

beklenen hattın yolcu ve yük taşımacılığına yönelik karma hızlı tren hattı olması beklenmektedir.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'ndeki tek havalimanı olan Nevşehir Kapadokya Havalimanı bölgenin turizm potansiyeline cevap vermek üzere 15 Kasım 1998 günü Nevşehir – Tuzköy Hava Meydanı ismiyle hizmete girmiştir. Havalimanının şehir merkezine uzaklığı 30 km'dir. Şimdiki adıyla "Nevşehir Kapadokya Havalimanı" DHMİ tarafından işletilen uluslararası nitelikteki 12 havalimanından biridir ve her türlü sivil – askeri trafiğe hizmet verecek standartlara sahiptir. Havalimanının terminal binası büyüklüğü 3500m² ve pist uzunluğu 3000x45 metredir. Nevşehir Kapadokya Havalimanı'nın yolcu kapasitesi iç hatlarda 250.000 kişi, dış hatlarda ise 450.000 kişi olup toplamda 700.000 (yolcu/yıl) kişilik kapasiteye sahiptir.

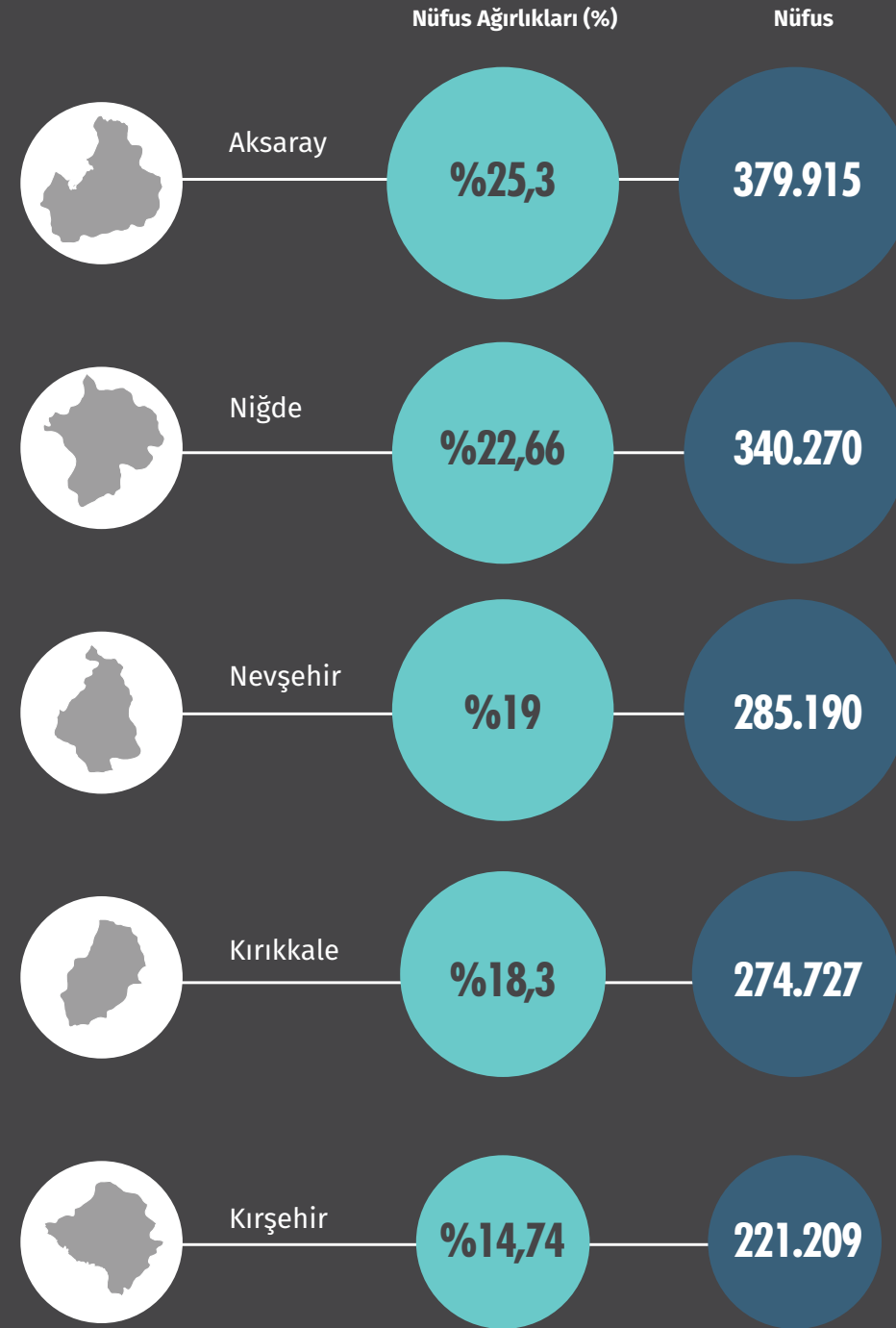
4.3. Nüfus Yapısı

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin nüfusu TÜİK 2012 yılı ADNKS verilerine göre 1.501.311 kişi ile Türkiye nüfusunun %2'sini oluşturmaktadır.

Tablo 3: TR71 Düzey 2 Bölgesi İllerinin Türkiye Nüfusu İçinde Aldıkları Paylar (%)

Bölge	Toplam	Erkek	Kadın	%
Türkiye	75.627.384	37.956.168	37.671.216	100
TR71 DÜZEY 2	1.501.311	747.304	754.007	2
Aksaray	379.915	188.945	190.970	0,50
Kırıkkale	274.727	137.324	137.403	0,36
Kırşehir	221.209	110.008	111.201	0,31
Nevşehir	285.190	140.952	144.238	0,38
Niğde	340.270	170.075	170.195	0,45

Kaynak: TÜİK 2013b. Bölgesel İstatistikler-Nüfus ve Göç 2012

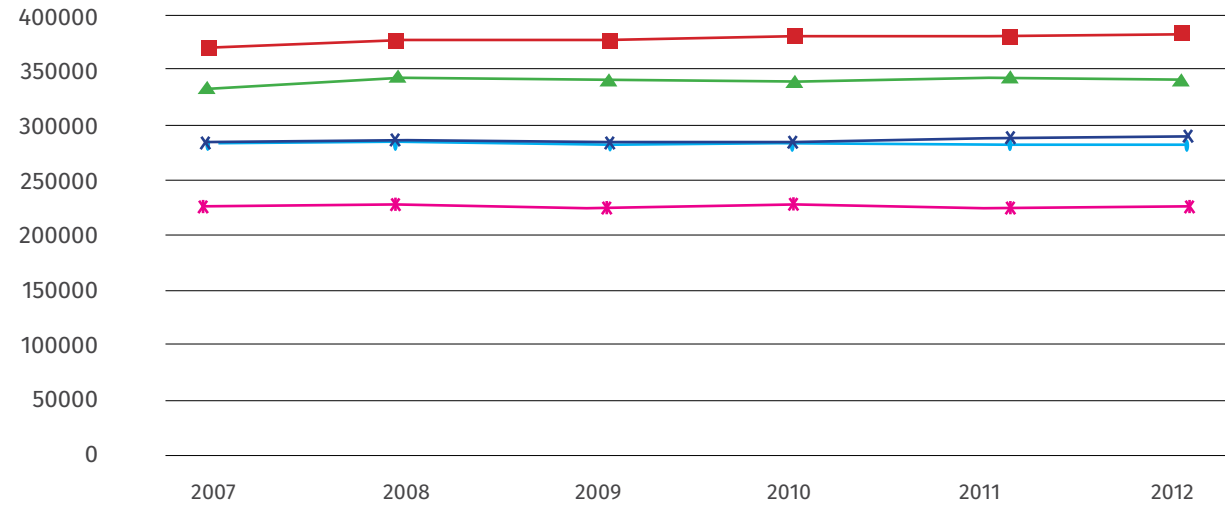
Bölge nüfusunun %35,6'sı kırsal alanda yaşamakta olup bu oran Türkiye ortalamasının (%22,72) üzerindedir.

Grafik 1: TR71 Düzey 2 Bölgesi İllerinin Bölge İçindeki Nüfus Ağırlıkları (%)

TR71 Düzey 2 Bölgesi illerini nüfus açısından incelediğimizde en fazla nüfusun Aksaray ilinde olduğu görülmektedir. Aksaray'dan sonra en fazla nüfus Niğde ilinde yer alırken daha sonra Kırıkkale ve Nevşehir illeri gelmektedir, en az

nüfus ise Kırşehir ilinde yer almaktadır. İllerdeki nüfus artış hızlarını incelediğimizde en fazla nüfus artışının Aksaray ilinde gerçekleştiği ve diğer illerdeki nüfusların yaklaşık olarak aynı seyrettiği görülmektedir.

Grafik 2:TR71 Düzey 2 Bölgesi İlleri Toplam Nüfus

—■— Aksaray —▲— Niğde —×— Nevşehir —◆— Kırıkkale —*— Kırşehir KAYNAK: TÜİK, Bölgesel İstatistikler

Tablo 4: İllere Göre Nüfus ve Yıllık Ortalama Artış Hızları

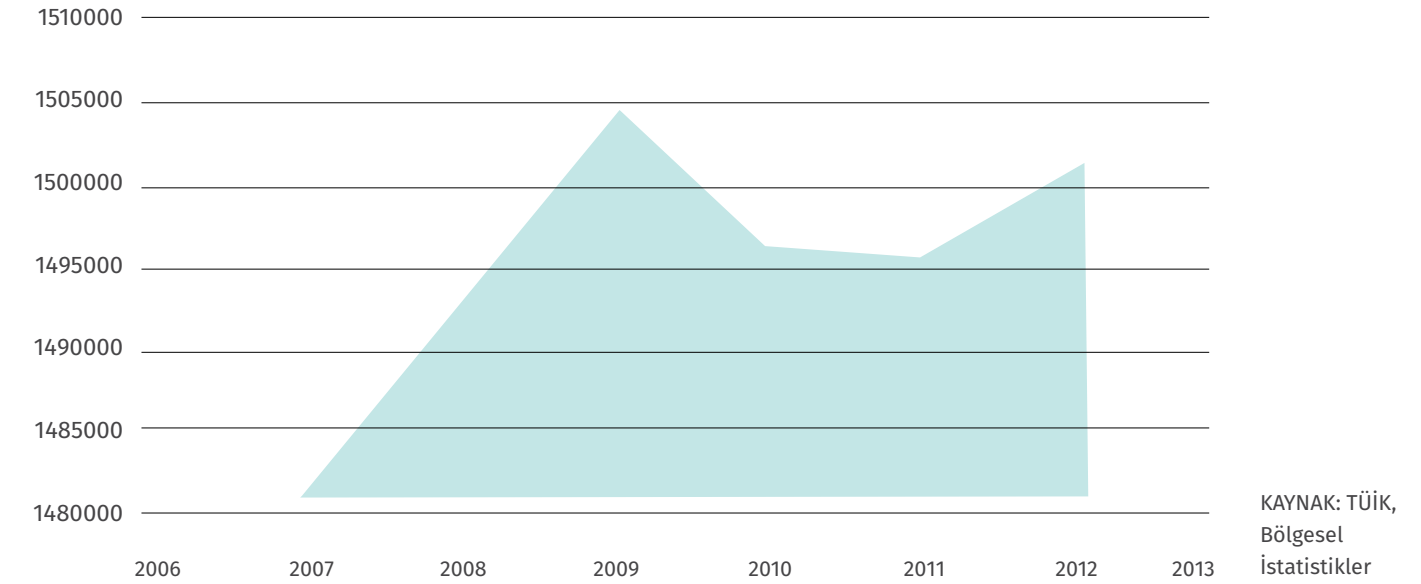
İl	Nüfus		Yıllık ortalama artış hızı (‰)
	2012	2023	
Kırşehir	221 209	206 574	-6,2
Nevşehir	285 190	279 774	-1,7
Niğde	340 270	333 416	-1,8
Aksaray	379 915	379 050	-0,2
Kırıkkale	274 727	258 241	-5,6

KAYNAK: TÜİK, Nüfus Projeksiyonları, 2013-2075

2007 ile 2012 yılları arasında Bölge nüfusu incelendiğinde nüfusun 2007 den 2009'a kadar yükseldiği, 2010 ve 2011 yılındaki düşüşlerin ardından 2012 yılında tekrar arttığı görülmektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi 2007 yılında Türkiye nüfusunun %2,098'ni oluştururken, 2008 yılında %2,087'sini, 2009 yılında %2,073'nü, 2010 yılında %2,029'nu, 2011 yılında %2,001'ni ve 2012 yılında %1,985'ni oluşturmuştur. Görüldüğü gibi TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin Türkiye nüfusu içindeki payı yıllar içinde giderek düşmüştür. TR71 Düzey 2 Bölgesi'ndeki nüfus artış hızları incelendiğinde ise 2009 ve 2010 yıllarında negatif nüfus artış hızları yaşanırken diğer yıllarda yaşanan artış hızları da oldukça düşüktür.

Buna göre gelecek on yıl içinde bütün Bölge illerinde nüfusun azalması beklenmekte olup en çok azalışın Kırşehir ilinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

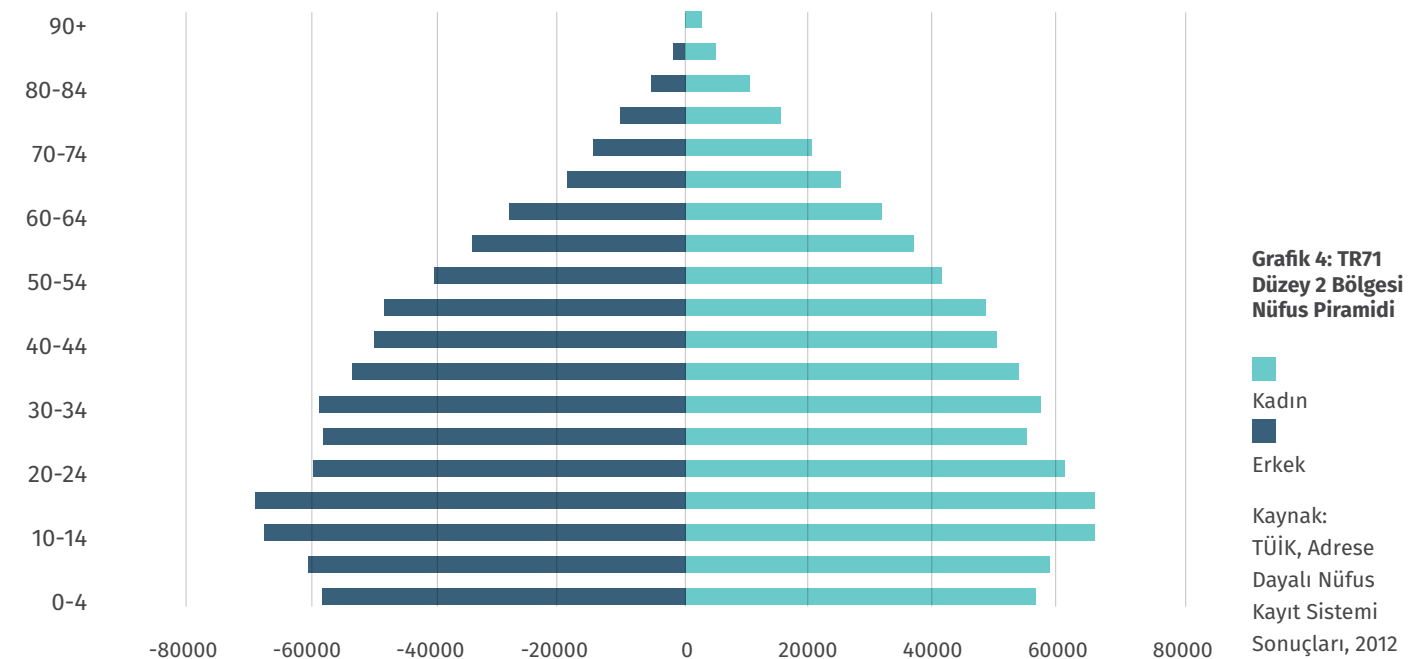
Grafik 3: TR71 Düzey 2 Bölgesi Nüfus Değişimi

KAYNAK: TÜİK, Bölgesel İstatistikler

Grafik 4 TR71 Düzey 2 Bölgesi'ne ait nüfus piramidini göstermektedir. İlgili piramit incelendiğinde 0-4 yaş arası nüfusun diğer yaş aralıklarına göre az oluşu göze çarpmaktadır. Öte yandan, 20-24 yaş arası nüfusun toplam nüfus içerisinde daha fazla yer tuttuğu görülmektedir. 0-4 yaş arası nüfusun az oluşu bölgede doğurganlık oranlarının düşük

olduğunu işaret etmektedir. 20-24 yaş arası genç nüfusun fazlalığı ise bölgede yakın geçmişte doğurganlık oranlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Orta yaşlarda bombeleşen nüfus piramidi bize gelişmiş ülkelerin nüfus piramitlerini anımsatmakta olup TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin kısmen orta yaşlı bir nüfusa sahip olduğunu göstermektedir.

Grafik 4: TR71 Düzey 2 Bölgesi Nüfus Piramidi

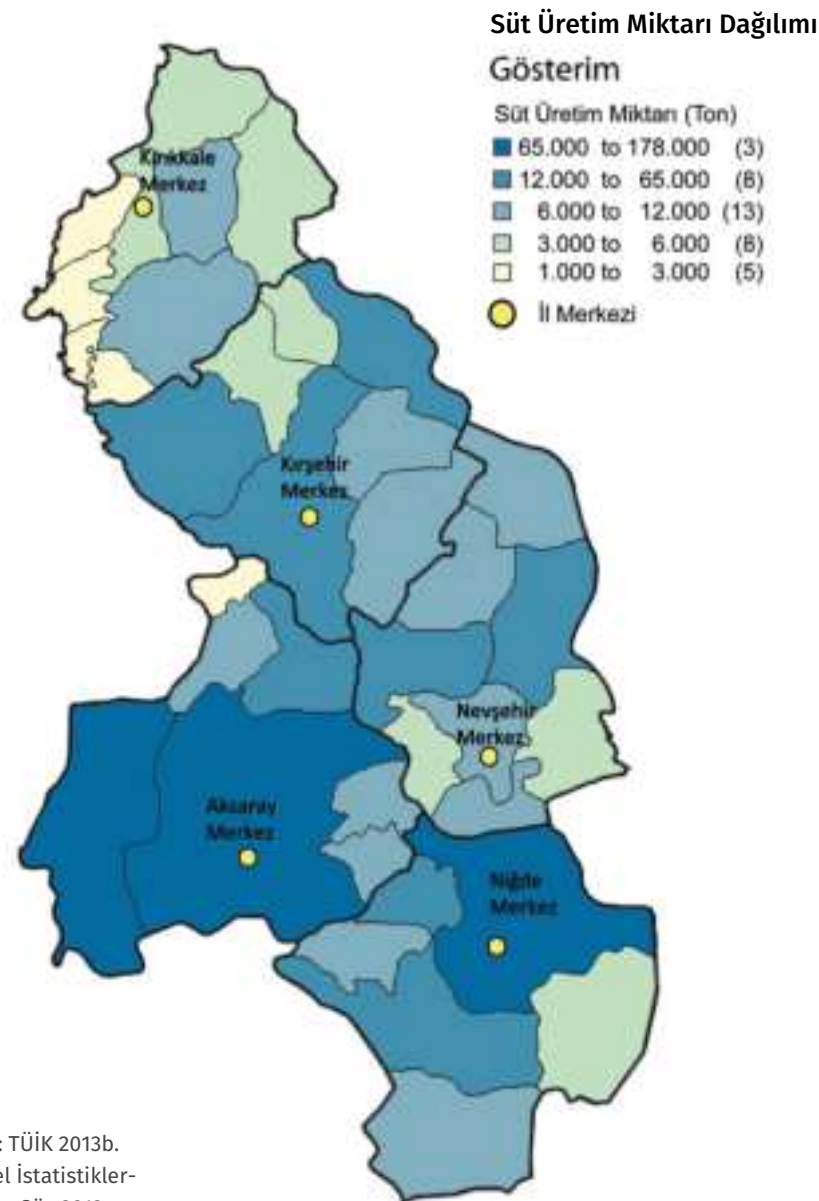
■ Kadın
■ Erkek

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2012

4.4. Nüfus Yoğunluğu

TR71 Düzey 2 Bölgesi illerinde nüfus yoğunluğu (48) Türkiye ortalamasının (97) oldukça altındadır. Kırıkkale 61 kişi/km²'lik nüfus yoğunluğu ile Türkiye'de 81 il arasında 40. sırada yer almakta olup, TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde en fazla nüfus yoğunluğuna sahip ildir. Kırıkkale'yi sırası ile Nevşehir, Aksaray, Niğde ve Kırşehir takip etmektedir.

Harita 5: Bölge Nüfus Yoğunlukları

DEMİRCİ / AKSARAY

Kaynak: TÜİK 2013b.
Bölgesel İstatistikler-
Nüfus ve Göç 2012

4.5. Nüfus Artış Hızı

TR71 Düzey 2 Bölgesi illerinin son 5 yıllık nüfus artış hızlarına bakıldığında düzensiz bir seyir izlediği görülmektedir. Nüfus artış hızının tüm illerde artıya geçtiği tek yıl 2009 yılıdır. Bu nedenle 2009 yılı bölge düzeyinde en yüksek nüfus artış hızının yaşandığı yıl olarak görülmektedir. 2008 ve 2012 yıllarında da bölge düzeyinde nüfus artış hızında yükselmeler meydana gelmiştir. Öte yandan 2010 ve 2011 yılları nüfus artışının bölge düzeyinde eksiye düştüğü dönemlerdir.

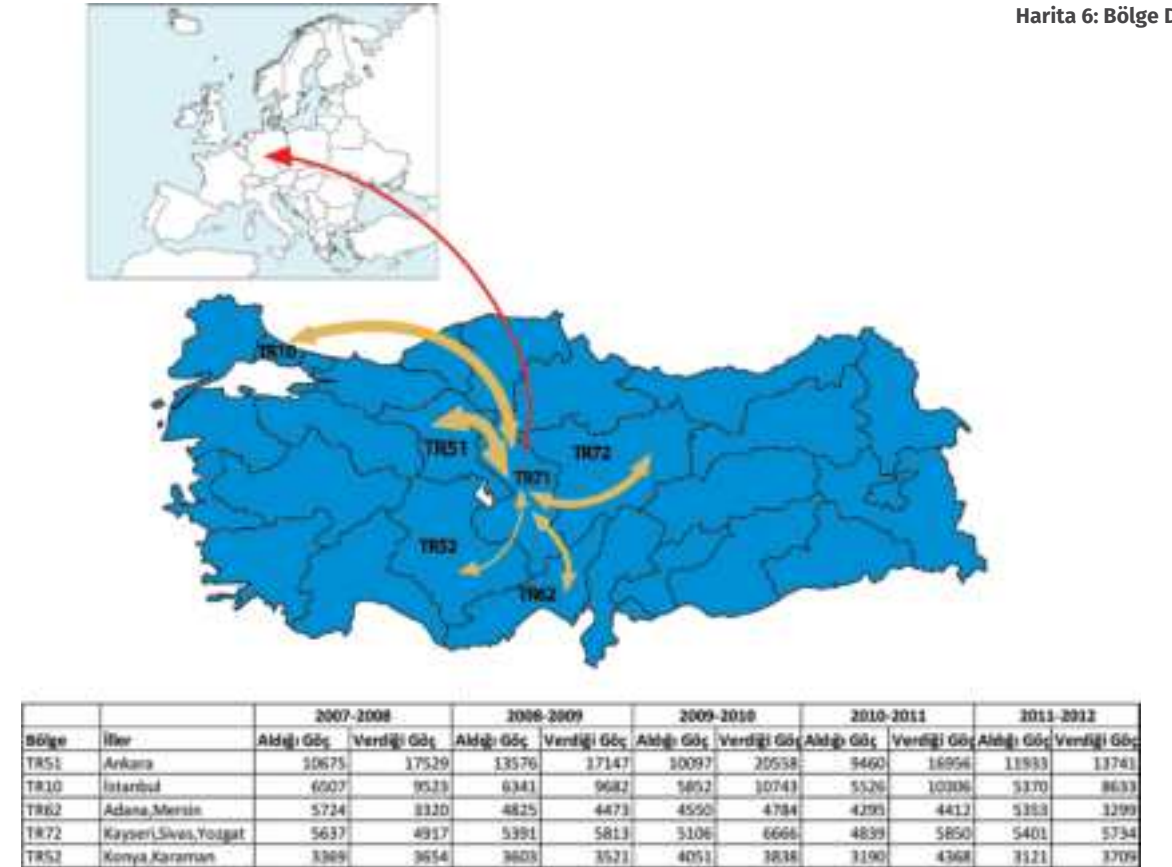
Nüfus artış oranlarının sadece doğal artışa ve doğurganlığa bağlı olarak değil, nüfus artışının değişen oranlarda artıp

eksilmesinin bu illerden il ve bölge dışına verilen göç ve buna karşılık da illere bağlı ilçe, belde ve köylerden il merkezine doğru yaşanan göçten de kaynaklanabileceği ihtimali göz önünde tutulmalıdır.

4.6. Göç

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin son 5 yıllık net göç hızı incelendiğinde bölgenin her dönemde verdiği göçün aldığı göçten daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bölge sürekli olarak diğer bölgelere göç veren bir nüfus hareketliliğine sahiptir. 2007-2008 yılları arasında Niğde aldığı 14.464 kişilik göç ile bölgede en çok göç alan il olurken, Kırıkkale 15.928 kişilik göç ile en fazla göç veren il olmuştur.

Harita 6: Bölge Dışı Göç

*Tabloda Aldığı Göç ve Verdiği Göç sütunları, TR71 bölgesinin Bölge sütunundaki bölgelerden aldığı ve bu bölgelere verdiği göçü göstermektedir.

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, Göç İstatistikleri, Ülke İçi Göç, 2007-2012

2008-2009 yılları arasında ise Niğde ve Kırıkkale arasında bir önceki yıla göre tam tersi bir durum meydana gelmiştir. Bu dönemde Kırıkkale Bölgede en fazla göç alan il olurken

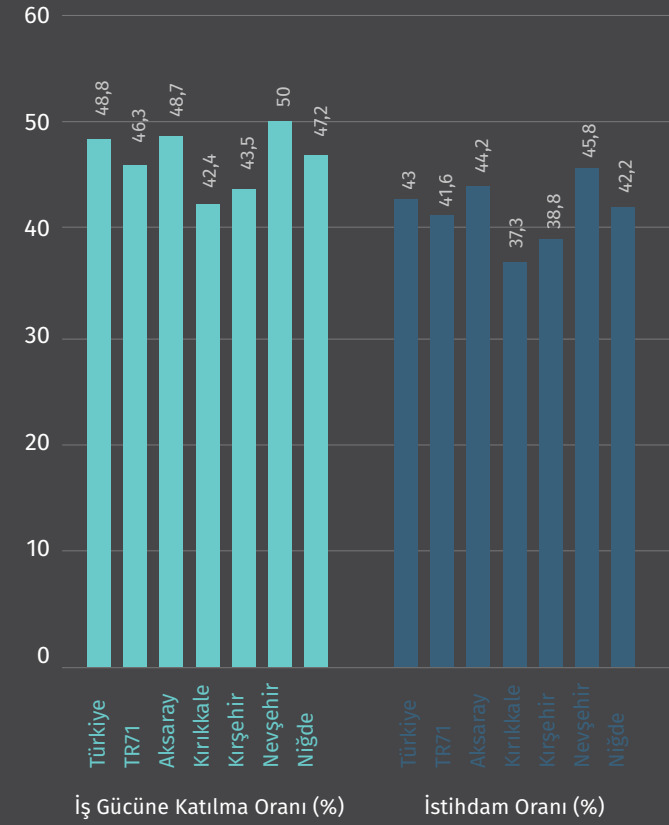
Niğde en fazla göç veren il olmuştur. 2009-2010, 2010-2011 ve 2011-2012 yılları arasında da en çok göç hareketinin yaşandığı iller yine Kırıkkale ve Niğde illeridir.

4.7. İşgücü ve İstihdam

İktisadi faaliyet kollarına göre istihdamın dağılımı dikkate alınırsa Türkiye'ye kıyasla bölgede istihdam edilenlerin yaklaşık %36'sı tarım sektöründe çalışmaktadır. Türkiye'de bu oran %25,50'dir. Sanayide istihdam edilenlerin oranı (%17,90) incelendiğinde Türkiye ortalamasından (%26,50) düşük olduğu görülmektedir. (Kaynak: TÜİK 2012, Bölgesel İstatistikler)

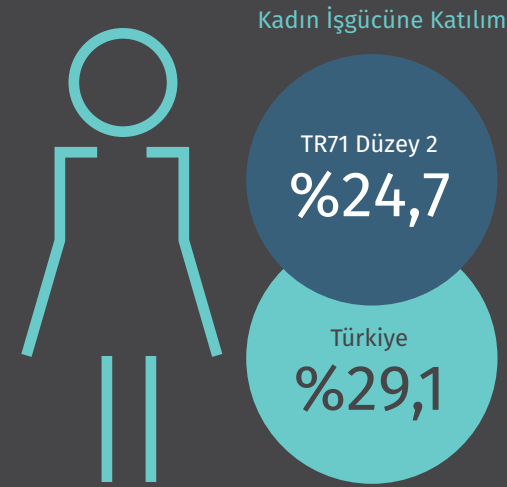
Yandaki grafikte illere göre işgücüne katılım ve istihdam oranları gösterilmektedir:

Grafik 5: İllere Göre İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranları

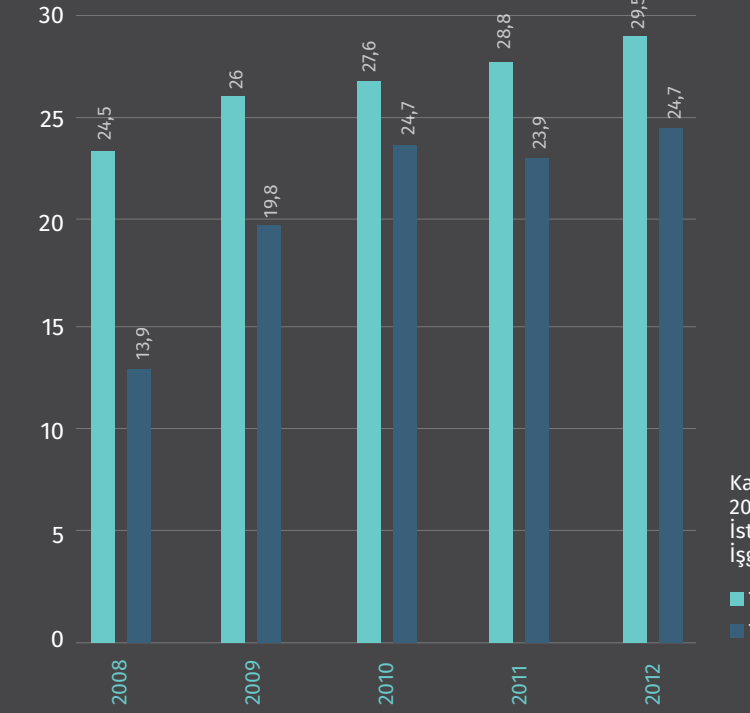

Kaynak: TÜİK
2013e. Bölgesel
İstatistikler-
İşgücü 2011

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde 2008 yılında kadınlarda %13,9 olan işgücüne katılım oranının 2012 yılında %24,7'ye yükseldiği görülmektedir. Ancak bölge 2008-2012 yılları arasında kadın işgücüne katılım oranında Türkiye ortalamasının (%29,1) altında yer almıştır.

Grafik 7: Türkiye'de ve TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Kadınların İşgücüne Katılma Oranı (%) (15+ Yaş)

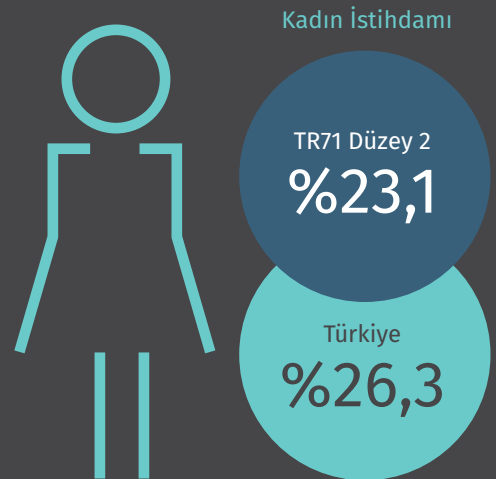

Kaynak: TÜİK
2013e. Bölgesel
İstatistikler-
İşgücü 2012

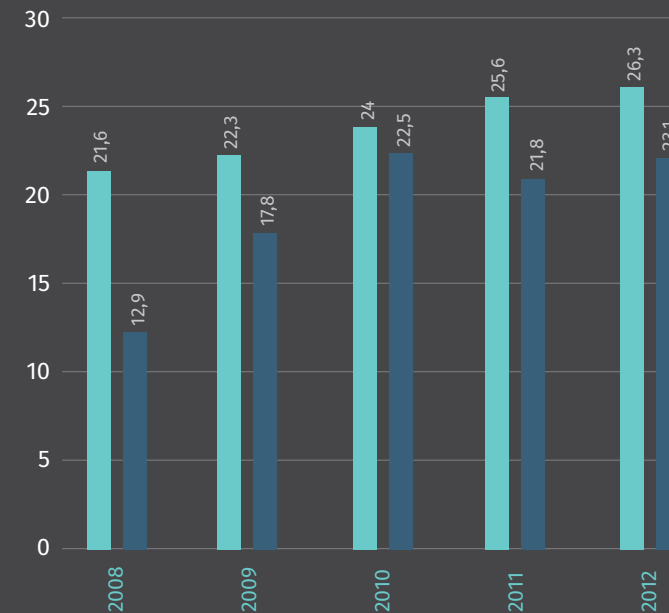
■ Türkiye
■ TR71

4.8. Kadın İstihdamı

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde son 5 yıllık dönemde kadın istihdam oranlarında artış yaşandığı görülmekle beraber bölge kadın istihdamında Türkiye ortalamasının altında yer almaktadır.

Grafik 6: Türkiye'de ve TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Kadın İstihdam Oranı (%) (15+ Yaş)

Kaynak: TÜİK
2013e. Bölgesel
İstatistikler-
İşgücü 2012,

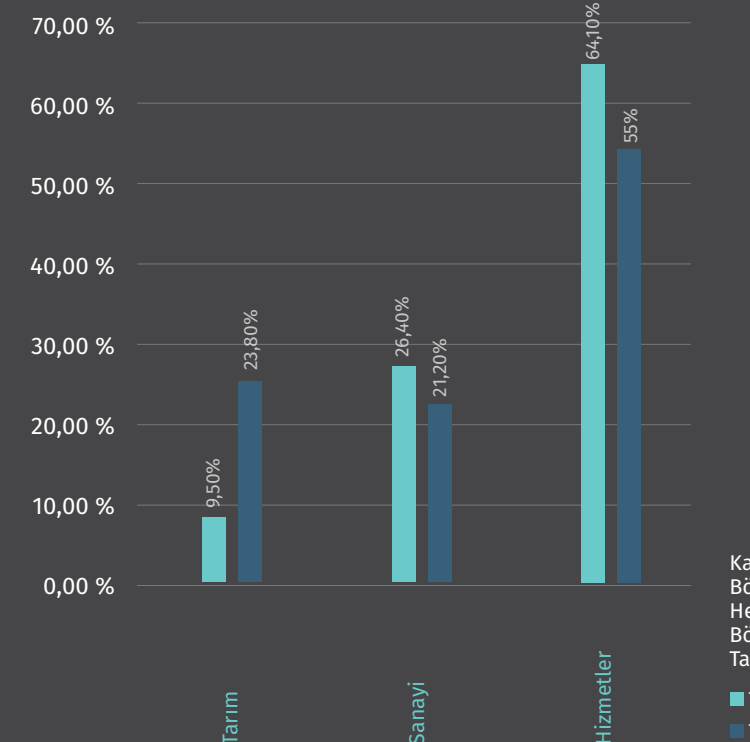
■ Türkiye
■ TR71

4.9. Ekonomik Yapı

Türkiye nüfusunun yaklaşık %2'sini barındıran TR71 Düzey 2 Bölgesi, Türkiye'de üretilen toplam Gayri Safı Katma Değerin (GSKD) yaklaşık %1,53'ünü üretmektedir.

İktisadi faaliyet kollarının dağılımı açısından bakıldığında TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde tarım sektörü öne çıkmaktadır. Tarımın 2010 yılında Türkiye genelinde GSKD'deki payı %9,5 iken, TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde %23,8'dir. Buna karşılık 2010 yılında sanayi sektörünün Türkiye genelinde GSKD'deki payı %26,40 iken, TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde %21,20 ve hizmetler sektöründe ise %64,1'e %55'tir. Yandaki grafik Türkiye ile TR71 Düzey 2 Bölgesi karşılaştırmasını yansıtmaktadır.

Grafik 8: Türkiye TR71 Düzey 2 Bölgesi GSKD Karşılaştırması

Kaynak: TÜİK,
Bölgesel
Hesaplar,
Bölgesel GSKD
Tabloları, 2010

■ Türkiye
■ TR71

GSKD'ye göre sanayinin Türkiye ekonomisi içindeki payı %26,40 iken TR71 Düzey 2 Bölgesi'ndeki payı %21,20'dir. Bu durum, TR71 Düzey 2 Bölgesi'ndeki ekonominin Türkiye ortalamasına göre daha az bir oranda sanayiye bağlı olduğunu göstermektedir.

TR71 Düzey 2 Bölgesi sanayi sektöründe Türkiye'deki GSKD'nin yaklaşık %1,23'ünü, hizmetler sektöründe %1,32'sini üretiyorken tarımda bu oran %3,85'dir.

Tablo 5: İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Cari Fiyatlarla GSKD, 2010

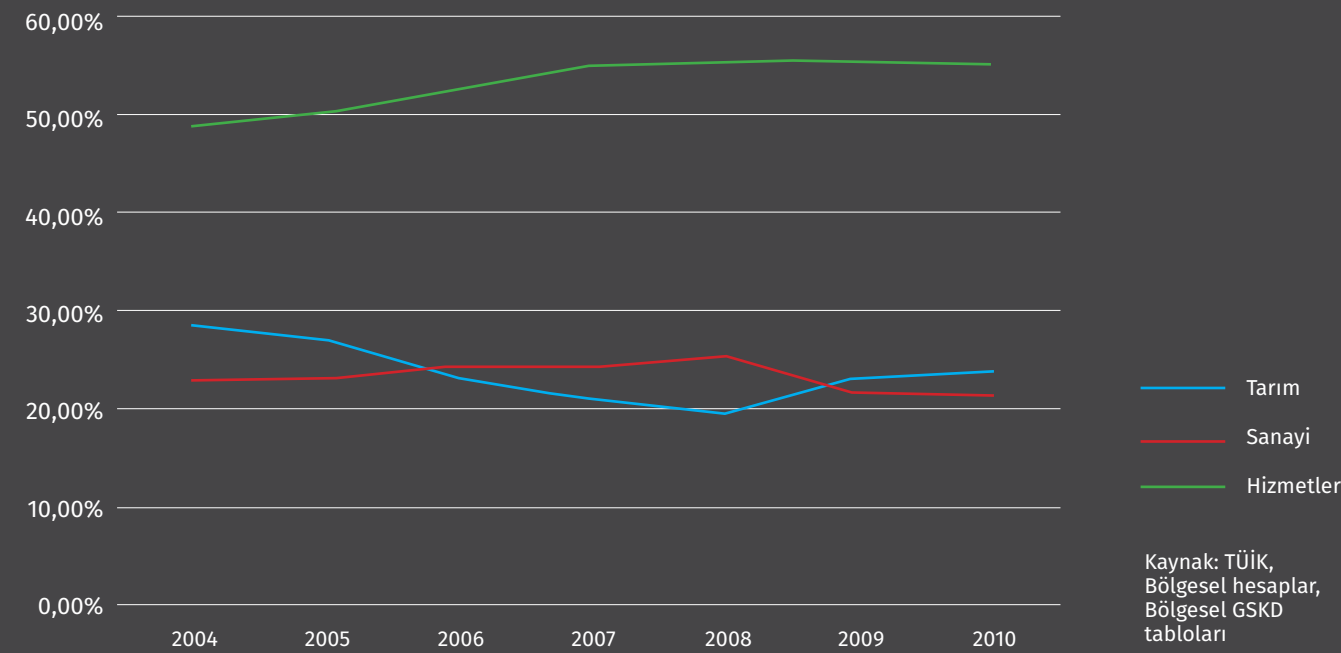
	Türkiye		TR71	
	Değer	%	Değer	%
GSKD	980.547.016	100%	15.038.126	1,53%
Tarım	92.739.021	9,45%	3.573.080	3,85%
Sanayi	259.022.057	26,42%	3.191.172	1,23%
Hizmetler	628.785.937	64,13%	8.273.874	1,32%

Kaynak: TÜİK, Bölgesel hesaplar, Bölgesel GSKD tabloları

Grafik 9 yıllar itibarıyla tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerinin TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde yarattığı katma değer değişimlerini yansıtmaktadır. Grafikten de anlaşılacağı gibi hizmetler sektörünün aldığı pay artmaktadır. 2008 yılındaki küresel krize kadar sanayi

sektörü giderek daha fazla oranda GSKD yaratmış ancak krizin etkisiyle yerini tarıma bırakmıştır. Önümüzdeki dönemde başka krizler yaşanmadığı takdirde sanayinin tekrar toparlanacağı ve tarımın yarattığı GSKD'yi geçeceği tahmin edilmektedir.

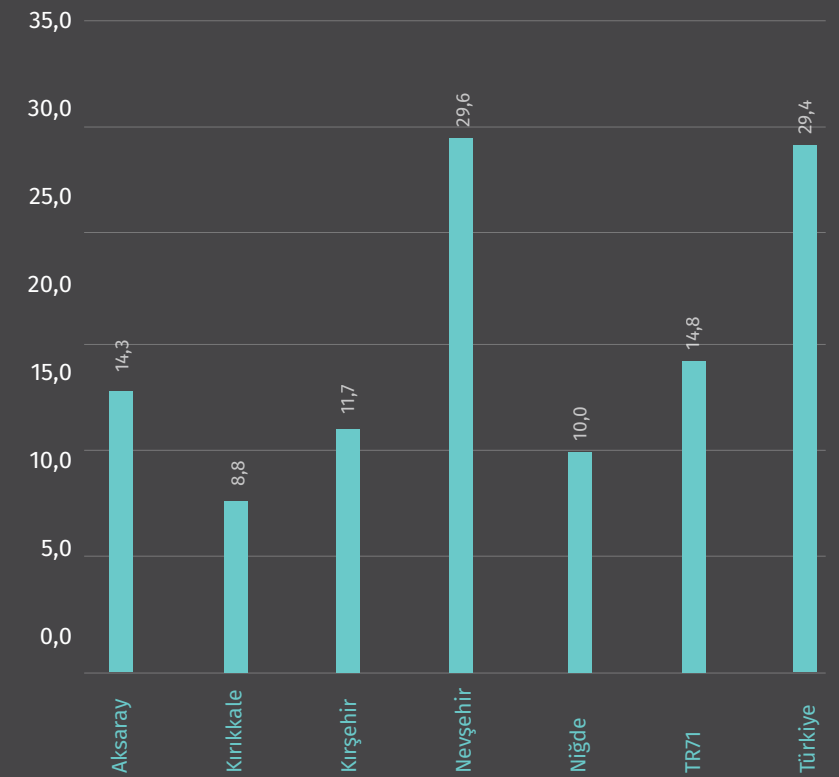
Grafik 9: Yıllar İtibarıyla TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Tarım, Sanayi ve Hizmetler Sektörünün Yarattığı GSKD Değişimi

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde, 2011 yılında kişi başına düşen GSYİH 7.819 ABD Doları olarak gerçekleşmiş olup, Türkiye'de kişi başına düşen GSYİH'nın %75,7'si oranına denk gelmektedir.

Bölgede yeni kurulan şirket sayısı düşüktür. TOBB verilerine göre Türkiye'de 2011 ve 2012 yıllarında her 10 bin kişi için yaklaşık 29,4 şirket kurulmuşken bu rakam TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde yaklaşık 14'dür. Oransal olarak en çok Nevşehir'de, en az da Kırıkkale'de yeni şirket kurulmaktadır. Öte yandan İŞKUR tarafından düzenlenen girişimcilik eğitimlerine katılım oranı oldukça yüksektir. Bölgedeki girişimcilik eğitimlerine katılanların Türkiye genelinde katılanlara oranı, bölge nüfus oranının üzerinde %2,4 olarak gerçekleşmiştir. Ancak eğitim alanların sadece %14'ü kendi işini kurmak üzere KOSGEB desteği almıştır. Desteği alanların bir kısmının da zaten daha önce ortak oldukları şirketler bulunduğu ve ilk kez girişimci olmadıkları anlaşılmaktadır. Girişimcilik desteği alma konusunda Nevşehir'in açık farkla diğer bölge illerinden ileride olduğu görülmektedir.

Grafik 10: On Bin Kişi Başına Yeni Kurulan Şirket Sayısı

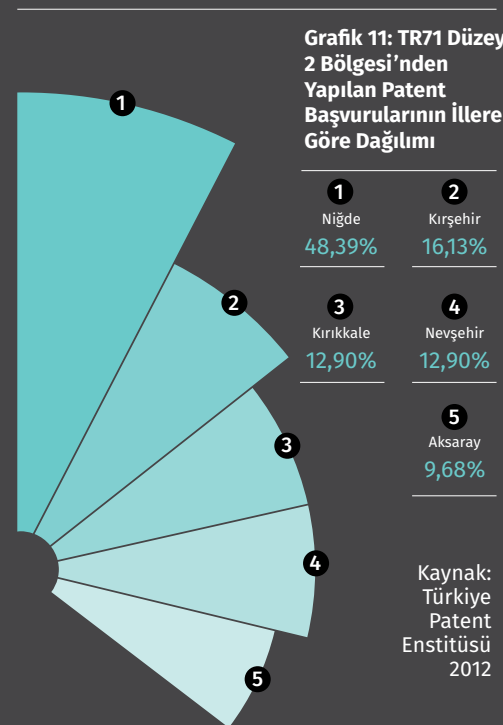

Kaynak: TOBB, 2011-2012 Yılları Toplamı

Bölge, kamu yatırımlarından Türkiye ortalamasına göre düşük bir pay almaktadır. Türkiye genelinde 2008-2012 yılları arasında kişi başına 444 TL kamu yatırımı yapılmışken bu rakam TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde 277 TL'dir. Aksaray ve Kırıkkale'de bu oran Türkiye ortalamasına yakın, Nevşehir ve Niğde'de Türkiye ortalamasının yaklaşık üçte biri kadardır. Ancak yıllar içinde değişime bakıldığında kamu yatırımlarının TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Türkiye ortalamasının üzerinde arttığı görülmektedir.

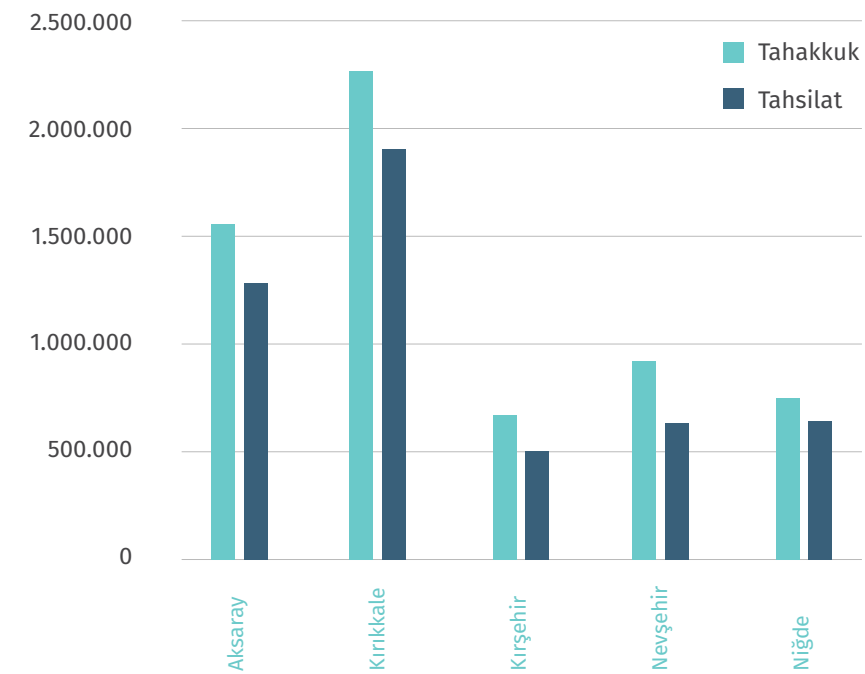
2012 yılı itibarıyla Türkiye'deki patent başvurularının %0,68'i TR71 Düzey 2 Bölgesi'nden yapılırken patent tescilleri arasında Bölge %0,39 pay almaktadır. Faydalı model başvuru ve tescillerinde bu rakamlar sırası ile %0,54 ve %1,02, Endüstriyel Tasarımda ise %0,12 ve %0,33'dur (Türk Patent Enstitüsü 2012). Bu oranlar Türkiye'de zaten kısıtlı olan buluş ve yenilikçilik çabalarında TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin kayda değer bir rolü olmadığını ortaya koymaktadır.

İller bazındaki verilere bakıldığında en çok patent başvurusunun Niğde'den yapıldığı (%48,39), en çok faydalı model başvurusunun ise açık ara ile Nevşehir'den yapıldığı (%70) görülmektedir. Endüstriyel Tasarım başvurularında ise Nevşehir (%34,48) ve hemen ardından Niğde (%27,59) gelmektedir (Türk Patent Enstitüsü 2012).

Öte yandan, vergi gelirlerinde TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin payı %0,6 civarındadır ve beş il arasında en yüksek vergi Kırıkkale ve Aksaray'da ödenmektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde tahsilat oranı %80,9 ile Türkiye genelindeki (%87) tahsilat oranının altında kalmaktadır.

Grafik 12: TR71 Düzey 2 İllerinin Vergi Gelirleri (2008-2011 toplamı, 1.000 TL)

BELİSİRMA / AKSARAY

Kaynak:
Gelir İdaresi
Başkanlığı

Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Merkezi (EDAM) tarafından 2009 yılında yayımlanan, 81 ili kapsayan "Türkiye İçin Bir Rekabet Endeksi" adlı çalışmada ekonomik canlılık ve etkinlik, emek piyasası, yaratıcılık, insan sermayesi ve fiziki altyapı başlıkları altında toplam 52 gösterge dikkate alınarak bir endeks oluşturulmuştur. Bu endekse göre TR71 Düzey 2 illerinin aldığı skorlar ve sıralamadaki yerleri Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6: Rekabet Endeksi, 2009

İl	Endeks Değeri	Sıralamadaki Yeri
Aksaray	39.0	62
Kırıkkale	55.2	30
Kırşehir	46.6	49
Nevşehir	48.7	43
Niğde	48.0	47

Kaynak: Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Merkezi

Bölgenin rekabetçilik durumunun detaylı bir şekilde ortaya konulması için Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan "TR71 Düzey 2 Bölgesi, Sanayi Sektörü Durum Analiz Raporu" çalışması çerçevesinde rekabet analizi modeli uygulanmış, bölge illerinde göreceli avantajlı ve dezavantajlı faktörler tespit edilmeye çalışılmıştır. İllerin rekabetçilik durumu dokuz eksende incelenmiştir. Bu eksenler;

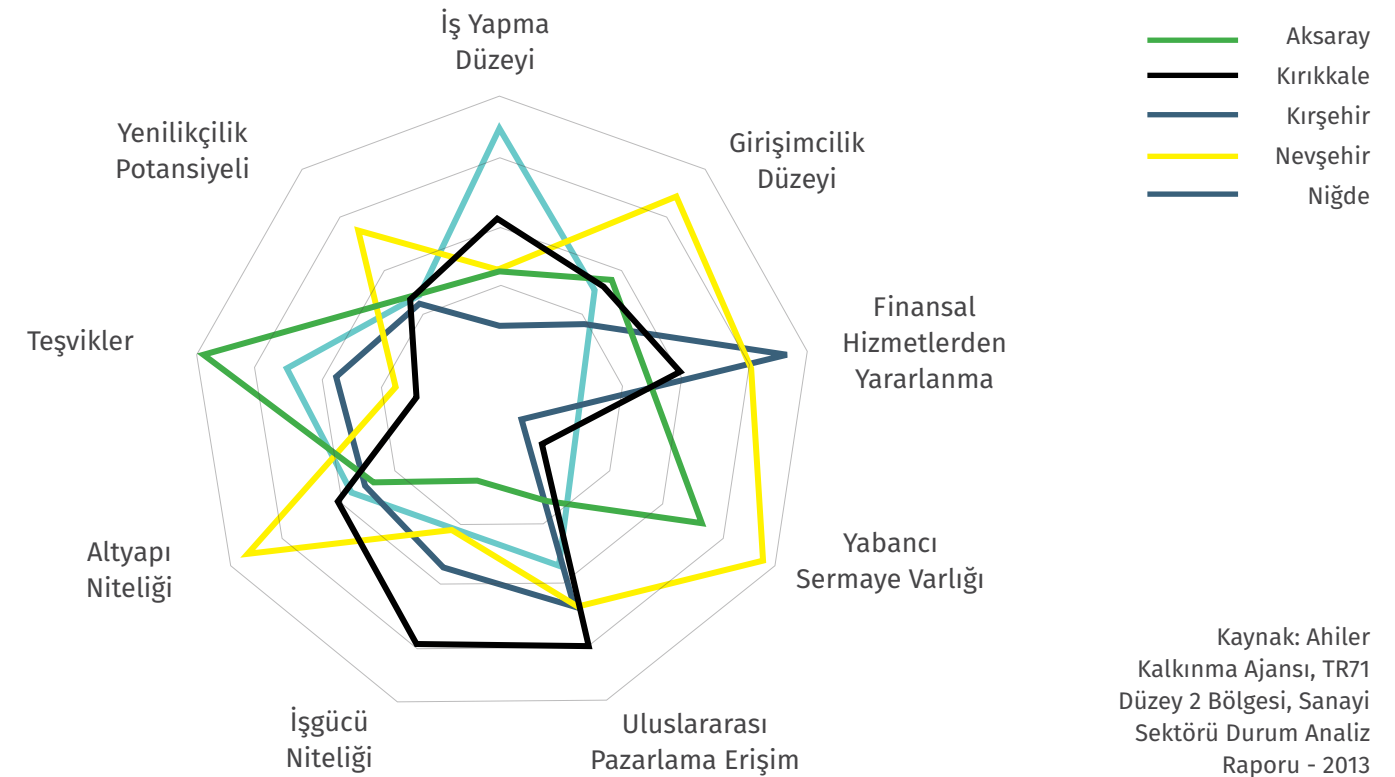
- İş Yapma Düzeyi
- Girişimcilik
- Finansal Hizmetlerden Yararlanma
- Yabancı Sermaye Varlığı
- Uluslararası Pazarlara Erişim
- İşgücü Niteliği
- Altyapı Niteliği
- Teşvikler
- Yenilikçilik Potansiyeli'dir.

Bu göstergelere dayanılarak elde edilen sonuçlar Grafik 13'te verilmektedir.

Yapılan çalışmaya göre Aksaray yabancı sermaye varlığı, yatırım teşvik imkânları ve girişimcilik düzeyi açısından rekabetçilik avantajına sahipken işgücü niteliği ve uluslararası pazarlara erişim konusunda - Mercedes-Benz Türk Kamyon hariç tutulduğunda - dezavantajlı konumdadır. Aksaray'ın rekabetçilikteki bu pozisyonu ilde ön planda olan otomotiv ve yan sanayi, süt ve süt ürünleri ile metal işleme sektörleri için incelenmiştir.

Kırıkkale'de önde gelen sektörler olan savunma sanayi, petrol ürünleri ve mobilya sektörlerinin yapıları göz önünde bulundurulduğunda uluslararası pazarlara erişim ve işgücü niteliği göreceli avantaj olarak ortaya çıkarken yabancı sermayenin ve teşvik imkânlarının eksikliği dezavantaj olarak belirlenmiştir.

Grafik 13: TR71 Bölgesi Rekabetçilik Endeksleri

Kaynak: Ahiler
Kalkınma Ajansı, TR71
Düzey 2 Bölgesi, Sanayi
Sektörü Durum Analiz
Raporu - 2013

TOKALI KİLİSE / NEVŞEHİR

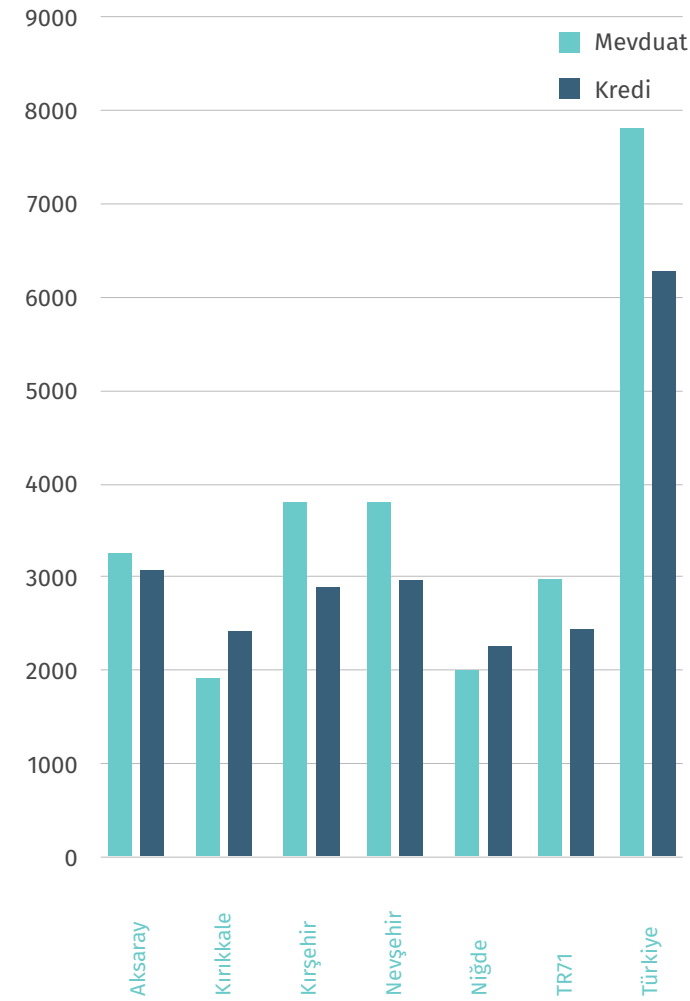
Süt ve süt ürünleri, et ürünleri ve mobilya sektörlerinin incelendiği Kırşehir’de rekabetçilik faktörleri düşük değerlere sahiptir. Yabancı sermaye varlığı ve iş yapma düzeyinde en dezavantajlı konumdayken finansal hizmetlerden yararlanma ve uluslararası pazarlara erişim konusunda göreceli olarak avantajlı konumda olduğu belirlenmiştir.

Nevşehir’de öne çıkan göreceli avantajlar, yabancı sermaye varlığı, girişimcilik düzeyi ve altyapı niteliğidir. İş yapma düzeyi ve işgücü niteliği rekabetçilikte en dezavantajlı alanlar olarak ortaya çıksa bile düzeyleri çok düşük değildir. Bu incelemede Nevşehir sanayisinde ağırlığı olan ve yakın gelecekte de varlığını sürdürecektir olan BİMS, tarım makineleri ve doğal depolama sektörleri dikkate alınmıştır.

Niğde ilinde yaygın olan tekstil, süt ve süt ürünleri, meyve suyu ve kalsite dayalı kimya sanayi sektörleri temel alınarak yapılan incelemede iş yapma düzeyi Niğde’nin göreceli avantajı olarak belirlenmiştir. Bunlar dışındaki rekabetçilik faktörlerinde Niğde ortalama ve ortalamasının altında puan almıştır. Yabancı sermayenin yokluğu, finansal hizmetlerden yararlanamama ve girişimcilik düzeyinin düşüklüğü Niğde’de başta gelen rekabetçilik dezavantajlarıdır.

Bankacılık verilerine bakıldığında, bölgedeki toplam mevduatın Türkiye genelinin %0,8’i civarında olduğu görülmektedir. Bu orana resmi kuruluş mevduatlarının da dahil olduğu unutulmamalıdır. Kredinin payı ise mevduat payının biraz üzerindedir. Kişi başına düşen

Grafik 14: Kişi Başına Düşen Mevduat ve Krediler (2008-2011 ortalaması, TL)

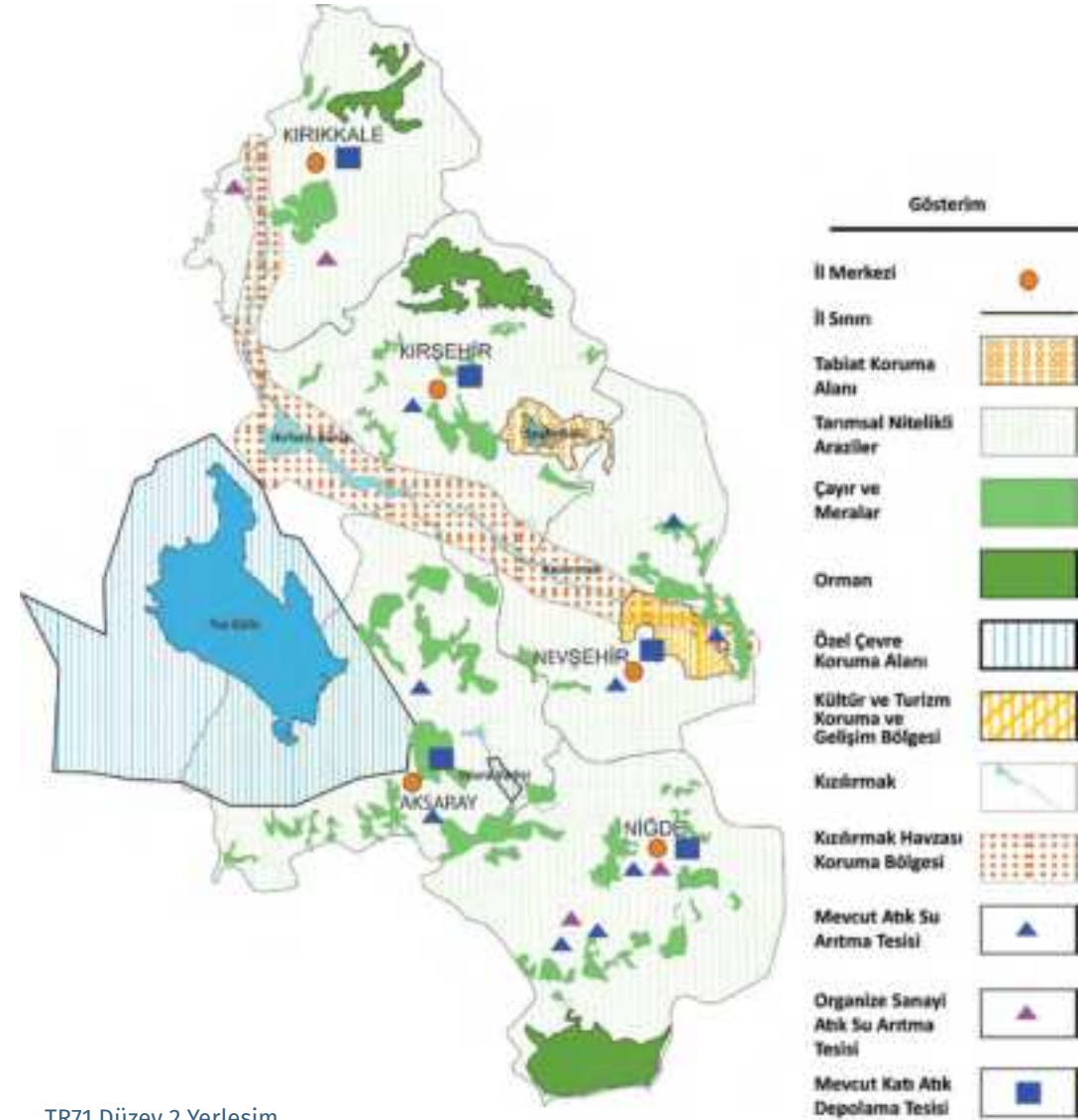
Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

mevduat ve kredide bölge ortalaması Türkiye’nin yaklaşık yarısı kadardır. Kırıkkale ve Niğde’de kişi başına krediler kişi başına mevduatın üzerindedir.

4.10. Çevre

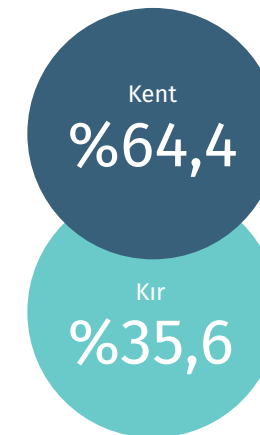
Bölge nüfusunun %64,4’ü şehirlerde yaşarken, %35,6’sı kırsal alanda yaşamaktadır (TÜİK, Nüfus İstatistikleri). Türkiye ortalamasıyla kıyaslandığında bölgedeki şehirleşme oranının oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Harita 7: TR71 Düzey 2 Bölgesi Çevre Hassasiyetleri

Kaynak: Kızılırmak ve Konya Havza Koruma Eylem Planları

TR71 Düzey 2 Yerleşim

TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde kentsel altyapının ve çevresel koşulların yetersizliği Bölgenin rekabet gücünü olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Bölge’nin kentsel ve çevresel altyapısına ilişkin bölge illerinin ortak sorunlarının başında içme suyundaki kalite problemi gelmektedir. Bölgede açılmış kuyularla hem tarımsal sulama, hem de içme suyu ihtiyacı

karşılanmaktadır. Bölgede Kızılırmak, Melendiz ve Ecemiş ırmakları başlıca akarsu kaynaklarıdır. Bölge illerinde karşılaşılan en önemli içme suyu sorunları hijyen, suda bulunan arsenik ve bunun arıtılması problemidir. Katı atık toplanması ve geri dönüşümüne yönelik tesislerin eksikliği gibi sorunlar bulunmaktadır.

Bölge’de özellikle Kırıkkale ilinde sanayinin gelişmiş olmasına bağlı olarak endüstriyel kirlilik yaşanmaktadır. Müşterek sanayi alanlarında arıtma tesislerinin kurulması, yeşil alanların korunması ve artırılması, ormanlık alanların muhafazası ve arttırılması, her il için su kaynaklarının kontrollü kullanımı, içme suyu arıtım tesislerinin ve atık su arıtım tesislerinin faaliyete geçirilmesi TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde daha yaşanabilir bir çevre için alınması önem arz etmektedir.

4.11. Bölge İçi Gelişmişlik Farkları

TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde yer alan Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illerinin ilçelerini kapsayan Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi ile, çeşitli alanlardan seçilen değişkenler baz alınarak, ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyelerini tespit etmek ve bu tespit doğrultusunda gelişmişlik sıralamalarını yapmak amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında ayrıca, ilçelerin veri setindeki değişken gruplar bazında gelişmişlik sıralamaları yapılmıştır.

Çalışmada, sosyo-ekonomik gelişmişliği etkilediği düşünülen 35 farklı değişken kullanılmıştır. Değişkenler ilişkili oldukları gelişmişlik boyutuna göre demografi, eğitim, sağlık, rekabetçi kapasite ve istihdam, tarım, mali ve yaşam kalitesi göstergesi gruplarında sınıflandırılmıştır. Çalışma, istatistiki anlamlılık testleri yapılabilen ve birçok ülkede değişik araştırmacılar tarafından benzer amaçlarla yaygın olarak kullanılan, Temel Bileşenler Analizi (Principal Components Analysis) tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada elde edilen sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması incelendiğinde; gelişmişlik endeksi değeri 2,098 olan Aksaray Merkez ilçesi ilk sırayı alırken gelişmişlik endeksi değeri 1,46 olan Kırıkkale İli Çelebi ilçesinin son sırayı aldığı ve TR71 Düzey 2 Bölgesi kapsamındaki beş merkez ilçenin en üst sıralarda yer aldığı görülmüştür.

Tablo 7: Bölge İçi Gelişmişlik Sıralaması

Bölge İçi Gelişmişlik Sıralaması	İl	İlçe	Gelişmişlik Endeksi Değeri
1	AKSARAY	Aksaray Merkez	2,09756
2	KIRIKKALE	Kırıkkale Merkez	1,99399
3	NEVŞEHİR	Nevşehir Merkez	1,97837
4	KIRŞEHİR	Kırşehir Merkez	1,84672
5	NİĞDE	Niğde Merkez	1,77847
6	KIRIKKALE	Yahşihan	1,55747
7	NEVŞEHİR	Ürgüp	0,83616
8	NİĞDE	Bor	0,68522
9	KIRŞEHİR	Kaman	0,62404
10	KIRŞEHİR	Mucur	0,52844
11	NEVŞEHİR	Avanos	0,51545
12	AKSARAY	Ortaköy	0,20321
13	NEVŞEHİR	Hacıbektaş	0,03478
14	NEVŞEHİR	Gülşehir	0,01387
15	KIRIKKALE	Bahşılı	-0,03637
16	KIRIKKALE	Keskin	-0,05794
17	NEVŞEHİR	Kozaklı	-0,07808
18	KIRŞEHİR	Çiçekdağı	-0,24197
19	NİĞDE	Ulukışla	-0,30945
20	KIRIKKALE	Karakeçili	-0,35279
21	AKSARAY	Eskil	-0,3558
22	AKSARAY	Sarıyahşi	-0,36841
23	NEVŞEHİR	Derinkuyu	-0,51758
24	KIRŞEHİR	Akpınar	-0,56999
25	AKSARAY	Ağaçören	-0,61982
26	KIRŞEHİR	Boztepe	-0,67101
27	NEVŞEHİR	Acıgöl	-0,68837
28	KIRIKKALE	Balıseyh	-0,72404
29	NİĞDE	Çamardı	-0,74626
30	KIRIKKALE	Delice	-0,79058
31	AKSARAY	Güzelyurt	-0,82941
32	NİĞDE	Çiftlik	-0,97301
33	KIRIKKALE	Sulakyurt	-1,01731
34	AKSARAY	Gülağaç	-1,03007
35	KIRŞEHİR	Akçakent	-1,09421
36	NİĞDE	Altunhisar	-1,16428
37	KIRIKKALE	Çelebi	-1,45703

Kaynak: AHİKA TR71 Düzey 2 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi Raporu - 2013

Sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre; nüfus yoğunluğu, imalat sanayi işyeri sayısı, üretim sektörü ve hizmetler sektöründe çalışan sayısı ile bitkisel ve hayvansal üretimin parasal değerinin en yüksek olduğu ilçe olan Aksaray Merkez ilçesi ilk sırada yer almakta; Aksaray merkez ilçesini şehirleşme oranı en yüksek olan, fert başına düşen uzman hekim sayısı ile ortaöğretim mezunu sayısının 18 yaş ve üzeri nüfusa oranının oldukça yüksek olduğu Kırıkkale merkez ilçesi izlemektedir. İmalat sanayi işyeri ve hizmetler sektöründe çalışan sayısı ile kırsal kesim asfalt/stabilize köy yolu oranı değerlerinde üst sıralarda yer alan Nevşehir Merkez ilçe üçüncü sırayı alırken, dördüncü sırada yer alan Kırşehir Merkez ilçesi ise yüksek okul/fakülte mezunu nüfusun 22 yaş ve üzeri nüfusa oranının en yüksek olduğu ilçedir. Niğde Merkez ilçe ise, hem bölge içerisinde hem de merkez ilçeler içerisinde beşinci sırayı almaktadır. Aksaray merkez ilçesinde Mercedes ve SÜTAŞ gibi büyük firmaların yer alması ve büyük şehir olan Konya ile ticari açıdan yoğun etkileşim içinde olması, nüfusun yoğunlaşmasında, istihdamın ve üretimin artmasında etkili olmuş ve Aksaray merkez ilçesini sosyo ekonomik gelişmişlik açısından ilk sıraya taşımıştır. Ankara ile hem ticari hem sosyal bakımdan etkileşim içinde olan Kırıkkale Merkez ilçesi ve Kapadokya gibi bir dünya markasına sahip olan ve turizm açısından gelişmiş olan Nevşehir Merkez ilçesi sosyo ekonomik gelişmişlik açısından Aksaray’dan sonra gelmişlerdir.

Demografik göstergeler bakımından şehirleşme oranı en yüksek olan Kırıkkale Merkez ilçesi ilk sırada yer alırken, Kırşehir Merkez ilçesi ikinci, Kırıkkale’nin Yahşihan ilçesi üçüncü, Nevşehir Merkez ilçesi dördüncü, Aksaray Merkez ilçesi beşinci, Niğde Merkez ilçesi altıncı sırada yer almıştır. Ankara’ya yakın olan Kırıkkale’nin Merkez ve Yahşihan ilçeleri bu yakınlıktan dolayı demografik bakımdan gelişim göstermişlerdir.

Eğitim açısından okuryazar nüfus oranının oldukça yüksek olduğu ve Kırıkkale Üniversitesi’nin yer aldığı Kırıkkale Yahşihan ilçesi birinci sırada yer alırken, Yüksekokul/Fakülte mezunu nüfusun +22 yaş nüfusa oranının en yüksek olduğu Kırşehir Merkez ilçesi ikinci, orta öğretim

mezun nüfusun +18 yaş nüfusa oranının yüksek olduğu Kırıkkale Merkez ilçesi üçüncü, okuryazar kadın nüfusunun yüksek olduğu Nevşehir Merkez ilçesi dördüncü, Niğde Merkez ilçesi beşinci ve eğitim göstergeleri açısından daha alt sıralarda yer alan Aksaray Merkez ilçesi dokuzuncu sırada yer almıştır. Köklü bir üniversiteye sahip olan Kırıkkale’nin Yahşihan ilçesi üniversite öğrenci sayısının oldukça yoğun olduğu bir ilçedir, bu bakımdan eğitim göstergelerinde ilk sırada yer almıştır. Ayrıca eğitim kalitesi yüksek olan Kırşehir ise ÖSYM tarafından yapılan sınavlarda yüksek dereceler çıkaran bir il olmuştur.

Sağlık göstergeleri bakımından fert başına düşen uzman hekim sayısının yüksek olduğu Kırıkkale Merkez ilçesi

ilk sırada yer alırken, Nevşehir Merkez ilçesi ikinci, Kırşehir Merkez ilçesi üçüncü, yeşil kart sahibi nüfusun en yüksek olduğu Aksaray Merkez ilçesi dördüncü ve Niğde Merkez ilçesi beşinci sırada yer almıştır. Kırıkkale'nin Merkez ilçesinde bulunan Yüksek İhtisas Hastanesinin kapasitesinin yüksek olması Kırıkkale'nin üst sırada yer almasında etkili olmuştur.

Rekabetçi kapasite ve istihdam göstergeleri açısından imalat sanayinde ve hizmet sektöründe çalışanların toplam istihdamdaki payının en yüksek olduğu Aksaray Merkez ilçesi ilk sırada yer alırken, Niğde Merkez ilçesi ikinci, Nevşehir Merkez ilçesi üçüncü, Kırşehir Merkez ilçesi dördüncü, Kırıkkale Merkez ilçesi ise Kırıkkale'nin Yahşihan ve Keskin, Nevşehir'in Ürgüp ve Avanos, Niğde'nin Bor ilçesinden sonra onuncu sırada yer almıştır. Aksaray Merkez ilçesinde imalat ve hizmet sanayide çalışanların toplam istihdamdaki payının en yüksek olmasında Mercedes ve Sütaş gibi büyük firmaların Aksaray'da yer almasının katkısı büyüktür.

Mali gelişmişlik açısından banka şube

sayının en yüksek olduğu ve genel bütçe gelirlerinin giderlere oranının yüksek olduğu Aksaray Merkez ilçesi ilk sırada yer alırken, Kırıkkale Merkez ilçesi ikinci, Kırşehir Merkez ilçesi üçüncü, Nevşehir Merkez ilçesi dördüncü ve Niğde Merkez ilçesi Kırıkkale'nin Yahşihan ilçesinden sonra altıncı sırada yer almaktadır. Mali açıdan da Aksaray Merkez ilçesinin ilk sırada yer almasında, büyük firmaların ve Konya ile ticari ilişkilerinin oldukça gelişmiş olmasının etkisi oldukça fazladır.

Tarım ve yaşam kalitesi göstergelerine göre, tarım grubunda bitkisel üretim ve hayvansal üretim değeri bakımından Aksaray Merkez ilçesi ilk sırada yer almaktadır. Bitkisel üretim değerinde Niğde Merkez ilçesi ikinci, Kırıkkale'nin Keskin ilçesi üçüncü,

Kırşehir Merkez ilçesi dördüncü, Nevşehir Merkez ilçesi beşinci ve Kırıkkale Merkez ilçesi birçok ilçenin gerisinde kalarak 31. sırada yer almıştır. Diğer yandan, Hayvansal üretim değerinde Kırşehir Merkez ilçesi ikinci, Niğde Merkez ilçesi üçüncü, Kırıkkale Merkez ilçesi altıncı ve Nevşehir Merkez ilçesi birçok ilçenin gerisinde kalarak 27. sırada yer almıştır.

Yaşam kalitesi bakımından kişi başı mesken elektrik tüketimine baktığımızda Aksaray Merkez ilçesi ilk sırada yer alırken, Kırıkkale Merkez ilçesi ikinci, Niğde Merkez ilçesi üçüncü, Nevşehir Merkez ilçesi dördüncü ve Kırşehir Merkez ilçesi beşinci sırada yer almıştır. Kırsal kesim asfalt-stabilize köy yolu oranlarına baktığımızda ise Nevşehir'in Ürgüp ilçesi ilk sırada yer alırken Kırıkkale Merkez ilçesi gerilerde kalarak 31. sırada

SOFULAR VADİSİ /
GÜLAĞAÇ/ AKSARAY

yer almıştır. Gelişmiş sanayinin doğal bir sonucu olarak Aksaray Merkez ilçesinde elektrik tüketimi diğer ilçelere göre daha fazladır.

İllerin kendi içerisindeki sosyo-ekonomik gelişmişlik durumunu incelediğimizde; Niğde ilinin ilçeleri arasındaki gelişmişlik sıralaması aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Burada Merkez ilçe ve Bor ilçesi TR71 Düzey 2 Bölgesi içinde de üst sıralarda yer alırken Ulukışla, Çamardı, Çiftlik ve Altunhisar ilçeleri bölge içi gelişmişlikte bölge ortalamasının altında kalmış ve alt sıralarda yer almıştır.

Tablo 8: Niğde İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması

İL	İLÇE	GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ DEĞERİ	İL İÇİ GELİŞMİŞLİK SİRALAMASI	BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK SİRALAMASI	GELİŞMİŞLİK GRUBU
Niğde	Merkez	1,77847	1	5	1
	Bor	0,68522	2	8	2
	Ulukışla	-0,30945	3	19	4
	Çamardı	-0,74626	4	29	4
	Çiftlik	-0,97301	5	32	5
	Altunhisar	-1,16428	6	36	5

Kaynak: TR71 Düzey 2 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi Raporu

Tablo 9: Nevşehir İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması

İL	İLÇE	GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ DEĞERİ	İL İÇİ GELİŞMİŞLİK SİRALAMASI	BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK SİRALAMASI	GELİŞMİŞLİK GRUBU
Nevşehir	Merkez	1,97837	1	3	1
	Ürgüp	0,83616	2	7	2
	Avanos	0,51545	3	11	2
	Hacıbektaş	0,03478	4	13	3
	Gülşehir	0,01387	5	14	3
	Kozaklı	-0,07808	6	17	3
	Derinkuyu	-0,51758	7	23	4
	Acıgöl	-0,68837	8	27	4

Kaynak: TR71 Düzey 2 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi Raporu

Nevşehir ilinin ilçeleri arasındaki gelişmişlik sıralaması aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Nevşehir'in Merkez ilçesi, Ürgüp, Avanos, Hacıbektaş, Gülşehir ilçeleri TR71 Düzey 2 Bölgesi içinde gelişmişlik endeksine göre üst sıralarda yer alırken, Kozaklı ve Derinkuyu ilçeleri alt sıralarda yer almışlardır.

Kırşehir ilinin ilçeleri arasındaki gelişmişlik sıralaması aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Kırşehir Merkez ilçesi, Kaman ve Mucur ilçeleri gelişmişlik bakımından TR71 Düzey 2 Bölgesi içinde üst sıralarda yer alırken, Çiçekdağı, Akpınar, Boztepe ve Akçakent ilçeleri daha alt sıralarda yer almıştır.

Tablo 10: Kırşehir İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması

İL	İLÇE	GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ DEĞERİ	İL İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	GELİŞMİŞLİK GRUBU
Kırşehir	Merkez	1,84672	1	4	1
	Kaman	0,62404	2	9	2
	Mucur	0,52844	3	10	2
	Çiçekdağı	-0,24197	4	18	3
	Akpınar	-0,56999	5	24	4
	Boztepe	-0,67101	6	26	4
	Akçakent	-1,09421	7	35	5

Kaynak: TR71 Düzey 2 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi Raporu

HELVADERE / AKSARAY

Kırıkkale ilinin ilçeleri arasındaki gelişmişlik sıralaması aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Kırıkkale'de merkez ilçe ve Yahşihan ilçesi TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde gelişmişlik sıralamasına göre üst sıralarda yer alırken, Bahşılı, Keskin, Karakeçili, Balışeyh, Delice, Sulakyurt, Çelebi ilçeleri alt sıralarda yer almıştır.

Tablo 11: Kırıkkale İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması

İL	İLÇE	GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ DEĞERİ	İL İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	GELİŞMİŞLİK GRUBU
Kırıkkale	Merkez	1,99399	1	2	1
	Yahşihan	1,55747	2	6	1
	Bahşılı	-0,03637	3	15	3
	Keskin	-0,05794	4	16	3
	Karakeçili	-0,35279	5	20	4
	Balıseyh	-0,72404	6	28	4
	Delice	-0,79058	7	30	4
	Sulakyurt	-1,01731	8	33	5
	Çelebi	-1,45703	9	37	5

Kaynak: TR71 Düzey 2 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi Raporu

Aksaray ilinin ilçeleri arasındaki gelişmişlik sıralaması aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Aksaray Merkez ilçesi ve Ortaköy ilçesi TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde gelişmişlik açısından üst sıralarda yer alırken Eski, Sarıyahşi, Ağaçören, Güzelyurt ve Gülağaç ilçeleri alt sıralarda yer almıştır.

Tablo 12: Aksaray İlçeleri Gelişmişlik Sıralaması

İL	İLÇE	GELİŞMİŞLİK ENDEKSİ DEĞERİ	İL İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI	GELİŞMİŞLİK GRUBU
Aksaray	Merkez	2,09756	1	1	1
	Ortaköy	0,20321	2	12	3
	Eski	-0,3558	3	21	4
	Sarıyahşi	-0,36841	4	22	4
	Ağaçören	-0,61982	5	25	4
	Güzelyurt	-0,82941	6	31	4
	Gülağaç	-1,03007	7	34	5

Kaynak: TR71 Düzey 2 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi Raporu

4.12. TR71 Düzey 2 Bölgesi ve İllerinin Türkiye'deki Gelişmişlik Sıralamasındaki Yeri

Kalkınma Bakanlığı tarafından 1996, 2003 ve 2011 yıllarında sosyo-gelişmişlik endeks değerleri hesaplanmıştır. Türkiye'de 1996 yılında 76 il varken, 2003 ve 2011 yıllarında Karabük, Yalova, Kilis, Osmaniye ve Düzce'nin il olmasından dolayı endeks 81 il üzerinden hesaplanmıştır. 2003 yılında illerdeki gelişimin görülebilmesi açısından yeni iller çıkartılarak endeks yeniden hesaplanmıştır.

Nevşehir ili 1996'da 76 il içerisinde 32. sırada yer alırken, 2003 yılında 76 il içerisinde 32.sırada, 81 il içerisinde 34. Sırada yer almıştır. Sonuç olarak, Nevşehir ilinin gelişmişlik sıralaması 1996 ve 2003 yıllarında değişmezken, 2011 yılında ise 36. sıraya gerilemiştir.

Aksaray ilini incelediğimizde 1996 yılında 49. sıradayken, 2003 yılında 76 il içerisinde 51., 81 il içerisinde 56. sıraya gerilemiştir. 2011 yılında ise bir sayı ilerleyerek 55. sırada yer almıştır.

Kırşehir ilini incelediğimizde 1996 yılında 36. sıradayken, 2003 de 76 il içerisinde 40., 81 il içerisinde 42. sıraya gerilemiştir. 2011'de ise 40. sıraya yükselmiştir.

Kırıkkale'ye baktığımızda 1996 yılında 30. sırada yer alırken 2003 yılında 76 il içinde 31., 81 il içerisinde 33. sıraya gerilemiştir. 2011 yılında ise 41. sıraya gerilemiştir. Kalkınma Bakanlığı 2011 yılı SEGE raporunda Kırıkkale'nin sürekli gelişmişlik sıralamasında gerilemesinin sebebi olarak, Ankara'nın güçlü çekim etkisinin Kırıkkale'yi olumsuz yönde etkilediği düşüncelerine yer verilmiştir.

Niğde ilini incelediğimizde ise 1996 da 42. sırada yer alırken, 2003 yılında 76 il içerisinde 45, 81 il içerisinde ise 49. sıraya gerilemiştir. 2011 yılında ise Niğde ilinin gelişmişlik sıralamasında düşüşü devam etmiş ve 56. sıraya gerilemiştir.

Bölgesel açıdan incelendiğinde ise 2003 yılında Düzey 2 de bulunan 26 Bölge içerisinde TR71 Düzey 2 Bölgesi 17. sırada yer alırken 2011'de ise bir sıra gerileyerek 18. sırada yer almıştır.

Sonuç olarak, TR71 Düzey 2 Bölgesi genelde gelişmişlik sırasında gerileme eğilimindedir. Bunda 2011'de yapılan analizde kullanılan veri setinin genişlemesi de etkili olmuştur. Genel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin birçok veride Türkiye ortalamasının gerisinde yer aldığı ve diğer illere göre geride kalma eğiliminde olduğu görülmektedir.

4.13. Değişimi Etkileyen ve Tetikleyen Faktörler

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin genel değerlendirmesi ve şu an içinde bulunduğu durum "durum analizi" bölümlerinde detaylı şekilde irdelenmiştir. Burada bölgeyi geleceğe taşıyabilecek başlıca olumlu faktörler ve güçlü yanlar ile başlıca olumsuz faktörler ve zayıf yönler verilmektedir.

Söz konusu faktörler 5 ilde bölge paydaşları ile yapılan GZFT analizleri, gözlem ve değerlendirmeler ile resmi makamlardan alınan veriler dikkate alınarak tespit edilmiştir. Bu faktörler Bölgenin genelini etkileyen faktörler olup detay faktör analizleri alt bölge analizlerinde yapılmıştır.

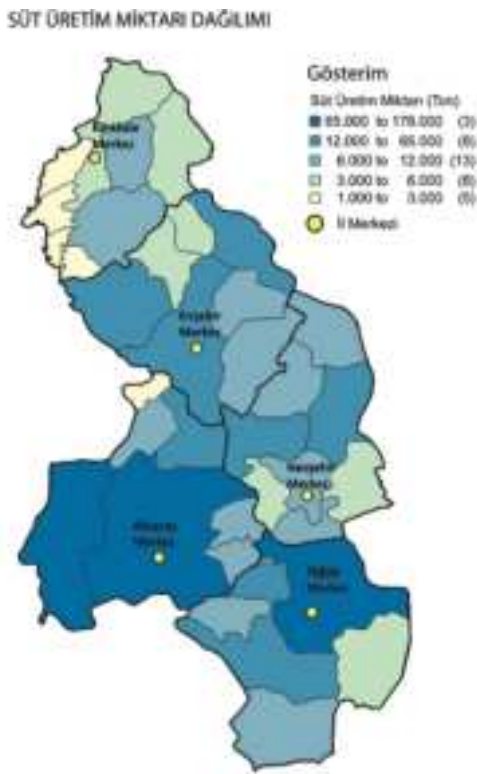
4.13.1. Değişimi Olumlu Yönde Tetikleyen Faktörler (Güçlü Yanlar ve Fırsatlar)

Bölgenin Hayvansal Üretiminde Güçlü Bir Yapıya ve Kültüre Sahip Olması

Bölge özellikle büyükbaş hayvancılık açısından oldukça önemli bir üretim hacmine sahiptir. Niğde ve Aksaray illeri süt üretiminde Kırşehir ise et üretiminde oldukça iyi konumdadır. Bölgede bulunan büyük çaplı süt işleme tesisleri bu alt sektörün uzun dönemde etkinliğini koruyacağını ve hatta artıracığını göstermektedir. Bölgede kaba yem üretiminin üretilmesi hem verimliliğin artmasına hem de rekabet edebilirliğe katkı vermektedir. Bölgede 2000-2011 yılları arasında büyükbaş hayvan varlığında ortalama %43 lük bir artış görülmektedir. Aksaray ili %72'lik artış ile ilk sırayı almıştır.

Aşağıdaki gösterimler (Harita: 8) TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde süt ve kırmızı et üretim miktarının Bölge içindeki dağılımını göstermektedir. Gösterimden de anlaşılacağı gibi süt üretimi Bölgede Aksaray ve Niğde illerinde yoğunlaşmaktadır. Buna karşılık et üretimi Kırşehir merkezli Aksaray ve Kırıkkale uzantılarında gerçekleşmektedir.

Harita 8: Süt ve Et Üretim Durumu (Büyükbaş)

ET ÜRETİM MİKTARI ve KESİLEN HAYVAN SAYISI DAĞILIMI

Haritalar TÜİK
2012 yılı Tarım
İstatistikleri
kullanılarak
Ahiler Kalkınma
Ajansı tarafından
yapılmıştır.

Tarımda Bazı Bitkisel Ürünlerde Kayda Değer Paya Sahip Olması

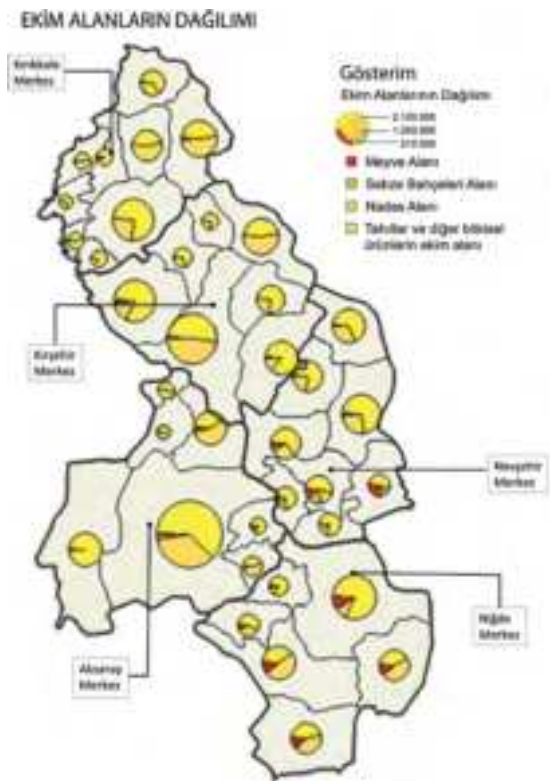
Bölge özellikle patates üretiminde önemli bir paya sahiptir. Türkiye'deki patates ekim alanlarının %25,56'sı bu bölgede olup üretimin yaklaşık %30'unu TR71 Düzey 2 Bölgesi üretmektedir. Bunun yanında bölge, kiraz, elma gibi bahçe ürünleri ile lahana gibi sebze ürünleri açısından da dikkat çekicidir. Üretim açısından incelendiğinde Türkiye'deki yumuşak çekirdekli meyvelerin %11,88'i, taş çekirdekli meyvelerin %1,41'i, üzüm ve üzümü meyvelerin %3,95'i ve sert kabuklu meyvelerin %1,16'sı TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde üretilmektedir. Buna ek olarak çerezlik ayçiçeği ve kabak üretimi de önemli bir paya sahiptir. Çerezlik ayçiçeği üretiminde Türkiye'deki çerezlik ayçiçeği ekim alanlarının %25,48'i TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde bulunmaktadır. Bölge bağcılık için uygun alanlara sahiptir. Şekerpancarı sanayi hammaddesi olarak üretilmektedir.

Harita 9'da gösterildiği gibi tahıl üretimi Bölgede hemen hemen her ilde yapılmaktadır; ancak meyvecilik açısından Niğde ve Nevşehir illerinin bir üstünlüğü olduğu açıkça görülmektedir.

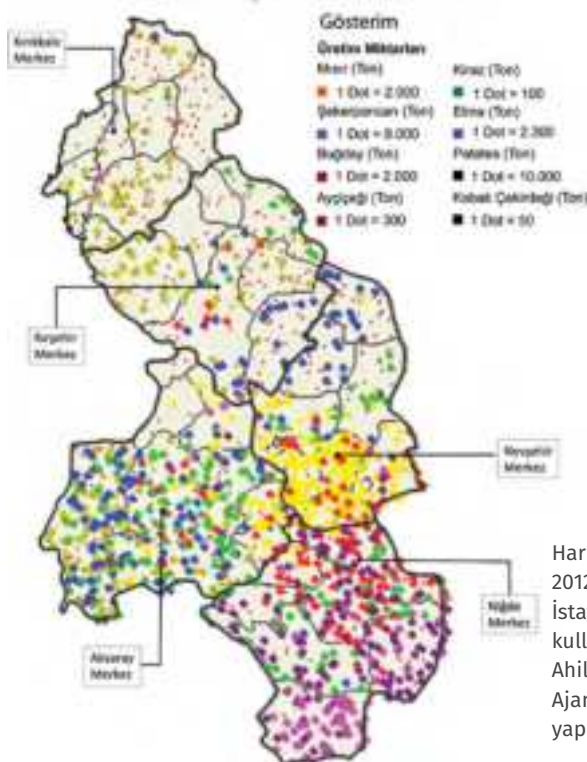
Doğal Depo Sistemlerinin ve Tarıma Dayalı Sanayinin Varlığı

Bölgede ürünlerin katma değerini artırabilecek doğal depolama sistemlerinin varlığı önemli bir avantaj olarak karşımıza çıkmaktadır. Ürünlerin bu şekilde depolanabilmesi ve bunun için neredeyse hiç masraf yapılmaması rekabetçilik açısından önemlidir. Böylece ürünler sezon dışında daha yüksek fiyata satılabilmektedir. Mevcut durumda Nevşehir ve ilçelerinde bulunan yaklaşık 2.000 adet doğal ve suni soğuk hava deposundan 1.100 adedi doğal soğuk hava deposudur. Bu depoların toplam kapasitesi 900 bin ton civarındadır.

Harita 9: TR71 Düzey 2 Bölgesi Bitkisel Üretimi

TR71 BÖLGESİNDE ÖNE ÇIKAN ÜRÜNLERİN DAĞILIM

Haritalar TÜİK
2012 yılı Tarım
İstatistikleri
kullanılarak
Ahiler Kalkınma
Ajansı tarafından
yapılmıştır.

Bölgenin sahip olduğu bu faktörler büyük yatırımcıları da bölgeye çekmektedir.

Doğal Kaynakların Varlığı (Ponza, Kalsit, Granit)

Bölgenin sahip olduğu jeolojik yapı, bazı yapı materyallerinin üretimine izin vermektedir. Ponza, kalsit ve granit bunlardan bazılarıdır. Bölgede birçok işletme bu maddeleri işleyerek iç ve dış pazarlardaki inşaat sektörüne malzeme sağlamaktadır. Bu doğal kaynakların işlenmesi ile yüksek katma değerli malzemeler üretilebilmektedir. Ülkenizin önemli ve iyi kalitede ponza yataklarına sahip olan Nevşehir ilinde, il merkezi ve Ürgüp ilçesinde çok sayıda işletilen ve işletilmiş ponza yatakları yer

OSB Adı	Firma Sayısı
Aksaray-Merkez	249
Kırıkkale Silah Sanayi İhtisas OSB – Merkez*	0
Kırıkkale I. OSB – Yahşihan**	31
Kırıkkale-Keskin	12
Kırşehir-Merkez	64
Kırşehir-Kaman***	1
Kırşehir-Mucur****	0
Nevşehir Acıgöl OSB - Acıgöl	30
Niğde-Merkez	102
Niğde Bor Karma ve Deri İhtisas - Bor	67
TOPLAM	556

almaktadır. Bu yatakların toplam rezervi yaklaşık 450 milyon m³ civarındadır. Ülkemizde tekstil sektöründe kullanılan iyi kalitedeki ponzaların büyük bir bölümü bu ilden karşılanmaktadır. Kırşehir, Kaman'da Kaman graniti olarak adlandırılan yatak, Turkish Delight, Black Magic ve Cappadocia graniti olarak da adlandırılmaktadır.

Bazı Önemli Sanayilerin Varlığı (Otomotiv, Lastik, Gıda, Savunma Sanayi Gibi)

TR71 Düzey 2 Bölge illerinden bazılarında büyük ölçekli yatırımlar (Mercedes Benz, Petlas, TÜPRAŞ, SÜTAŞ, MKE gibi) yer almakta ve bulundukları illerde önemli istihdam olanakları ve katma değer yaratmaktadır. Ayrıca bu tür büyük firmalar yanlarında yan sanayii de getirebilmekte ve kümelenmeye ciddi katkılar vermektedir.

Aşağıdaki gösterimde (Harita: 10) TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde imalat endüstrisinde sektörler göre firma sayısının dağılımı ile Bölgedeki KSS ve OSB'lerin dağılımı görülmektedir.

Bölgede 9 OSB ve 24 KSS mevcuttur. Bölgede bulunan 9 OSB’de toplam 556 firma yer almaktadır. 4368 firma ise KSS’de faaliyet göstermektedir.

**Tablo 13: TR71 Düzey 2 Bölgesi
Organize Sanayi Bölgeleri**

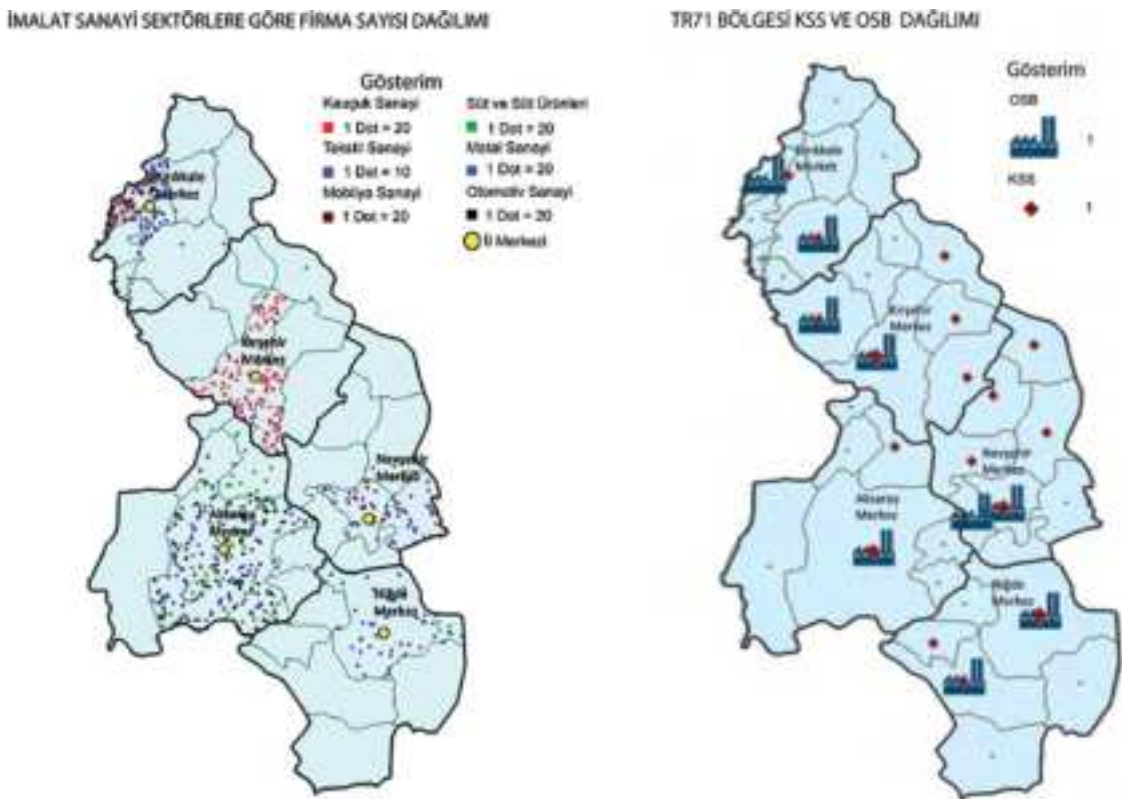
Kaynak:
T.C Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, OSB Bilgi Portalı,
<https://osbbs.sanayi.gov.tr/citylist.aspx>
* Kırıkkale İl Özel İdaresi,
<http://www.kirikkaleilozelidare.gov.tr/>
** T.C Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, OSB Bilgi Sitesi,
<http://osbbs.osbuk.org.tr/index.php>
*** Kırşehir Kaman Kaymakamlığı,
<http://www.kaman.gov.tr/jupgrade/index.php>
**** Kırşehir Mucur Kaymakamlığı,
<http://www.mucur.gov.tr/>

Tablo 14: Küçük Sanayi Sitelerinin İllere Göre Dağılımı, 2013

KSS	Biten		Devam Eden	
	Adet	İşyeri Sayısı	Adet	İşyeri Sayısı
Türkiye	448	93.104	49	5.181
Aksaray	3	806	0	0
Kırıkkale	2	454	0	0
Kırşehir	6	1.386	1	23
Nevşehir	6	951	0	0
Niğde	4	771	0	0
TR 71	21	4.368	1	23
TR 71 Payı	%4,69	%4,69	%2,04	%0,44

Kaynak: Bilim sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Harita 10: TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde İmalat Sanayii ve KSS-OSB Dağılımları

Haritalar SGK 2012 yılı istatistikleri ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü verileri kullanılarak Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından yapılmıştır.

Tarihi, Kültürel ve Doğal Yapının Zenginliği

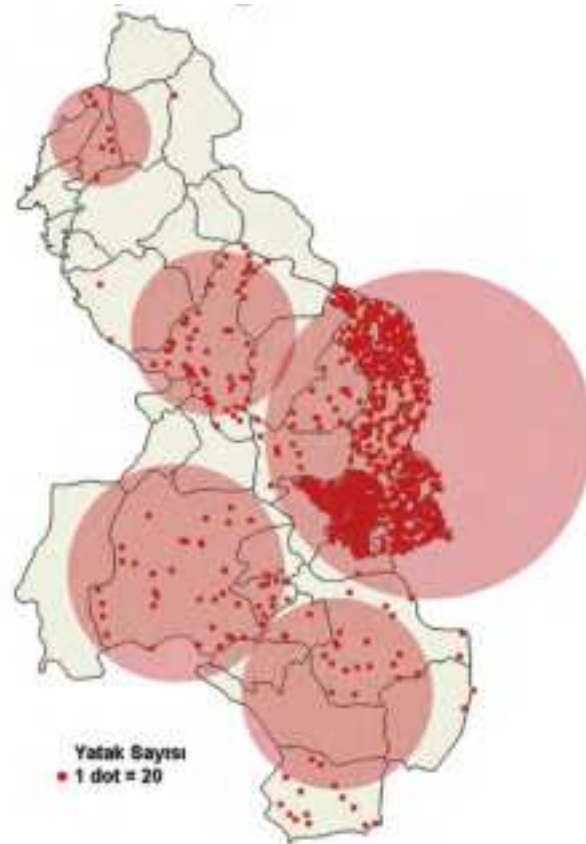
Bölge Türkiye’de ve Dünya’da başka hiçbir yerde olmayan eşsiz doğal, kültürel ve tarihi özelliklere sahiptir. Bu özellikler Bölgenin tanınması ve daha da önemlisi bu özelliklerini kullanarak gelir elde etmesini sağlamaktadır. Şu ana kadar olduğu gibi bundan sonra da bu özellikler Bölgeyi ileriye taşıyacaktır. TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde doğa turizmi, termal ve sağlık turizmi, kültür turizmi, balon turizmi, inanç turizmi aktif olarak yapılmaktadır. Bu turizm çeşitleri bölgenin sahip olduğu zenginliğin de bir göstergesidir.

Harita 11: TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde Konaklama Yerleri ve Yatak Sayısı Dağılımı

Konaklama Yeri Dağılımı

Yatak Sayısı Dağılımı

Haritalar İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri’nden alınan veriler (2011) kullanılarak Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından yapılmıştır.

KESİKKÖPRÜ/ KIRŞEHİR

Görülebileceği gibi Bölgede turizm tesisleri Kapadokya ve termal turizmin etkisi nedeniyle Nevşehir’de yoğunlaşmıştır. Nevşehir ili toplam 23.535 yatak kapasitesi ile Bölge toplam yatak kapasitesinin %80’ini tek başına oluşturmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2011 verilerine göre Bölgede toplam 29.437 yatak mevcut olup (Bakanlık belgeli ve Belediye belgeli) bu miktar Türkiye’deki toplam yatak kapasitesinin %2,04’ünü oluşturmaktadır.

El Sanatları Zenginliği

Bölgenin kültürel zenginliği kendini el sanatlarında da göstermektedir. Geçmiş dönemlerde bu üretim sistemleri halkın ana gelir kaynağını oluşturmuştur. Ancak gelişen teknoloji ile bu tür geleneksel üretim biçimleri yerini modern üretim sistemlerine bırakmıştır. Bu tür geleneksel el sanatları özellikle turizm amaçlı kullanıldığında katma değeri yüksek ürünlere dönüşmektedir. Toprak kap, halıcılık, dericilik, çömlekçilik, çinicilik, sele sepeti ve seramikçilik bölgede halen yapılmakta olan ve turistik amaçlarla pazarlanan ürünlerdir.

Jeotermal Kaynakların Varlığı

Bölge jeotermal kaynaklar açısından zengindir ve bu seracılık üretimini teşvik etmektedir. Ancak jeotermal kaynağın sıcaklığının yeterli olduğu alan kısıtlıdır.

Turizm açısından ise durum çok daha iyi düzeydedir. Bölgede jeotermal su kaynağını kullanarak sağlık turizmi hizmeti veren pek çok tesis bulunmaktadır.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yayınlanan Termal Turizm Master Planı’nda belirtilen öncelikli geliştirilecek termal alanlardan biri olan Orta Anadolu Termal Turizm Bölgesi’nde TR71 Düzey 2 Bölgesi illerinden

Aksaray, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde illeri yer almaktadır. Master planına göre, bu illerimizde termal tesisler başta olmak üzere doğa turizmi, kültür turizmi ve su sporları gibi turizm türlerinin bütünleşmesi hedeflenmektedir.

4.13.2. Değişimi Olumsuz Yönde Tetikleyen Faktörler (Zayıf Yanlar ve Tehditler)

Su Kaynaklarının Kısıtlılığı

TR71 Düzey 2 Bölgesi su kaynakları bakımından Türkiye ortalamasının altında bir bölgedir ve gelecekte bölgede ciddi boyutlarda su sıkıntısı olabileceği değerlendirilmektedir. Bölgenin uzun yıllar (1960-2012) yağış ortalaması 330mm civarındadır ki bu oran Bölgenin Türkiye’nin en az yağış alan bölgesi olması anlamına gelmektedir. Bölgenin yüzeysel ve yeraltı su kaynakları potansiyeli toplam 11.258hm³/yıldır. Bölgedeki 14 baraj biri dışında (Kapulukaya Barajı) içme suyu, taşkın koruma ve sulama amaçlı olarak kullanılmaktadır.

GÜLPINAR /AKSARAY

| Tarımda Yüksek Maliyet

Genel olarak tarımsal üretimde girdi fiyatları yüksektir. Üreticinin zaten pahalı olan girdileri rasyonel kullanamaması üretim maliyetlerini daha da artırmakta ve bu da rekabet edebilirliklerini düşürmektedir.

| Tarımda Ürün Deseninin Darlığı

Bölge geniş tarım alanlarına sahip olmasına rağmen sulama olanaklarının aynı genişlikte olmaması, üreticinin pazarlama kolaylıklarından ve sahip olduğu mekanizasyondan dolayı aynı üründe ısrarcı olması ürün deseninde kısırlığa neden olmaktadır. Üretimdeki bu kısırlık doğal kaynaklar üzerinde baskıya neden olmakta ve verim giderek düşmektedir. Bunun yanında girdilerin kullanımındaki aşırılık da doğal kaynakların kirlenmesine sebep olmaktadır.

| Yenilikçiliğin, AR-GE Çalışmalarının ve Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Zayıf Olması

Bölgede AR-GE çalışmalarının yetersiz oluşu işletmelerin geleneksel üretim sistemleri içinde kalmasına ve dolayısıyla kendini yenileyen işletmeler karşısında giderek rekabetçiliklerini yitirmelerine neden olmaktadır. Son beş yılda Türkiye'deki patent başvurularının %0.67'si TR71 Düzey 2 Bölgesi'nden yapıldığı dikkate alırsa, Türkiye'de zaten kısıtlı olan buluş ve yenilikçilik çabalarında TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin kayda değer bir rolü olmadığını ortaya çıkarmaktadır.

Bölgedeki üniversitelerin yeni kurulmalarından dolayı henüz kurumsallaşmalarını tam anlamıyla tamamlamamış olması, sanayi ile işbirliğini şimdilik olumsuz etkilemektedir. Zira sanayicilerde genç üniversitelerin

kapasitesi konusunda soru işaretleri bulunmakta ve bu da üniversiteler ile birlikte çalışma konusunda isteksiz davranmalarına neden olmaktadır.

| Düşük Girişimcilik

Bölgede girişimcilik ülke geneline bakıldığında düşük kalmaktadır. Türkiye'de 2011 ve 2012 yıllarında her 10 bin kişi için yaklaşık 29,4 şirket kurulmuşken bu rakam TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde yaklaşık 14'dür. Mevcut girişimlerin ihtisaslaşmadan uzak, yetersiz fizibilite ve bilgiyle yapılması girişimlerin başarısızlıkla sonuçlanmasında esas faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer taraftan mevcut girişimler daha çok başarılı olan girişimleri taklit etme güdüsüyle başlatılmaktadır.

GÖREME / NEVŞEHİR

| Üretim Altyapısı Yetersizlikleri

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde 9 OSB aktif olarak çalışmaktadır. Bölgede bazı OSB'lerin özellikle enerji altyapısındaki yetersizlikler ve eksiklikler üretim maliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca bu yetersizlikler işletmelerin OSB'ne olan güvenini de azaltmaktadır. Bunun sonucu olarak yerli ve yabancı yatırımcıların bölgeyi tercih etmelerinde isteksiz davranmalarına neden olmaktadır.

| Yetersiz Turizm Çeşitliliği ve Potansiyellerin Değerlendirilmemesi

Bölge turizm açısından zengin kaynaklara sahiptir ve bunların bazıları ekonomiye katkı vermektedir. Ancak bunlara ek olarak birçok başka kaynak ve potansiyel bulunmasına rağmen, bu potansiyellerin değerlendirilemediği de bir gerçektir. Bölgede turizm açısından yaratıcı olabilecek kaynakların varlığına rağmen turizm çeşitliliğinden bahsetmek pek mümkün değildir. Bunun en büyük nedenlerinden biri yatırımcıların garanti faaliyetlere odaklanmaları ve risk almak istememeleridir. Bunun bir diğer nedeni de potansiyeller konusunda farkındalığın ve tanınırlığın yetersiz oluşudur.

| Turizmde Yetersiz Sosyal İmkânlar

Bölgede Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2011 yılı verilerine göre 29.437 yatak bulunmakta olup, Bölgedeki 348 tesisin 272'si belediye belgeli, 76'sı Bakanlık belgelidir. Bölge turizmi tesisler itibarıyla Türkiye geneli içinde %2,76'lık dilimi temsil etmektedir. Bölgenin gelen yerli ve yabancı turiste sunduğu eğlence, restoran ve sosyal aktivite olanaklarının çok kısıtlı olması nedeniyle gelen turistin geceleme sayısı düşük kalmaktadır (yabancı turistlerde ortalama 2 gün, yerli turistlerde ortalama 1,6 gün). Bununla birlikte hâlihazırda sunulan hizmetlerin kalitesindeki yetersizlik de (konaklama tesisi, restoran, düşük nitelikli personel, eğlence mekânları v.s.) buna etken olmaktadır.

Tablo 15: TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin En Çok Göç Alıp Verdiği İlk Beş Bölge

İller	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Aldığı Göç	Verdiği Göç
Ankara	10097	20558	9460	16956	11933	13741
İstanbul	5852	10743	5526	10306	5370	8633
Adana,Mersin	4550	4784	4295	4412	5353	3299
Kayseri,Sivas,Yozgat	5106	6666	4839	5850	5401	5734
Konya,Karaman	4051	3838	3190	4368	3121	3709

Kaynak: TÜİK, ADNKS, Göç İstatistikleri, 2009-2012

| Kadınlarda Düşük İş Gücü Katılımı

Bölgede özellikle kırsal alanda genç kızların erken yaşlarda evlendirilmeleri hem bu yaştaki gençlerin ileri eğitim almalarına engel olmakta hem de iş gücü katılımlarına sekte vurmaktadır. Bu nedenle bölgede kadın istihdamı düşük seviyelerde seyretmektedir.

| Göç

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin son 5 yıllık net göç hızı incelendiğinde bölgenin her dönemde verdiği göçün aldığı göçten daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bölge sürekli olarak diğer bölgelere göç veren bir nüfus hareketliliğine sahiptir.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde kırsal alandan bölge illerine göç yaşanmaktadır. Bunun en büyük nedenlerinden biri kırsal alanda geçimini tarımdan sağlayan ailelerin yeterince gelir elde edememesidir. Kentsel deneyim edinme, eğitim olanakları sayesinde vasıflarını artırma ve bir yandan da sosyal ilişkilerini geliştirerek, bundan sonraki adımda büyük illere gidebilmenin alt yapısını oluşturmak da diğer göç nedenleri arasında sayılmaktadır.

Bölge içinde olduğu gibi bölge dışına da yoğun bir göç söz konusudur. Bölgeden dışarıya yaşanan göçün sebeplerinden biri istihdam olanaklarının yetersizliği ya da mevcut olan istihdam olanaklarının yeterli gelir getirmemesidir. Bunlara ek olarak daha geniş sosyal imkânlara erişme ve daha iyi eğitim alma isteği de göçün ana sebepleridir.

Bölge illerinin göç ile ilgili ortak özelliği, başta İstanbul, Ankara, İzmir gibi metropoller olmak üzere tüm illere dış göç vermesidir.

Toprak ve Su Kaynaklarında Görülen Kirlilik

Bölgede tarımsal faaliyetler oldukça yoğun olup bu, zaman zaman bazı yerlerde ciddi kirliliğin sebebi olmaktadır. Özellikle hayvansal üretimin yoğun olduğu yerlerde organik atıkların yarattığı kirlilik hem toprak hem de yeraltı sularını olumsuz yönde etkilemektedir.

Bitkisel üretimde kullanılan kimyasallar toprağın verimliliğini ciddi oranda azaltmakta ve ileri düzeylerde toprağın üretim yapılamaz duruma gelmesine neden olmaktadır. Bu tür kimyasalların sulama ile yeraltı sularına karışması da ciddi bir tehdit olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bölgenin tarımsal alanda önemli üretime sahip olduğu patates ekim alanları, buna tipik bir örnektir. Sürekli olarak aynı üretimin yapılması toprak kaynağı üzerinde baskı yaratmış ve bunun sonunda toprak, patates üretimi açısından çok sorunlu bir hal almıştır.

Erozyon

Bölgenin karşı karşıya olduğu bir diğer tehdit de su ve rüzgâr erozyonudur. Her ne kadar Bölgede görülen yağış miktarı az olsa da zaman zaman hızlı yağış ve rüzgâr, orman alanlarının azlığı nedeniyle erozyonu ciddi boyutlara taşıyabilmektedir. Bununla birlikte sulamadaki bazı yanlış uygulamalar da hem suyun etkinliğini azaltmakta hem de erozyonu tetikleyebilmektedir.

Yeraltı Sularında Kirlilik

Bazı illerde su sağlayan kuyularda arsenik konsantrasyonu Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlemiş olduğu sınır değerinin üzerindedir. Özellikle kırsal alandaki yerleşim yerlerinde sağlıklı olmamasına rağmen bu sular kullanılmakta ve bu da halk sağlığını ciddi oranda tehdit etmektedir.

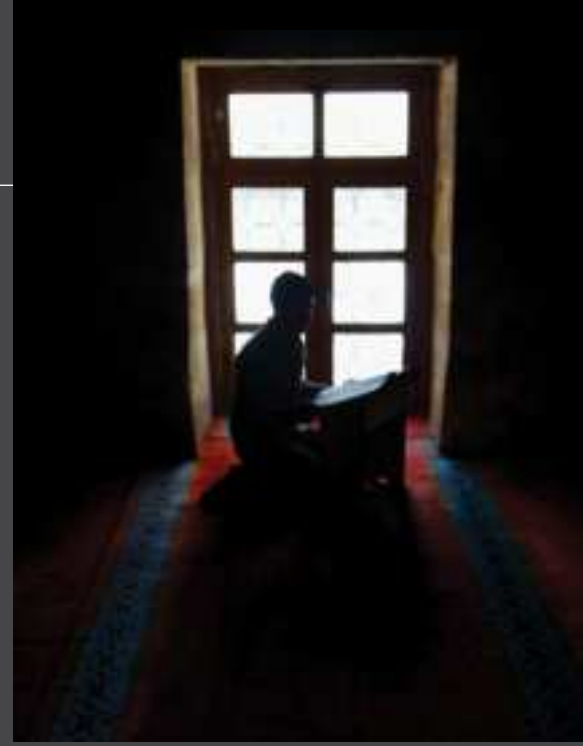

CACABEY CAMİ / KIRŞEHİR

Su Havzalarının Karşı Karşıya Kaldığı Tehditler

Bölge içinde yer alan Kızılırmak, Konya ve Seyhan havzaları yerleşim yerlerinden ve endüstriyel kaynaklı kirleticiler nedeniyle tehdit altındadır. Günümüzde ve gelecekte ihtiyaç duyulacak sağlıklı su ihtiyacının karşılanması için hayati durumda olan bu kaynaklar tarım, sanayi ve evsel atıklar nedeniyle giderek kirlenmekte ve azalmaktadır.

ALADAĞLAR/ NİĞDE

CACABEY CAMİ / KIRŞEHİR

Aritma ve Atık Su Şebekelerinde Yetersizlik

Bölgede bazı arıtma tesisleri, işletme maliyetlerinin karşılanamaması nedeniyle etkin ve verimli olarak çalıştırılmamaktadır. Bunun yanında arıtma ve atık su tesislerine sahip olmayan yerleşimler azımsanmayacak ölçüdedir.

Katı Atık Tesislerindeki Yetersizlik

Özellikle katı atık tesisleri bulunan kentlerde, bu tür tesislerin verimli çalışmasında aksaklıklar görülmektedir. Bunun yanında bu tür tesislere sahip olmayan ya da olduğu halde çeşitli nedenlerden dolayı çalıştırılmayan yerleşimler de mevcuttur.

Sonuç

Bölge Planı hazırlık çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen veri toplama, saha araştırmaları, paydaş görüşmeleri ve analizler sonucunda aşağıdaki belli başlı çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır:

Bölgede bölge içi gelişmişlik farkları ihmal edilemez ya da görmezden gelinemez düzeydedir.

Bölge içi ve dışı g   azımsanmayacak düzeydedir. Bu hem Bölge içinde kentsel alanlarda hem de  evre metropollerde baskıya neden olabilmektedir.

Bölgede dezavantajlı grupların ve özellikle kadınların sosyal ve ekonomik yaşamda aldıkları yer son derece düşük olup Bölge bu konuda Türkiye ortalamasının çok altında kalmaktadır.

Kentsel ve kırsal alanda ekonomik faaliyetler farklılıklar göstermekte olup kırsalda tarıma dayalı üretim yapısı h kimken, kentsel alanda sanayi ve hizmetler sektörü  ne çıkmaktadır.

Kentsel ve kırsal alanda ekonomik faaliyetler farklılıklar göstermekte olup kırsalda tarıma dayalı üretim yapısı h kimken kentsel alanda sanayi ve hizmetler sektörü  ne çıkmaktadır.

Bölgenin büyüme odakları ve metropollere yakınlığı fırsata d n şt r lememiş tam ters bir etkiyle Bölge illeri bu büyüme odakları ve metropollerin güçlü çekim alanına girerek gelişimleri olumsuz etkilenmiştir.

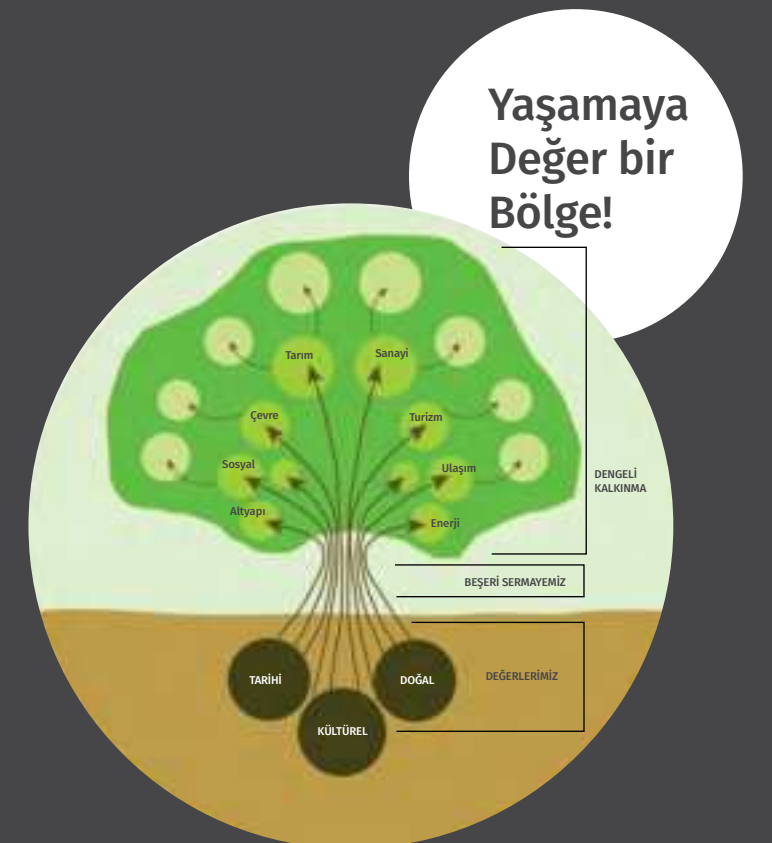
TYANA ANTİK KENTİ/
KEMERHİSAR / NİĞDE

5. Geleceğin Tasarımı

5.1. Vizyon

Doğal ve kültürel mirasından güç alan, beşeri sermayesini geliştirmeyi ve dengeli kalkınmayı sürekli kılmış, yaşamaya değer bir bölge.

Bölge vizyonu yaşamaya değer bir bölgeyi öngörmektedir. Bir başka deyişle “yaşamaya değer bir bölge” ; bölge dışına verilen göçü makul düzeylere indirmiş hatta dışarıdan göç alan ve insanların yaşamayı “seçtikleri” bir bölgedir.

Kültürel, Tarihi ve Doğal Değerler

Bölgenin sahip olduğu doğal, kültürel ve tarihi değerler, bu bölgenin “karakterini” oluşturan ve “kimliğini” ifade eden değerlerdir. Bu nedenle bu değerlere vurgu yapılması, bölgenin karakterine ve kimliğine vurgu yapılması anlamına gelmektedir.

Dengeli Kalkınma

Son olarak bölge vizyonu, bu değerleri yani karakterini kullanarak beşeri kapasitesini sürekli geliştirerek ekonomik, sosyal ve çevresel kalkınma arasında “denge” kurmayı başarmış ve bunu sürekli kılmış bir bölge öngörmektedir.

5.2. TR71 Düzey 2 Bölgesi 2023 Gelişim Senaryosu

TR71 Düzey 2 Bölgesi 2023 vizyonunu gerçekleştirmek için oluşturulan gelişim senaryosu yukarıda açıklanan mevcut durum, ulusal planlar ve bölge paydaşları ile yapılan görüşmeler göz önünde bulundurularak Bölgenin 2014-2023 yılları arasında kalkınmasına katkı verecek ve ivme kazandıracak şekilde oluşturulmuştur.

Göz önünde bulundurulmuş en temel ulusal plan atfedilen 10. Kalkınma Planı ve komşu bölgelerin gelişim senaryolarını barındıran Taslak Bölgesel Gelişim Ulusal Stratejisi (BGUS)’dir. Buna göre, TR71 Düzey 2 Bölgesi gelişim senaryosu; çevresinde yer alan metropoller ve büyüme odaklarıyla yakınlığı fırsata dönüştürerek, bölgenin ekonomik ve sosyal açıdan canlandırılması ve bu sayede dengeli kalkınma ile bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması ve bölgeler arası gelişmişlik farkının

azaltılmasına katkı vermek üzerine oturtulmuştur. Bu amaçla, ekonomik olarak bölge içinde dengeli bir dağılım sağlanırken bölge içi göç alan kent merkezlerinin bu göçü kaldırabilecek mekânsal dönüşümü gerçekleştirmesi ve bölge dışı göçün makul düzeylerde tutulması sağlanacaktır. Taslak BGUS’ta bahsedilen “ekonomik ve sosyal bütünleşmenin güçlendirilmesi” genel amacına ulaşmaya katkı verilerek ekonomik ve sosyal açıdan daha iyi durumda bulunan bölgelerdeki baskının azaltılması sağlanacaktır.

Bölgesel Gelişim Ulusal Stratejisinde yer alan ekonomik ve sosyal bütünleşmenin güçlendirilmesi genel amacına ulaşmaya katkı verecek şekilde bölge içi dengeli ekonomik dağılım ve iç göçü yönetebilir düzeyde mekânsal dönüşümü sağlamış, TR71 Düzey 2 Bölgesi’ni komşu metropoller ve büyüme odaklarıyla bütünleşmiş bir bölge haline getirmek bölgemizin gelişim senaryosunu oluşturmaktadır.

Mevcut durum analizi ve Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Analizi çalışmaları sonucunda belirlenen Vizyon ve Gelişim Senaryosunu gerçekleştirmek için 4 gelişim eksen ve bu eksnlere ait öncelik ve tedbirler belirlenmiştir.

TOKLUMEN / KIRŞEHİR

5.3 Gelişim Eksenleri

Şekil 2: Vizyon ve gelişim eksenleri

5.3.1. Gelişim Eksen-1: Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme

Ekonomik büyüme diğer tüm bölgelerde olduğu gibi bölgenin ana itici gücü durumundadır. Bu gelişim eksen ekonomik büyümenin sağlanması yanında kalıcı olması yani sürdürülebilirliği için bir dizi önceliğe sahiptir. Bu çerçevede bölgenin ekonomik olarak ana unsurlarını oluşturan tarım, sanayi ve turizm sektörlerinde verimli, kaliteli ve yenilikçi üretim yoluyla elde edilen katma değer artırılabilecektir. Girişimcilik desteklenerek yeni iş imkânlarının oluşturulması sağlanacaktır. Tarım sektöründe yeni ürün araştırmaları yapılarak üretimin çeşitlendirilmesi desteklenecektir.

Bölgede mevcut turizm çeşitlerine ek olarak yeni turizm faaliyetlerinin fizibiliteyi yapılarak yaygınlaşmaları sağlanacaktır. Sanayi sektöründe bölgede üretim ve pazarlama potansiyeli olan yeni ürünler teşvik edilecektir. Bölgede kümelenme yoluyla ihtisaslaşma sağlanarak katma değer artışına ve markalaşmaya destek verilecektir. KOBİ’lere yönelik olarak KSS ve OSB’lerin altyapıları güçlendirilecektir. Üniversite-sanayi işbirliği teşvik edilerek desteklenecek ve böylece yenilikçi üretime katkı yapılacaktır. Bölgenin üretim potansiyeli ve avantajları yatırımcıya tanıtılarak Bölgede daha fazla yatırım yapılması sağlanacaktır.

Tablo 16: Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme Eksen Öncelikleri

Eksen 1:	Öncelikler
Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme	Öncelik 1.1. Katma değer artırılması
	Öncelik 1.2. Girişimciliğin geliştirilmesi
	Öncelik 1.3. Üretimin çeşitlendirilmesi
	Öncelik 1.4. İhtisaslaşma ve kümelenmenin geliştirilmesi
	Öncelik 1.5. Üretim altyapısının güçlendirilmesi
	Öncelik 1.6. Yenilikçi üretimin yaygınlaştırılması
	Öncelik 1.7. Markalaşmanın artırılması
	Öncelik 1.8. Bölgenin yatırım ve tanıtım olanaklarının geliştirilmesi yolu ile bölgenin yatırımcı çekme potansiyelinin artırılması

Öncelik 1.1. Katma Değerin Artırılması

TR71 Düzey 2 Bölgesi TÜİK 2010 yılı ekonomik göstergeleri incelendiğinde tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerin GSKD içindeki payları sırasıyla %23,8, %21,2 ve %55'dir. Bu sektörlerin Türkiye GSKD'si içindeki payları incelendiğinde tarım sektörünün GSKD içindeki payının sadece %9,5, sanayi sektörünün payının %26,4 ve hizmetler sektörünün payının ise %64,1 olduğu görülmektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde tarım sektörü gerek istihdam gerekse GSKD açısından önemini korumaktadır. Bölgede katma değeri yüksek üretimlerin gerçekleşmesi gerek imalat sanayi gerek tarım gerekse turizm sektörünün de içerisinde yer aldığı hizmetler sektörü açısından büyük önem taşımaktadır. 10. Kalkınma Planında belirtildiği üzere ülkemiz, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi değer zincirlerinin yüksek katma değer yaratan aşamalarına potansiyeli ile orantılı bir biçimde sahip değildir. TR71 Düzey 2 Bölgesi ülkemizle paralel olarak katma değer yaratan üretim süreçleri kapsamında potansiyelini değerlendirmesi önem taşımaktadır. Ayrıca; "Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünün ve dünya ihracatından aldığı payın artırması için imalat sanayinde dönüşüm gerçekleştirerek yüksek katma değerli yapıya geçilmesi" 10. Kalkınma Planı'nın temel amaçları arasında yer almaktadır. Bu amaçla paralel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde katma değeri yüksek üretime geçmek için başta enerji verimliliği olmak üzere üretimde verimlilik arttırılacak, pazarlama ve tanıtım faaliyetleri geliştirilerek ihracat desteklenecek, tarımsal ürün işleme sistemleri geliştirilecek ve su kaynaklarının etkin kullanımı sağlanacaktır.

Öncelik 1.2. Girişimciliğin Geliştirilmesi

10. Kalkınma Planı'nda girişimcilik kültürünün benimsenmesi, geliştirilmesi ve faaliyetlerle desteklenmesi konuları üzerinde önemle durulmaktadır. Türkiye'de girişimlerin büyük

çoğunluğunu oluşturan KOBİ'ler; 10. Kalkınma Planı'na göre girişimlerin %99,9'unu, istihdamın %76'sını, katma değer %54'ünü, yatırımların %50'sini ve üretimin %56'sını oluşturmaktadır. 2009 TÜİK verilerine göre TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde kurulan şirket sayısı 527 iken kapanan şirket sayısı ise 79'dur. Bunun yanı sıra 2012 TOBB verilerine göre TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde her 10 kişi başına yeni kurulan şirket sayısı 14 iken Türkiye'de bu sayı 29,4'tür. Girişimciliğin desteklenmesi, geliştirilmesi ve girişimlerin sürekliliğinin sağlanması TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde ekonominin istikrarlı biçimde büyümesi için önem taşımaktadır. Bu kapsamda girişimcilik kültürü eğitimler yoluyla yaygınlaştırılacak ve girişimcilik için rehberlik hizmetleri sağlanacaktır.

Öncelik 1.3. Üretimin Çeşitlendirilmesi

TR71 Düzey 2 Bölgesinde kişi başına düşen GSKD'nin 8.500 TL-10.000 TL aralığında olması sebebiyle, Bölgenin 10. Kalkınma Planı'nda 5 farklı gelişmişlik düzeyine ayrılmış bölgeler arasında 3. ve 4. Gelişmişlik seviyelerine sahip olduğu görülmektedir. Bölgede tarım, sanayi ve hizmetler sektöründe katma değeri yüksek ürünlere geçiş sağlanması, Bölgede üretilen katma değer artırılması ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin sağlanabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bölge ekonomisinde gerek ürettiği katma değer gerekse istihdam oranı bakımından büyük yere sahip olan tarım sektöründe ürün çeşitlenmesine gidilmesi ve bölgeye uygun katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi bölge için elzemdir. Ayrıca bölgede önemli yere sahip olan turizm sektöründe çeşitlenmeye gidilmesi, Bölgede konaklama süresinin uzaması açısından gereklilik arz etmektedir. Bölgede öneme sahip diğer bir sektör ise sanayi sektörüdür. Türkiye Sanayi Stratejisi 2011-2014'de ülkemiz için belirlenmiş olan "Avrasya'nın üretim merkezi olması" hedefinin gerçekleşmesine katkı sağlamak adına ürün çeşitlenmesine gidilmesi ile orta ve yüksek teknolojiye sahip ürünlerin TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde üretilmesi önem taşımaktadır.

BOLKARLAR/
NİĞDE

Öncelik 1.4. İhtisaslaşma ve Kümelenmenin Geliştirilmesi

Önemli bir gelişme aracı olarak kullanılan kümelenme kavramına 10. Kalkınma Planı'nda rekabet edebilirlik açısından büyük önem verilmiştir. Planda kümelenme; üretim ve ihracatta değer zincirlerinin organizasyonunu işbirlikleriyle geliştiren model olarak tanımlanmış ve kümelenme çalışmalarının yaygınlaştırılması önceliğine yer verilmiştir. Ahilik kültürün ev sahibi olan TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde günümüzde işbirliği ile gelişmeye dayanan küme modelinin uygulanması, geliştirilmesi ve desteklenmesi Bölgenin rekabet edebilirliğinin artması açısından elzemdir. Ayrıca kümelenme ile değer zinciri halkalarındaki değer kayıpları ya da sızıntıları en aza indirerek katma değer Bölge içinde kalması sağlanacaktır.

ALADAĞLAR /
NİĞDE

Öncelik 1.5. Üretim Alt Yapısının Güçlendirilmesi

Başta OSB ve KSS gibi girişimcilere ortak hizmet veren bölgelerin alt yapılarının güçlendirilmesi TR71 Düzey 2 Bölge ekonomisi için önem taşımaktadır. Bu bölgelere 10. Kalkınma Planı'nda da ; "OSB ve KSS'ler başta olmak üzere, üretim ve ticaret mekânları için daha etkin yer seçimi; bu mekânların etkin kullanımı ile altyapılarının yenilenmesi, geliştirilmesi veya taşınması" denilerek yer verilmiştir. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde 9 OSB ve 24 KSS bulunmaktadır. Bölgede gerçekleşen imalat sanayi üretiminin büyük çoğunluğunun gerçekleştirildiği bu bölgelerde altyapıların iyileştirilmesi ve geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Öncelik 1.6. Yenilikçi Üretimin Yaygınlaştırılması

10. Kalkınma Planı'nın eksenlerinde birisi; "Yenilikçi Üretim, İstikrarlı Yüksek Büyümedir." Yüksek teknoloji üretilen bünyesinde bulunduran yenilikçi üretim sistemleri uluslararası pazarda rekabet açısından en önemli avantajlardan birisidir. 10. Kalkınma Planında ülkemiz hedefleri arasında ekonominin yenilikçi ve ithalat bağımlılığı azalmış bir yapıya dönüştürülmesi yer almaktadır. Bu sebeple ulusal politikalar ile paralel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin rekabet gücünü artıracak yenilikçi sistemlerin desteklenmesi Bölge ve ülke ekonomisi açısından önem arz etmektedir.

Bu çerçevede özellikle Üniversite-Sanayi İşbirliğinin güçlendirilmesi sağlanacaktır. Buna ilave olarak Ajans tarafından yenilikçiliği teşvik

eden mali destek programları hayata geçirilecektir.

Öncelik 1.7. Markalaşmanın Artırılması

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde yer alan girişimlerin ulusal ve uluslararası pazarda daha fazla pay alabilmeleri ve üretimden elde ettikleri gelirin artması amacıyla markalaşmaları kaçınılmazdır. Bu anlamda Türkiye Patent Enstitüsü 2012 verileri incelendiğinde; Türkiye'de gerçekleşen patent başvurularının %0,68'inin, Faydalı Model başvurularının %0,54'ünün ve Endüstri Tasarım başvurularının ise sadece %0,37'sinin TR71 Düzey 2 Bölgesi'nden gerçekleştiği görülmüştür. Bu rakamlar Bölgede markalaşmaya yönelik çabanın yetersiz olduğunun en iyi kanıtıdır. Bu anlamda Bölgede gerçekleşen üretimde markalaşmanı sağlanması Bölge ekonomisi için önem taşımaktadır. Markalaşmanın önemine 10. Kalkınma Planı'nda; "KOBİ'lerin markalaşmaları, kurumsallaşmaları ve yenilikçi iş modelleri geliştirmeleri sağlanacaktır." ibaresi ve markalaşmanın özendirileceğine dair ibarelerle yer verilmiştir. Bu kapsamda markalaşma özellikle kümelenme çalışmalarının bir parçası olarak değerlendirilecek ve teşvik edilecektir.

Öncelik 1.8. Bölgenin yatırım ve tanıtım olanaklarının geliştirilmesi yoluyla bölgenin yatırımcı çekme potansiyelinin artırılması

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin coğrafi konumu, teşvik sisteminden doğan olanaklar ve sahip olduğu potansiyeller göz önünde bulundurulduğunda yatırım açısından birçok avantaja sahip olduğu görülmektedir. Bu avantajların

ulusal ve uluslararası alanda tanıtılarak yatırıma dönüştürülmesi Bölge için önem taşımaktadır.

5.3.2. Gelişme Eksen-2: Korunan ve Yaşatılan Doğal ve Kültürel Miras

Doğal ve kültürel mirasa sahip çıkılması bir bölgenin zenginliğini artıran en önemli faktörlerden biridir. Böylelikle Bölge, eşsiz dokusuyla farklı kültürlerden insanları kendine çekecek bir odak, kültürlerin buluşup kaynaştığı bir bölge haline gelecek, bölge insanı kültürel donanımını güçlendirebilecek, topluma sağlıklı bir şekilde katılımı sağlanacak ve farklılıklar bölgede yeni değerler yaratabilecektir. Çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış Kapadokya'sı, Bektaşilik ve Ahilik gibi Anadolu'nun önemli düşünce kurumlarının geliştiği yer olması, verimli toprakları ve eşsiz doğa yapısı, bölgenin doğal ve kültürel mirasını korumak hususunda hassas davranılmasını gerektirmektedir. Bu amaçla, kültürel ve tarihi mirasın korunması için envanter çalışmalarına destek verilecek ve bunların içinden turizme katkı verebilecek potansiyele sahip unsurlar koruma altına alınarak turizme kazandırılacaktır. Bu çerçevede restorasyon, geliştirme, iyileştirme ve yenileme çalışmaları desteklenecektir. Bunun yanında özellikle tabiat varlıklarının korunması ve başta bölge halkının, daha sonra ise yerli ve yabancı turistlerin yararlanması sağlanacaktır. Bunun için sürdürülebilir yönetim sistemleri teşvik edilecektir. Komşu bölgeler ile ortak tarih ve kültür varlıklarının değerlendirilmesi ve korunması için ortak faaliyetler organize edilecektir.

SAVCILI / KIRŞEHİR

Tablo 17: Korunan ve Yaşatılan Doğal ve Kültürel Miras Eksen-2 Öncelikleri

Eksen 2:	Öncelikler
Korunan ve Yaşatılan Doğal ve Kültürel Miras	Öncelik 2.1. Kültürel mirasın korunması ve çağdaş yaşam ile bütünleştirilmesi
	Öncelik 2.2. Tabiat varlıklarının sürdürülebilir yönetiminin iyileştirilmesi
	Öncelik 2.3. Tarihsel çevrenin korunması ve yenilenerek gelecek nesillere aktarılması

Öncelik 2.1. Kültürel mirasın korunması ve çağdaş yaşam ile bütünleştirilmesi

TR71 Düzey 2 Bölgesi illeri geçmişten günümüze binlerce uygarlığa ve kültüre ev sahipliği yapmıştır. Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Ahi Evran, Âşık Paşa, Cacabey, Somuncu Baba ve birçok halk ozanına ev sahipliği yapmış olan Bölge, Bektaşilik ve Ahilik kültürünün de merkezi olarak bilinmektedir.

Bölge illerinden Kırşehir sanat, ticaret, dayanışma ve yardımlaşma kültürü olan Ahiliğin başkenti olarak bilinirken Kırşehir iline özgülenen Âşıklık Geleneği ise 2009'da UNESCO Somut Olmayan Dünya Kültür Mirası Listesi'ne girerek uluslararası alanda tescillenmiştir. Bunların yanı sıra Bölge; insan sevgisi, dostluk ve barışı ilke edinmiş evrensel bir inanç ve değerler sistemi olan Bektaşilik kültürüne ev sahipliği yapmıştır.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde öne çıkan diğer bir kültürel

değer ise el sanatlarıdır. Avanos'un geleneksel çanak-çömlek yapım atölyeleri ve Bölge genelinde, başta Aksaray'ın Taşpınar beldesinde olmak üzere, kök boyayla boyanan ve tamamen yün ipliklerle dokunan halıcık önemli bir kültürel değer olarak varlığını korumaktadır. Ayrıca taş işlemeciliği (Onyx) bölgeye özgü yapılan diğer bir el sanatıdır.

TR71 Düzey 2 Bölgesi kültürel değerlerinin yanı sıra doğal güzellikler yönünden de oldukça zengin bir coğrafyaya sahiptir. Bölgede Göreme Milli Parkı, İhlara Vadisi, Hasan Dağı, Aladağlar Milli Parkı, Seyfe Gölü başta olmak üzere korunması ve yaşatılması gereken alanlar bulunmaktadır.

10. Kalkınma Planı'nda kültür ve sanat konularına yer verilirken, Planda; "kültürel zenginlik ve çeşitliliğin korunup geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması" amaçlanmıştır. 10. Kalkınma Planı ile paralel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'ni özgün kılan kültürel ve doğal değerlerinin korunması ve modern yaşamla bütünleşerek yaşatılması önem arz etmektedir. Bu çerçevede Bölgeye ait kültürel varlıkların envanterlerinin güncellenmesi ve bu varlıklar ile ilgili yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası farkındalığın artırılması gerekmektedir. Bu varlıkların tescil edilerek ekonomik ve sosyal hayatın içinde değerlendirilmesi sürdürülebilirlik açısından önem taşımaktadır.

Öncelik 2.2. Tabiat varlıklarının sürdürülebilir yönetiminin iyileştirilmesi

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde yer alan kültür ve tabiat varlıklarının sayıları 2000'e yaklaşmakta olup, Türkiye genelinin %2'lik kısmını oluşturmaktadır. Bu sayıda en önemli payı Bölgede yer alan özgün doğal yeryüzü şekilleri olan Peri bacaları almaktadır. (Kaynak: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 2013)

Bölgeye özgün değerlerin yeryüzüne çıkartılması amacıyla bölgede birçok kazı çalışması yürütülmektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde öne çıkan başlıca kazı çalışmaları; Aksaray İli Acemhöyük, Aşıklıhöyük ve Güvercin Kayası, Nevşehir ili Ovaören, Niğde ili Tepecik Höyük mevki, Kırıkkale ili Büklükale, Kırşehir ili Kaman ilçesi Kalehöyük'te gerçekleştirilmektedir. Ülkemizde yer alan Tabiat varlıklarının önemli bir kısmını barındıran Bölgede varlıkların korunması ve yaşatılmasına yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi

Bölge ve geleceği için gereklilik arz etmektedir. Bu kapsamda Bölgedeki tabiat varlıklarının envanterlerinin güncellenmesi, tescillenmesi, koruma ve iyileştirme önlemlerinin alınması ön görülmektedir.

Öncelik 2.3. Tarihsel çevrenin korunması ve yenilenerek gelecek nesillere aktarılması

TR71 Düzey 2 Bölgesi binlerce medeniyete ev sahipliği yapmış olmasından dolayı birçok tarihi değeri bünyesinde barındırmaktadır. TR71 Düzey 2 Bölgesi illerinde yer alan tarihi ve kültürel yapıların birçoğu atıl durumdadır. 10. Kalkınma Planı'nda tarihi mirasın korunmasına yönelik tedbirlere yer verilmiştir. Bu anlamda Bölgede yer alan tarihi ve kültürel varlıkların korunması ve tanıtılması amacıyla Bölge illeri tarafından Kültür Envanterleri hazırlanmış olup bu değerleri korumaya yönelik çalışmaların artırılması önem arz etmektedir. Ayrıca bu eserlerin gerekli restorasyon çalışmalarının yapılarak turizme kazandırılması gerekmektedir.

5.3.3. Gelişme Eksen-3: Artan Yaşam Kalitesi

Bölgenin üçüncü eksen-3 olarak artan yaşam kalitesi belirlenmiştir. Bu eksenin amacı toplumun, özellikle kadınların ve dezavantajlı grupların, alt yapı problemleri tamamıyla çözülmüş, standartları yükseltilmiş mekânlarda yaşayabilmelerinin sağlanması ve çevre yönetiminin sürdürülebilir kılınarak doğanın korunmasıdır. Bu amaca ulaşmak için kentsel ve kırsal alanda yaşam alanlarının iyileştirilmesi, sağlıklı suya erişim, hava kalitesi, ulaşım ve ortak kullanım alanlarının özellikle dezavantajlı gruplar için daha yaşanabilir bir hale dönüştürülmesi sağlanacaktır. Bölgede nispeten düşük olan kadınların sosyal ve ekonomik yaşama katılımları teşvik ve destekler ile artırılacaktır. Özellikle kadınların istihdamda aldıkları payın artırılması amaçlanmaktadır. Etkin çevre yönetimi için gerekli işbirliği ve koordinasyon teşvik edilecek ve desteklenecektir. Su havzalarının sürdürülebilirliği için etkin havza yönetimi desteklenecektir. Enerji verimliliği ve alternatif enerji sistemleri özendirilecek ve teşvik edilecektir. Kirlilik, atık su arıtma ve katı atık depolama ve işleme sistemleri ile azaltılacaktır. Kentlerde ve kırsalda temel altyapı güçlendirilecektir. Su, kanalizasyon, ulaşım, bilgi teknolojileri, sağlık ve eğitim altyapısı güçlendirilecektir.

Tablo 18: Artan Yaşam Kalitesi Eksenî Öncelikleri

Eksen 3:	Öncelikler
Artan Yaşam Kalitesi	Öncelik 3.1. Yaşanabilir mekânların iyileştirilmesi
	Öncelik 3.2. Kadınların ve dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımının artırılması
	Öncelik 3.3. Yaşanabilir ve sürdürülebilir etkin çevre yönetiminin geliştirilmesi
	Öncelik 3.4. Kentsel ve kırsal alt yapının güçlendirilmesi

KIRŞEHİR

Öncelik 3.1. Yaşanabilir mekânların iyileştirilmesi

Bu kapsamda gerek Bölgede mevcut nüfusu koruyabilmek gerekse yaşayanların hayat standartlarını yükseltmek adına ortak kullanım mekânlarının artırılması ve iyileştirilmesi önem arz etmektedir. Buna ilave olarak özellikle kırsalda sağlıklı suya erişim öncelikli konular arasındadır. 10. Kalkınma Planı'nda; " Ülkemizin coğrafi koşullarına, kent-kır ayrımına, tarihi, kültürel ve çevresel değerlerine uygun; insan ve toplum ihtiyaçlarına cevap veren, daha geniş ortak kullanım alanlarına sahip, üst standartlarda yaşanabilir mekânlara kavuşturulması" amaçlanmıştır. Bu amaçla paralel olarak Bölgede yaşanabilir mekânların oluşturulması ve iyileştirilmesi gereklilik arz etmektedir. Bu çerçevede kırsalda ve kentlerde sanitasyon hizmetleri iyileştirilecek ve kentsel yapılaşmaya özel bir önem verilecektir.

Öncelik 3.2. Kadınların ve dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımının artırılması

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde kadının iş gücüne katılımı incelendiğinde 2012 yılı TÜİK verilerine göre %24,7 ile Türkiye ortalaması olan %29,5'in altında kaldığı görülmektedir. Ekonominin yanı sıra TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde kadının sosyal hayata katılımı da düşük düzeylerde kalmaktadır. 10. Kalkınma Planı'nda Aile ve

Kadın Başlığı altında; "Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında, kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamdaki rolünün güçlendirilmesi, aile kurumunun korunarak statüsünün geliştirilmesi ve toplumsal bütünleşmenin kuvvetlendirilmesi" amacı yer almaktadır. Bu amaçla paralel olarak kadının ekonomik ve sosyal hayata katılımının artması önem arz etmektedir.

TR71 Düzey 2 Bölgesi TÜİK 2012 verilerine göre; 15-19 yaş aralığındaki genç istihdamı %21,8 ile Türkiye ortalaması olan %21,6'nın üzerinde iken, "20-24" yaş aralığında %37,7 genç istihdam oranı ile Türkiye ortalaması olan %42,9'un altında yer almaktadır. Kadının yanı sıra bölgede dezavantajlı olarak nitelendirilebilecek; genç, tarım işçileri, gazi, engelli, göçmen, yaşlı ve hükümlülerin ekonomik ve sosyal hayata katılımı sosyal kalkınmanın sağlanabilmesi için elzemdir. Bu çerçevede bu kesimler için istihdam imkânları genişletilecek ve sosyal hizmetlerden daha fazla yararlanmaları sağlanacaktır.

Öncelik 3.3. Yaşanabilir ve sürdürülebilir etkin çevre yönetiminin geliştirilmesi

TR71 Düzey 2 Bölgesi açısından önerilen tüm fonksiyonların işlevsel bütünlük ve çevresel değerlerle uyum içerisinde geliştirilmesini amaçlamaktadır. Diğer bir deyişle, ekolojik değerler ile kentleşmenin getirdiği fonksiyonel çeşitlenme arasında koruma kullanma dengesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Eşsiz tarihi doğal ve

DEMİRCİ / AKSARAY

kültürel güzelliklere sahip olan TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Çevre Yönetimi önem taşımaktadır.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde atık su yönetimi, havza yönetimi ve temiz üretim konuları Bölgede çevre yönetiminin iyileştirilmesi açısından önem taşıyan başlıca iki konu arasında yer almaktadır. Kalkınma Planı'nda; "Sürdürülebilir şehirler yaklaşımına uygun olarak şehirlerde atık ve emisyon azaltma, enerji, su ve kaynak verimliliği, geri kazanım, gürültü ve görüntü kirliliğinin önlenmesi, çevre dostu malzeme kullanımı gibi uygulamalarla çevre duyarlılığı ve yaşam kalitesi artırılacaktır." politikası yer almaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan Bin Yıl Kalkınma Hedefleri arasında Çevresel Sürdürülebilirliğin sağlanması hedefi yer almaktadır. Bunlarla paralel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde sürdürülebilir çevre yönetimi uygulamaları önem arz etmektedir. Bu kapsamda özel çevre koruma alanlarının eylem planlarına katkı verilecek ve su havzalarının sürdürülebilir yönetimi desteklenecektir. Ek olarak sağlıklı gıda tüketimi ve yeşil etiketli üretim sistemleri yaygınlaştırılacaktır.

Tablo 19: Nitelikli Hizmet Sunma Kapasitesi Öncelikleri

Eksen 4:	Öncelikler
Nitelikli Hizmet Sunma Kapasitesi	Öncelik 4.1. Paydaşlar arası koordinasyon ve farkındalığın artırılması
	Öncelik 4.2. Nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi
	Öncelik 4.3. Kurumsal işbirliğinin bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde geliştirilmesi

Öncelik 3.4. Kentsel ve kırsal alt yapının güçlendirilmesi

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde yaşam kalitesini artırmanın temel araçlarından biri olarak kentsel ve kırsal alanda altyapının güçlendirilmesi önceliği benimsenmiştir. Gerek kent gerekse kırsal alanda içme suyu ve kanalizasyon hizmetleri başta olmak üzere ulaşım, bilgi teknolojileri altyapılarının da iyileştirilmesi önem taşımaktadır. BGUS'ta fiziki altyapıya önemle yer verilirken "Türkiye'de belediye altyapı hizmetlerinden yararlanma düzeyi bakımından iller ve bölgeler arasındaki farklar önemini korumaktadır." ibaresi yer almıştır. Bunun yanı sıra 10. Kalkınma Planı'nda; Kırsal alanda sosyal ve fiziki altyapının iyileştirilmesi ile çevre ve doğal kaynakların korunması" amacı yer almaktadır. Ulusal planlarla paralel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde fiziki altyapının iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi önem taşımaktadır.

5.3.4. Gelişme Eksenî-4: Nitelikli Hizmet Sunma Kapasitesi

Nitelikli hizmet sunma kapasitesi dördüncü gelişme eksenî olarak belirlenmiştir. Bu eksenîde hedeflenen gelişme, paydaşlar arası koordinasyonun ve farkındalığın artırılarak kalkınma süreçlerinde daha aktif ve etkin bir rol almalarının sağlanması, kurumsal iş birliğinin uluslararası düzeye taşınarak küresel iş ağlarına eklenilebilme ve beşeri sermayeye yatırım olarak belirlenmiştir. Nitelikli insan kaynağı, kurumsal hizmet sunmada stratejik bir yaklaşıma sahip olma, kurumsal plan, proje uygulama kapasitesinin geliştirilmesi, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ve uluslararası ve kurumsal işbirliği geliştirme, bu eksenînin öncelikleri olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede özellikle yerel yönetimlerin kurumsal kapasitelerinin artırılması yoluyla daha iyi hizmet sunmaları teşvik edilerek desteklenecektir. Kurumlar arası iletişim desteklenerek tekrarların önüne geçilecek ve böylece kaynak israfı azaltılacaktır.

Öncelik 4.1.

Paydaşlar arası koordinasyon ve farkındalığın artırılması

Sürdürülebilir kalkınma için paydaşların koordinasyon ve işbirliği içerisinde hareket etmesi önem taşımaktadır. Bu sayede kurumlar arası teknik ve kurumsal kapasitenin iyileşmesi mümkün olacaktır. Bu amaçla öncelikle TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde yer alan yerel paydaşların koordinasyon halinde çalışmaları önem taşımaktadır. Yerel paydaşların yanı sıra bölgesel ve ulusal paydaşlar ve fonksiyonları hakkında oluşacak farkındalık sayesinde paydaşların kurumsal kapasitelerinin artmasına destek sağlanacaktır.

Öncelik 4.2.

Nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi

Hizmet sunumunun kalitesinin artmasında en önemli unsurlar arasında insan kaynağının geliştirilmesi önceliği yer almaktadır. 10. Kalkınma Planı'nda; Kamuda İnsan Kaynakları başlığı altında; hizmet içi eğitim uygulamalarının yaygınlaştırılması suretiyle kamu personelinin bilgi ve beceri düzeyinin artırılması amacı yer almıştır. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde ulusal planlarla paralel olarak kamuda insan kaynağının geliştirilmesi hizmet sunma kapasitesinin gelişmesine olanak sağlayacaktır. Özellikle kurumsal stratejik plan hazırlanması ve uygulanması, proje geliştirme ve uygulama, geliştirilmesi gereken temel beceriler olarak karşımıza çıkmaktadır.

KIRŞEHİR

Öncelik 4.3.

Kurumsal işbirliğinin bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde geliştirilmesi

Sürdürülebilir kalkınma anlayışının daha da ileriye taşınması amacıyla 10. Kalkınma Planı'nda da vurgulandığı gibi; ilgili kuruluşlar arasında işbirliği, koordinasyon ve veri paylaşımının geliştirilmesi ve özel sektör, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının rolünün artırılması önem kazanmaktadır. Bu amaçla TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde ilgili paydaşlarla işbirliğinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası düzeyde stratejik ortaklıkların kurulması, kuruluşlar arası bilgi ve deneyimin paylaşılması açısından gerekli görülmektedir.

6.   st Planlarla Uyumluluk

Kalkınmanın yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeylerde birbiri ile etkileşimli gerçekleşen bir süreç olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, 2014-2023 TR71 Düzey 2 Bölge Planı bu düzeylerdeki planlarla uyum içinde çalışacak ve hedeflerine ulaşmada katkı verecek şekilde hazırlanmıştır. Bölgenin vizyonu, gelişme eksenleri ve öncelikleri   st ölçekli planlar g  z önünde tutularak belirlenmiştir. 2014-2023 Bölge Planı ulusal düzeydeki planların bölgenin ihtiyaçları dikkate alınarak bölge bazındaki yansımaları ve uyarlamaları olarak d    n lm   ve bu doğrultuda tasarlanmıştır.

2023 yılı Ulusal Kalkınma Hedeflerini gerçekleştirmede bölgesel gelişme politikaları önemli rol oynamaktadır. Bölgesel gelişme farklarının azaltılması birincil amaç iken, atıl kalmış, değere d n    r lmemi  kaynakları ve t  m bölgelerin içsel potansiyelini harekete geçirerek, bölgelerin rekabet gücünü artırmak amacı bölgesel gelişme politikalarının temelini olu urmaktadır.

2014-2023 TR71 Düzey 2 Bölge Planı gelişme eksenleri ile ulusal düzeydeki planlar, tamamlayıcılık ve bölgesel düzeyde katkı bağlamında ilişkiler irdelenmiş ve tabloda özetlenmiştir.

ÜST ÖLÇEKLİ PLANLAR

Eksen	Açıklama	10. Kalkınma Planı	Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi - BGUS (TASLAK)
1. Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme	Bölgede ekonomik yapının sürdürülebilir kılınarak geliştirilmesi için katma değer artırılması, girişimciliğin geliştirilmesi ve üretimin çeşitlendirilmesi hedeflenmektedir. Bununla birlikte ihtisaslaşma ve kümelenme sürecini kolaylaştırmak, üretim alt yapısını güçlendirmek, yenilikçi üretimi yaygınlaştırmak ve markalaşmayı artırmak için çalışılacaktır. Ayrıca, yatırım ve tanıtım olanaklarının geliştirilmesi yolu ile bölgenin daha fazla yatırımcı çekmesi sağlanacaktır.	Planda, sürdürülebilir büyüme alt yapısının sanayinin Türkiye ekonomisi içindeki payının artırılmasıyla gelişeceği belirtilmiştir. Ayrıca, sürdürülebilir büyüme yönündeki arayışların yeni teknolojik gelişmeleri tetikleyeceği ve tüm sektörlerde verimliliği artıracağı açıklanmıştır.	Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması tüm Düzey 2 bölgeleri için önemli bir husus olarak belirtilmiştir.
		Sanayinin ülke ekonomisi içindeki payının artırılabilmesi için yapısal dönüşümün gerçekleştirilmesi ve bu dönüşüm sonunda yüksek katma değerli ve teknoloji yoğun bir üretime geçilmesi ön görülmektedir. Ayrıca, markalaşma süreçlerinin hızlandırılmasıyla katma değer artışına da destek verilecektir.	Girişimciliğe ve KOBİ'lere dayalı bir kalkınma modeli geliştirilerek bölgelerin küresel piyasalara entegre olmaları sağlanacaktır. Özellikle katma değeri yüksek yenilikçi sektörlerin oluşumu desteklenecektir. Böylelikle kalkınmanın sürdürülebilirliği de garanti altına alınmış olacaktır.
		Planda, TR71 Düzey 2 gibi orta gelirli bölgelerde girişimcilik ortam ve kültürünün geliştirilerek yeni istihdam olanakları yaratılması gerekliliği belirtilmiştir.	Kalkınma Ajanslarınca KOBİ'lere verilecek hibe desteklerinin; Ar-Ge, markalaşma, uluslararasılaşma, kümelene, kalite sertifikasyonu ve üretim çeşitlendirilmesi olarak önceliklendirilmesi ön görülmüştür.
		Yenilikçi üretim sisteminin ise kümelenme yaklaşımını ve girişimciliği merkeze koyan bir yapıda tasarlanacağını altı çizilmiştir.	Mevcut ve potansiyel kümelerin, uygulanacak kümelene programı ile yenilik yapma kapasiteleri geliştirilecek, bilgiye dayalı ve yüksek katma değerli üretim yapmaları sağlanacaktır.
		KOBİ'lerin kümelenmeleri desteklenecek, sektörel uzmanlaşma teşvik edilecektir.	Firmaların, Ar-Ge ve yenilik kapasiteleri geliştirilerek, markalaşmaları desteklenecek ve finansmana erişimleri kolaylaştırılarak rekabet güçleri ve katma değerleri artırılabilecek, piyasaya ulaşmaları kolaylaştırılacaktır.
			Bilgi ve iletişim teknolojileri alt yapısı güçlendirilerek firmaların daha verimli üretim yapmaları desteklenecektir.

ÜST ÖLÇEKLİ PLANLAR

Türkiye Sanayi Strateji Belgesi 2011 - 2014	KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2011 - 2013	Kırsal Kalkınma Planı 2010 - 2013	Türkiye Turizm Stratejisi 2007 -2013
Türk sanayisine sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda yön verilecektir.	KOBİ'ler sürdürülebilir ekonomik büyümenin öncüsü olarak tanımlanmıştır. İhracat artışının sağlanması ve sürdürülebilir kılınması kapsamında belirli teşvikler çerçevesinde destekleneceklerdir.	Tarımsal sanayi alt yapısının geliştirilmesi amacıyla tarım ürünlerinde katma değer artışının sağlanması ön görülmektedir.	Ülkemizde Turist Rehberliği eğitimi lisans düzeyinde verilmektedir. Yüksek lisans düzeyinde de verilecek eğitim sayesinde öğrencilerin uzmanlaşması ve hizmet kalitesinin artması sağlanacaktır.
Sürdürülebilir bir büyüme için rekabet gücünün eksikliğinden kaynaklanan yapısal sorunlara çözüm bulunacaktır.	KOBİ'lerin yüksek katma değerli mal ve hizmet üretme kapasiteleri geliştirilecek ve büyümeleri sağlanacaktır.	Kümelenme potansiyeli taşıyan bölgelerde ilgili işletmelere yönelik küme desteklerinin sağlanması amaçlanmaktadır.	Turizm merkezleri, turizm kentleri, kültür ve turizm koruma gelişim bölgelerinde mevcut altyapı sorunları gelecekte doğabilecek ihtiyaçlar da göz önüne alınarak çözülecektir. Farklı turizm çeşitlerinin kendine özgü altyapı problemlerine de uzman bir yaklaşımla çözüm bulunacaktır.
Bilgi yoğun ve yüksek katma değerli mal ve hizmet üretebilmek rekabet gücünün belirleyicisi olarak ön plana çıkmaktadır. Yüksek katma değer yaratabilmek için uzmanlaşma, yeni teknolojilerden faydalanma ve yenilikçilik kapasitesini geliştirme faaliyetleri desteklenecektir.	KOBİ'lerin yönetim becerilerinin, kurumsal yetkinliklerinin, Ar-Ge ve yenilik yapma kapasitelerinin desteklenmesi ve geliştirilmesi, iş birliklerin teşvik edilmesi, girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması ve girişimciliğin desteklenmesi ve uluslararası iş birliklerin kurularak yatırımcı çekilmesi hedeflenmektedir.	Yöresel ürünlerde markalaşma sağlanacak, işleme ve pazarlama olanakları geliştirilecektir.	Uluslararası pazarlarda istenilen imajın oluşturulabilmesi için tanıtım ve pazarlama faaliyetleri desteklenecek, böylelikle turizmde markalaşma sağlanacaktır.
Katma değeri yüksek, markalaşmış ürün ve hizmetlerin üretim ve pazarlama süreçleri desteklenecek böylelikle sürdürülebilir ihracat artışı sağlanacaktır.	KOBİ'lerin kümelenmesi desteklenerek ortak yatırım yapma kapasiteleri artırılabilecektir.	Verim kayıplarına yol açan sorunların ortadan kaldırılabilmesi için yenilikçi üretim tekniklerinin kullanılması desteklenecektir.	Uluslararası yatırımları çekebilecek, içinde birden fazla turizm çeşidi ve ürünleri barındıran turizm kentleri geliştirilecektir.
Düşük teknoloji ile üretim yapan sektörlerde katma değeri yüksek ürün üretimine geçilmesi ön görülmüştür.			
Girişimciliğin yaygınlaştırılması ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi için tanıtım ve eğitim faaliyetleri düzenlenecek, girişimcilere sağlanan destek sayısı ve tutarı artırılabilecektir.			
Bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması amacıyla kümelenme faaliyetleri desteklenecektir. Böylelikle Türkiye'ye küresel yatırımcılar için cazibe merkezi olma özelliği kazandırılacaktır.			

Eksen	Açıklama	10. Kalkınma Planı	Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi - BGUS (TASLAK)
2. Korunan ve Yaşatılan Doğal ve Kültürel Miras	Doğal ve Kültürel Mirasın korunabilmesi; kültürel mirasın korunması ve çağdaş yaşam ile birleştirilmesi, tabiat varlıklarının sürdürülebilir yönetiminin gerçekleştirilmesi, tarihsel çevrenin korunması ve yenilenerek gelecek nesillere aktarılması yoluyla gerçekleştirilecektir.	Kültürel çeşitlilik ve zenginliğin korunması, gelecek nesillere aktarılması planın en önemli amaçlarından biridir.	Bölgelerin doğal ve kültürel özellikleri temel alınarak yöresel ve kentsel markalar yaratılacaktır. Böylelikle turizm geliştirilecektir.
		Tarihimizin önemli şahsiyetleri, olayları ve mitleri görsel ve yazılı medyada çizgi roman, çizgi film ve film olarak yer alacaktır. Böylelikle kültür gelecek nesillere aktarılabilir.	Doğal, tarihi ve kültürel değerler korunacak, geliştirilecek ve tanıtılacaktır. Bu değerlerin yer aldığı bölgelerde ulaşım ve hizmet altyapısı güçlendirilecektir. Bunların pazarlaması profesyonelce yapılacaktır.
		Kentsel dönüşüm uygulamalarının kültürel kimliğe ve yapıya uygunluğu gözetilecektir.	Doğal kaynakların, kültürel ve tarihi mirasın sürdürülebilir kullanımı amacıyla ilgili kurumların kapasiteleri artırılacak ve aralarında koordinasyon sağlanacaktır.
		Tarihi ve kültürel değer taşıyan alanlar korunacak ve canlandırılacaktır. Tarihsel önemi olan yapılar restore edilecektir.	Bu kaynakların sürdürülebilir yönetimi ile hayat kalitesi artırılabilecektir.
		Nesiller arası dayanışmanın güçlendirilerek sosyal ve kültürel değerlerin aktarımı sağlanacaktır.	Ortak kültür öğelerinin öne çıkarılıp kültürel ağ oluşturulması amacıyla kültürel ve eğitimsel girişimler desteklenecektir.
		Şehirlerde sosyal ve kültürel merkezlerin sayısı artırılacak, tarihi ve kültürel değere sahip alanların iyileştirilmesi sağlanacaktır.	
		Özellikle gıda ve su gibi doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı (nesiller arası hakkaniyet) desteklenecektir.	

Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı 2010 -2023	Kırsal Kalkınma Planı (2010 - 2013)	Türkiye Turizm Stratejisi 2007 -2013
Doğal ve kültürel varlık ve değerlerin korunması sağlanacaktır.	Kırsal turizmin geliştirilmesi amacıyla ülkemizin tüm bölgelerinde mevcut doğal, kültürel ve tarihi değerlerin araştırılması ve turizme kazandırılması çalışmaları yürütülecektir.	Tarihi, kültürel ve arkeolojik varlıklar tespit edilecek, önceliklerine göre restore edilecek ve bu varlıklara uygun işlevler kazandırılacaktır. Bu değerlerin bulunduğu bölgelerde ulaşım, hizmet ve konaklama alt yapısı güçlendirilecektir.
Sürdürülebilir kentleşme ve yerleşmenin ilkelerinden olan; kültürel varlıkların korunması, yaşatılması ve geliştirilmesi, yerel kültürel değerlerin ve geleneklerin korunup geliştirilmesi sağlanmalıdır.	Kültürel mirasın korunması ve yaşatılması için bilinçlendirme faaliyetleri düzenlenecek, ayrıca köy müzelerinin kurulması desteklenecektir.	
Kentsel dönüşüm kente ait tarihsel, doğal, kültürel doku ve öğeleri yaşatacak, koruyacak ve güçlendirecek şekilde tasarlanacaktır.	Kırsalda zanaat ve el sanatları desteklenerek hem tarım dışı istihdam olanakları artırılacak hem de kültürel değerler korunup geliştirilecektir.	
Doğal kaynakların ve koruma altına alınan alanların sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla izleme ve değerlendirme faaliyetleri güçlendirilecektir.	Doğal, kültürel ve tarihi kaynak değerlerinin bozulmadan gelecek nesillere aktarılabilmesi için korunan alan sayısı artırılacaktır.	
Doğal ve kültürel varlıkların envanteri tamamlanacak, etkin bir veri tabanı oluşturulacaktır.	Eko-turizm aktivitelerinin yaygınlaştırılması doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi açısından önemli olduğundan teşvik edilecektir.	

Eksen	Açıklama	10. Kalkınma Planı
3. Artan Yaşam Kalitesi	Bölgede, yaşanabilir mekânların iyileştirilmesi, kadınların ve dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımının artırılması, yaşanabilir ve sürdürülebilir etkin çevre yönetiminin geliştirilmesi ve kentsel ve kırsal alt yapının güçlendirilmesiyle yaşam kalitesinin artırılması hedeflenmektedir.	Sürdürülebilir, topyekûn bir kalkınmanın gerçekleştirilmesi ve refahın yaygınlaştırılması mekânlarda yaşam kalitesinin ve yaşanabilirlik standartlarının çevreye duyarlı bir şekilde artırılmasıyla mümkündür. Mekân, özellikle dezavantajlı grupların için yaşanabilirliği artırmayı hedefleyecek şekilde tasarlanacaktır. Kadının eğitim düzeyi yükseltilecek, istihdamı artırılabilecek ve özellikle karar alma mekanizmalarında daha fazla yer alması sağlanacaktır. Kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla erken çocukluktan başlayarak örgün ve yaygın eğitim yoluyla bilinç düzeyi yükseltilecek mücadele edilecektir. Dezavantajlı gençlerin sosyal hayata katılımları artırılabilecektir. Çevre yönetiminde kurumlar arası koordinasyon sağlanacak, denetim mekanizmaları güçlendirilerek özel sektörün ve STK'ların rolü artırılabilecektir. Kentte ve kırsalda ulaşım, kanalizasyon, çevre, sosyal ve kültürel altyapı geliştirme faaliyetleri desteklenecektir. Çevre bilincinin artırılmasına yönelik uygulamalar yaygınlaştırılacaktır. Şehirlerde atık ve emisyon azaltma, su ve kaynak verimliliği, geri kazanım, gürültü ve görüntü kirliliğinin önlenmesi, çevre dostu malzeme kullanımı gibi uygulamalarla çevre duyarlılığı ve yaşam kalitesi artırılacaktır.

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi - BGUS (TASLAK)	Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı 2010 -2023	Kırsal Kalkınma Planı (2010 - 2013)
Kalkınmada mekana duyarlı ve yerelle özgü politikalara öncelik verilecektir. Dezavantajlı grupların sosyal ve ekonomik hayata entegre edilebilmesi için cinsiyet eşitliği konusunda ana akımlaştırma, yoksulluk azaltıcı, gençlerin üretkenliğini ve istihdamını destekleyici politikalar desteklenecektir. Kentsel dönüşüm kentlerin yaşam kültürüne, sosyal dokusuna uygun tasarlanacaktır. Düzenlemeler, uygulamadan etkilenen kesimlerin ihtiyaçlarına cevap verecek, katılımcı bir planlama ve uygulama modeli ile gerçekleştirilecektir. Kent ve kırsal yaşam kalitesinin artırılması amacıyla kadının statüsünün yükseltilmesine, bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yürütülecektir. Kalkınma ajansları, düşük gelirli bölgelerde dezavantajlı kesimlere yönelik hibe uygulamalarına devam edecektir. Düşük nitelikli mekânlarda yaşamak zorunda olan dezavantajlı kesimlerin yaşam kalitesinin artırılması ve kente entegrasyonu amacıyla ilgili kent özelliklerine uygun mekânsal düzenlemeler yapılacaktır. Kısıtlı doğal kaynakların güvence altına alınması amacıyla çevre kalitesinin korunmasına ve artırılmasına yönelik politikaların desteklenmesi gerekmektedir. İş ve yaşam kalitesinin artırılması, bölge içi ve bölgeler arası etkileşimin geliştirilmesine ve çevrenin korunmasına yönelik kentsel altyapı iyileştirilecek, kent kültürünün geliştirilmesi sağlanacaktır. Kırsal ve kentsel altyapının geliştirilmesine yönelik fiziki ve sosyal altyapı projeleri gerçekleştirilecek ve sorunlar çözüme kavuşturulacaktır.	Kentlerin yaşanabilirliğini artırmak için teknik ve sosyal altyapı ihtiyacı giderilmelidir. Muhtaçların ve dezavantajlı grupların kentsel hizmetlerden yararlanabilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Kamusal alanların özellikle dezavantajlı grupların kullanımına elverişli şekilde tasarlanması ve potansiyel risklerin minimize edilmesi gerekmektedir. Yerleşmelerin planlanmasında doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını, ekolojik dengenin korunmasını, kirliliğin önlenmesini, enerji verimliliğini ve çevre duyarlılığını dikkate alan yaklaşımlar benimsenecektir.	Kırsal bölgelerin yaşam kalitesini artırmak amacıyla mekâna özgü politikaların geliştirilmesi desteklenecektir. Bu sebeple öncelikle risk ve afet yönetimine yönelik politikalar geliştirilmeli, mekânların altyapı problemleri çözülmeli, çevre, doğal, tarihi, mimari ve kültürel mirasın korunması sağlanmalıdır. Aile, kadın ve topluma yönelik hizmetlerin kırsal alana yaygınlaştırılması gerekmektedir. Geleneksel zanaat ve el sanatlarının desteklenmesi ile birlikte kadınlar, gençler ve dezavantajlı kesimlere istihdam sağlanabilir. Kırsalda dezavantajlı grupların istihdam koşullarının iyileştirilmesi ve istihdam oranlarının artırılması sağlanmalıdır. Dezavantajlı gruplara yönelik mesleki ve teknik eğitim imkânlarının geliştirilmesi ve böylelikle vasıflı iş gücü sayısının artırılması hedeflenmektedir. Sosyal rehabilitasyon hizmetlerinin kırsal da yaygınlaştırılması gerekmektedir. Etkin atık yönetimi sağlanarak hem insan sağlığı korunmalı hem de çevre kirliliği engellenmelidir. Kırsal alanda fiziki altyapı sistemlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

Eksen	Açıklama	10. Kalkınma Planı
4. Nitelikli Hizmet Sunma Kapasitesi	Bölgede, nitelikli hizmet sunma kapasitesinin geliştirilebilmesi için paydaşlar arası koordinasyon ve farkındalığın artırılması, nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi, kurumsal iş birliğinin bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde geliştirilmesi ön görülmektedir.	Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi ve mahalli idarelerin kaliteli hizmet sunması için gerekli koordinasyonun sağlanması gerekmektedir. Kalkınma Ajanslarının aralarındaki ağ bağlantıları güçlendirilecek, merkezi ve yerel düzeydeki kurum ve kuruluşlarla daha yakın ve koordinasyon içinde çalışmaları teşvik edilecektir. Beşeri ve fiziki altyapının güçlendirilmesi amacıyla nitelikli insan kaynağının özellikle; Ar-Ge, yenilik, fıkri haklar, girişimcilik alanlarında geliştirilmesi sağlanacaktır.

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi - BGUS (TASLAK)	Kırsal Kalkınma Planı (2010 - 2013)	Türkiye Turizm Stratejisi 2007 -2013
Sınır ötesi ve bölgeler arası iş birliklerinin amacına ulaşabilmesi için kurulacak yapılar arasında koordinasyon sağlanmasına önem verilecektir. Merkezi ve yerel düzeyde kurumsal kapasitenin artırılması ve iş birliklerinin geliştirilmesi bölgesel gelişmenin gerçekleşebilmesi amacıyla desteklenecektir. Kümelerin gelişim sürecinde, girişimciliğin yaygınlaştırılmasında ve yenilikçi üretimin teşvikinde gerekli teknik desteğin sağlanabilmesi için Kalkınma Ajansları sorumlu oldukları bölgelerde ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlayacaktır. Sektörlerin ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri ve eğitim düzeyinde insan yetiştirilmesi sağlanacaktır. Ar-Ge ve yenilikçilik faaliyetlerinin artırılabilmesi için beşeri sermayeye yatırım yapılacaktır. Özellikle düşük gelirli bölgelerde yetişmiş beşeri sermayenin geliştirilmesi ve sürekliliği gözetilecektir.	İnsan kaynaklarının, örgütlenme Düzeyinin ve yerel kalkınma kapasitesinin geliştirilmesi Hava rehabilitasyonu ve afet yönetimi konularında kurumsal koordinasyon ve işbirliği geliştirilecektir. Kırsal alana hizmet götüren kurumların kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi, bilgi paylaşımının sağlanması ve aralarındaki koordinasyonun artırılması hedeflenmektedir.	Turizmden sorumlu kurumlar ve kişiler arasında koordinasyonun sağlanması, bilgi ve deneyim paylaşımının hızlandırılması hedeflenmektedir. Turizm sektöründe hizmet kalitesini artırmak amacıyla mesleki eğitim desteklenecektir. Bu eğitimlerden farklı olarak, sektörün kendine has sorunlarını çözecek özel nitelikteki eğitimlerin de verilmesi ön görülmektedir. Turizm sektöründe, karar verme mekanizmaları iyi yönetim ve Toplam Kalite Yönetimi çerçevesinde yeniden tasarlanacaktır. Turizm alanlarının alt yapılarının iyileştirilebilmesi için çalışan çeşitli kurumlar arasında koordinasyon ve finansman organizasyonu sağlayacak altyapı birlikleri oluşturulacaktır.

SEYFE GÖLÜ / KIRŞEHİR

7. ÖNCELİK VE TEDBİRLER

7. Öncelik ve Tedbirler

Tablo 20: Tedbirler

Eksen 1. Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme	Öncelik 1.1. Katma Değerin Artırılması	Tedbirler: Tedbir 1.1.1. Turizmde kalitenin ve rekabet gücünün artırılması Tedbir 1.1.2. Doğal, kültürel, tarihi ve arkeolojik değer üstyapısının geliştirilmesi Tedbir 1.1.3. Maden ürünlerinin (ponza, kalsit, granit gibi) sürdürülebilir yöntemlerle yüksek katma değerli ürünlere geçişinin sağlanması Tedbir 1.1.4. Tarımda su kaynaklarının etkin kullanımının artırılması Tedbir 1.1.5. Tarımsal ürünlerin katma değerini artıracak sistemlerin (depolama, işleme, paketlenme gibi) yaygınlaştırılması Tedbir 1.1.6. Tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerinde başta enerji verimliliği olmak üzere üretimde verimliliğinin arttırılması Tedbir 1.1.7. Pazarlama ve tanıtım mekanizmalarının geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve ihracat kapasitesinin artırılması
	Öncelik 1.2. Girişimciliğin geliştirilmesi	Tedbir 1.2.1. Girişimcilik kültürü ve kapasitesinin geliştirilmesi Tedbir 1.2.2. İş geliştirme merkezlerinin, teknoparkların ve teknokentlerin geliştirilmesi veya güçlendirilmesi Tedbir 1.2.3. Girişimcilerin finansmana erişimini kolaylaştırıcı rehberlik hizmetlerinin sunulması
	Öncelik 1.3. Üretim çeşitlendirilmesi	Tedbir 1.3.1. Tarımsal üretimde alternatif ürünlerin değerlendirilmesi ve yaygınlaştırılması Tedbir 1.3.2. Tarıma dayalı sanayi üretiminin çeşitlendirilmesi Tedbir 1.3.3. Yenilenebilir enerji üretim sistemlerine yönelik sanayi ürünlerinin üretiminin geliştirilmesi Tedbir 1.3.4. Alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması
	Öncelik 1.4. İhtisaslaşma ve kümelenmenin geliştirilmesi	Tedbir 1.4.1. İhtisas OSB'lerinin tanıtımı, teşviki ve yaygınlaştırılması Tedbir 1.4.2. İhtisas eğitimleri ve mesleki eğitimlerin yaygınlaştırılması Tedbir 1.4.3. Kümelenme stratejisi yaklaşımıyla KOBİ'lerin ihtisaslaşmanın sağlanması Tedbir 1.4.4. İşletmelerin kurumsallaşma süreçlerinin hızlandırılması ve kurumsal yapılarının güçlendirilmesi
	Öncelik 1.5. Üretim altyapısının güçlendirilmesi	Tedbir 1.5.1. OSB'lerin alt yapılarının geliştirilmesi Tedbir 1.5.2. Bilgi teknolojilerinin üretimde kullanılmasının yaygınlaştırılması Tedbir 1.5.3. Üretim sistemlerinin modernizasyonunun teşvik edilmesi ve desteklenmesi Tedbir 1.5.4. Tarımsal üretim altyapısının güçlendirilmesi
	Öncelik 1.6. Yenilikçi üretimin yaygınlaştırılması	Tedbir 1.6.1. Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması
	Öncelik 1.7. Markalaşmanın artırılması	Tedbir 1.6.2. Üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi Tedbir 1.7.1. Patent alma kapasitesinin geliştirilmesi Tedbir 1.7.2. Markalaşma potansiyeline sahip bölgeye özgün ürün ve varlık/değerlerin desteklenmesi ve teşviki
	Öncelik 1.8. Bölgenin yatırım ve tanıtım olanaklarının geliştirilmesi yolu ile bölgenin yatırımcı çekme potansiyelinin artırılması	1.8.1. Yatırım ortamına yönelik bilgilere erişimin kolaylaştırılması 1.8.2. Bölgenin yatırım olanaklarının görünürlüğünün sağlanması ve bölgeye yatırımcı çekilmesi 1.8.3. Yatırımcılara/girişimcilere yatırım öncesinde, esnasında ve sonrasında destek sağlayarak danışmanlık hizmeti sunulması 1.8.4. illerdeki ekonomik ortamın / yatırım ortamının geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi

Eksen 2. Korunan ve Yaşatılan Doğal ve Kültürel Miras

Öncelik 2.1. Kültürel mirasın korunması ve çağdaş yaşam ile bütünleştirilmesi	Tedbirler: Tedbir 2.1.1. Bölgeye ait kültürel varlıkların (mutfak kültürü ve el sanatları vs) envanterinin güncellenmesi Tedbir 2.1.2. Kültürel değerler ile ilgili farkındalık Düzeyinin yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası Düzeyde artırılması Tedbir 2.1.3. Kültürel değerlerin tescil edilmesi Tedbir 2.1.4. Kültürel mirasın ekonomik ve sosyal yaşamda değerlendirilmesi
Öncelik 2.2. Tabiat varlıklarının sürdürülebilir yönetiminin iyileştirilmesi	Tedbir 2.2.1. Tabiat varlıkları envanterinin güncellenmesi ve tescil edilmesi Tedbir 2.2.2. Tabiat varlıklarının yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası Düzeyde tanıtımının yapılması Tedbir 2.2.3. Tabiat varlıklarının gelecek nesillere aktarılması için koruma ve iyileştirme önlemlerinin geliştirilmesi
Öncelik 2.3. Tarihsel çevrenin korunması ve yenilenecek gelecek nesillere aktarılması	Tedbir 2.3.1. Tarihi miras envanterinin güncellenmesi Tedbir 2.3.2. Tarihi değerlerin turizme yönelik olarak değerlendirilmesi Tedbir 2.3.3. Arkeolojik çalışmaların desteklenmesi ve tarihi değerlerin restorasyonunun sağlanması

Eksen 3. Artan Yaşam Kalitesi

Öncelik 3.1. Yaşanabilir mekânların iyileştirilmesi	Tedbirler:
	Tedbir 3.1.1. Kentlerde, yeşil alan ve sosyal mekanların genişletilmesi
	Tedbir 3.1.2. Kırsal ve kentsel alanda sağlıklı suya erişimin sağlanması ve yaygınlaştırılması
	Tedbir 3.1.3. Kentlerin tarihi ve doğal dokuya uygun sağlıklı yapılaşmanın desteklenmesi ve kentsel dönüşüm
	Tedbir 3.1.4. Kentlerde ve kırsalda sanitasyon hizmetlerinin iyileştirilmesi
	Tedbir 3.1.5. Kentlerde ve kırsalda eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimin iyileştirilmesi
	Tedbir 3.2.1. Kadın ve dezavantajlı grupların istihdamının artırılması
	Tedbir 3.2.2. Dezavantajlı grupların spor, sosyal, bilimsel ve kültürel faaliyetlerden yararlanmasının teşviki ve desteklenmesi
	Tedbir 3.2.3. Tarım işçilerinin sosyal hizmetlere erişiminin sağlanması
	Tedbir 3.2.4. Dezavantajlı gruplara özel istihdam olanaklarının ve programlarının geliştirilmesi
	Tedbir 3.2.5. Kadının toplumsal statüsünün iyileştirilmesi
	Tedbir 3.3.1. Kentlerde ve kırsalda atık yönetim sistemlerinin teşviki ve yaygınlaştırılması
Öncelik 3.2. Kadınların ve dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımının artırılması	Tedbir 3.3.2. Kentlerde ve kırsalda çevre farkındalığının ve duyarlılığının artırılması
	Tedbir 3.3.3. Özel Çevre Koruma Alanlarının eylem planlarının uygulanmasında ilgili kurum ve kuruluşların desteklenmesi ve bu alanlarla ilgili farkındalığın artırılması
	Tedbir 3.3.4. Hayati öneme sahip su havzalarının sürdürülebilir yönetiminin desteklenmesi
	Tedbir 3.3.5. Temiz ve yeşil etiketli üretim sitemlerinin yaygınlaştırılması
	Tedbir 3.3.6. Güvenilir gıda arzının yaygınlaştırılması
	Tedbir 3.4.1. Kentlerde ve kırsalda ulaşım, bilgi teknolojileri altyapısı ve elektrifikasyon hizmetlerinin iyileştirilmesi
Öncelik 3.3. Yaşanabilir ve sürdürülebilir çevre yönetiminin geliştirilmesi	Tedbir 3.4.2. Özellikle köylerde ve beldelerde kanalizasyon hizmetlerinin iyileştirilmesi ve tamamlanması
	Tedbir 3.4.3. Özellikle köylerde ve beldelerde sosyal amaçlı ortak kullanım alanlarının iyileştirilmesi
Öncelik 3.4. Kentsel ve kırsal alt yapının güçlendirilmesi	

Eksen 4. Nitelikli Hizmet Sunma Kapasitesi

Öncelik 4.1. Paydaşlar arası koordinasyon ve farkındalığın artırılması	Tedbirler:
	Tedbir 4.1.1. Bölgede kalkınmada rol oynayan aktörlerin (kamu, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör) kalkınma süreçleri ve rolleri konusunda farkındalık düzeyinin artırılması ve aralarında koordinasyonun sağlanması
Öncelik 4.2. Nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi	Tedbir 4.1.2. Bölgedeki paydaşların asli görevleri ve sorumlukları konusunda toplumun farkındalık düzeyinin artırılması
	Tedbir 4.2.1. Bölgedeki paydaşların stratejik plan, fizibilite, program, proje hazırlama ve uygulama kapasitelerinin artırılması
	Tedbir 4.2.2. Bölgedeki paydaşların görev ve sorumluklarını daha nitelikli olarak yerine getirebilmeleri için personelin bilgi ve beceri Düzeyinin artırılması
Öncelik 4.3. Kurumsal işbirliğinin bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde geliştirilmesi	Tedbir 4.2.3. Bölgedeki paydaşların veri toplama ve veri analizi konusunda kapasitelerinin ve koordinasyonun geliştirilmesi
	Tedbir 4.3.1. Bölgedeki paydaşlar arasında tecrübe ve bilgi paylaşımının sağlanması
	Tedbir 4.3.2. Ulusal Düzeyde stratejik ortaklıkların kurulması
	Tedbir 4.3.3. Karşılıklı deneyim ve teknik bilgi alışverişinin uluslararası düzeyde bölgedeki paydaşlar arasında geliştirilmesi.

MEYDAN YAYLASI / NİĞDE

8. ÖNCELİKLI KONULAR

8. Öncelikli Konular

Analizler, değerlendirmeler ve Bölge Kalkınma Kurulu ile yapılan istişareler sonucunda 2014-2023 Bölge Planı çerçevesindeki tedbirler altında öncelikle ele alınması gereken konular aşağıda belirtilmektedir:

- Kadınların iş gücüne katılım ve istihdamının artırılması
- Engelliler, yaşlılar, bağımlılar ve eski hükümlülere yönelik istihdam, sosyal hizmetlere erişim ve gelir getirici faaliyetler
- Tarım işçilerinin sosyal hizmetlere erişiminin sağlanması ve iyileştirilmesi
- Tarımda üretimin çeşitlendirilmesi
- Tarımda su ve toprak kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve devamlılığının sağlanması
- Bölgede marka değeri taşıyan tarımsal ürünlerin muhafazası ve fidanlıkların oluşturulması
- Tarımsal ürün işleme tesislerinin yaygınlaştırılması
- Kentsel ve kırsal alanlarda sağlıklı suya erişimin sağlanması
- Nitelikli ve güvenilir gıda arzının temini ve yaygınlaştırılması
- Evsel ve endüstriyel atıkların çevreye verdiği zararın azaltılması
- Sanayi-Üniversite işbirliğinin güçlendirilmesi
- Kümelenme
- Sanayide katma değer artırılmasına yönelik işleme tesislerinin yaygınlaştırılması
- Bölgede kongre turizminin ve fuarcılığın geliştirilmesi
- Turizmde kaliteli hizmet sunma kapasitesinin artırılması
- Girişimciliğin desteklenmesi ve yatırım olanaklarının değerlendirilmesi
- Bölgede kamu, sivil toplum örgütleri, özel sektör ve üniversitelerin kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik eğitim ve farkındalık yaratma

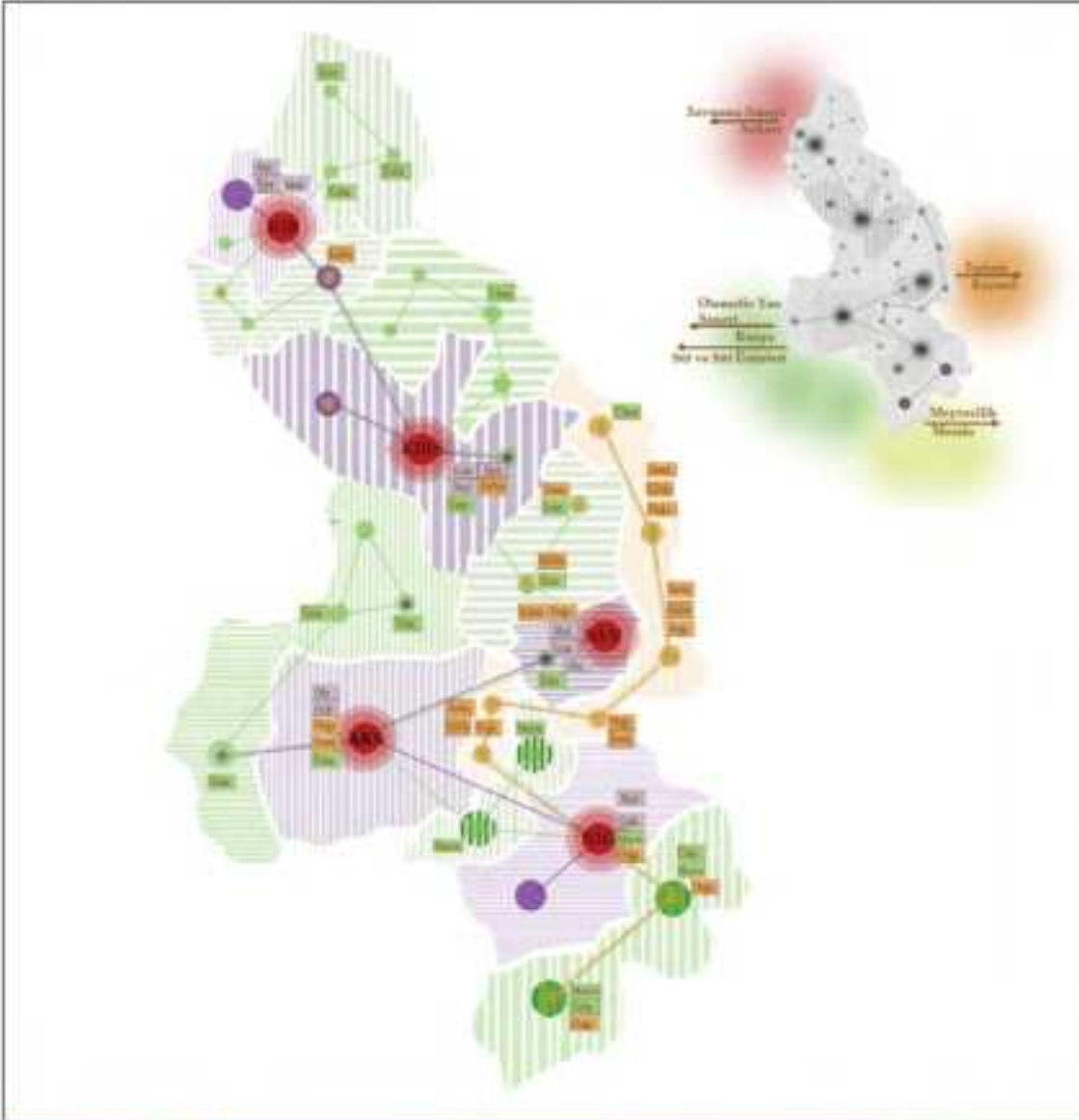

BOLKARLAR / NİĞDE

9. MEKÂNSAL VE SEKTÖREL GELİŞME ŞEMALARI

9. Mekânsal ve Sektörel Gelişme Şemaları

TR71 BÖLGESİ MEKÂNSAL GELİŞİM ŞEMASI

TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı; Bölgenin sahip olduğu karşılaştırmalı üstünlüklere dayanarak, gelişimini hızlandıracak ve bölgede yaşayan kır ve kent toplulukları için, yaşam kalitesini iyileştirecek bir katkı sağlayacaktır.

Bölgenin coğrafi konum olarak ülkenin kuzey-güney ve doğu-batı karayolları ulaşım hattının ortasında yer alışı Bölge için büyük bir avantajdır. Ulaştırma sistemlerinin geliştirilmesi ve çeşitlenmesi Bölgenin gerek sosyal gerekse ekonomik gelişimi açısından önem taşımaktadır.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin sahip olduğu üstünlük ve potansiyeller daha çok tarım ve turizm sektörüne dayanırken özellikle kent merkezlerinde sanayi sektörü son on yılda ivmeli biçimde gelişme göstermiştir. Bölgede turizm sektörü başta, Nevşehir ili olmak üzere Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir ve Niğde illeri içinde gelişme potansiyeline sahip hem kent hem de kırsal ekonomik gelişmeye hız verebilecek konumdadır.

TR71 Düzey 2 Bölgesi 2012 yılı TÜİK verilerine göre kentleşme oranı %64,4 ile Türkiye ortalaması olan %77,28'in oldukça altındadır. Niğde ilinde kentleşme oranı %50,98 iken Nevşehir ilinde ise bu oran %56,88 ile bölge ve ülke ortalamasının oldukça altındadır. Bölgede kırsal yerleşim alanlarında yaşayan nüfusun fazla oluşu kırsal alana yönelik stratejiler geliştirilmesi ihtiyacı doğurmaktadır. Kırsal alanda ekonomi tarım sektörüne dayanırken bu sektörde verimlilik sorunlarının aşılması ve sektörden ayrılması muhtemel işgücünün ekonominin daha üretken sektörlerinde istihdam edilmesi önem taşımaktadır. Bu anlamda kırsal alanda yaşayan nüfusun, tarım istihdamındaki olası çözülme karşısında, kırsal alanda tarım dışı istihdam imkânlarının artması, bu iş gücünün turizm, ticaret, gıda sanayi, küçük ölçekli üretim gibi tarım dışı ekonomik faaliyetlerle çeşitlendirilmesi ve kırsalda yaşam kalitesinin yükseltilmesi Bölge için önem arz etmektedir.

Bunlara ek olarak, tarım sektöründe verimliliğin ve çeşitliliğin artırılmasındaki temel girdilerden olan su ve toprak kaynaklarının sürdürülebilir biçimde kullanılması bölgenin ekonomisinin ağırlıklı olarak dayandığı tarım sektörünün sürdürülebilirliği ve gelişimi için önem taşımaktadır.

Turizm sektörü bölge için önem arz eden diğer bir sektör konumundadır. Kentsel alanların yanı sıra kırsal alanların da önemli turizm potansiyeline sahip olmaları kırsal alanda ekonominin canlandırılması için büyük önem taşımaktadır. Bölgeyi ziyaret eden turist sayısı her geçen gün artmakla birlikte turizm sektöründen yeterince gelir

elde edilememektedir. Turizm alanında yaşanan en büyük sorunların başında turizmden elde edilen gelirin geniş bir tabana yayılmaması, tanıtım eksikliği, hizmet kalitesinin istenilen düzeyde olmaması ve turizmde çeşitliliğin yetersiz oluşudur. Bu sebeplerle turizmden elde edilen katma değer artması, turizm çeşitliliğinin sağlanması ve gelirlerin tabana yayılması Bölgenin kalkınması için önem taşımaktadır.

Bölgede sanayi sektörü kamu eliyle yapılan büyük ölçekli yatırımlar ve bazı büyük firmalar dışında aile işletmelerinden oluşmaktadır. Bu sebeple başta kurumsallaşma olmak üzere bölgede sanayi sektörünün, kalifiye beşeri sermaye, yenilikçilik ve Ar-Ge gibi araçlarla geliştirilmesi ve bu sektörlerden elde edilen katma değer artması bölgenin ekonomik kalkınması açısından kaçınılmazdır. Ayrıca tarımsal ürünlerin işlenmesi ve tarıma dayalı sanayinin bölgede gelişmesi sanayi sektörüne ivme kazandıracaktır.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde başta et ve süt olmak üzere tarım sektöründe oluşan sermaye birikiminin tarıma dayalı sanayi sektörüne aktarılması planlanmaktadır. Uzun dönemde ise sanayi sektöründe oluşan sermaye birikiminin hizmet sektörüne dönüştürülmesi Bölge için büyük önem taşımaktadır.

9.1. Alt Bölgeler ve Sektörel Gelişme Şemaları

TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı hazırlanırken kır ve kent arasındaki gelişmişlik farkının fazla oluşu ve ekonomide yer alan sektörlerin farklı göstermesi nedeniyle aynı il sınırları içinde yer alan, birbiriyle sosyo-ekonomik benzerlik gösteren ve komşuluk ilişkisi içinde olan ilçeler

alt bölgeler altında toplanmıştır. Gerçekleştirilen alt bölgeleme çalışması sayesinde alt bölgelerin ihtiyaçları ve potansiyelleri doğrultusunda daha gerçekçi ve uygulanabilir stratejiler belirlenmiştir. Bölge Planı hazırlık sürecinde gerçekleştirilen alt bölge çalışması sonucunda elde edilen veriler ışığında oluşturulan Alt Bölgeler ve alt bölgede yer alan ilçeler Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21: Alt Bölgeler ve Alt Bölgelerde Yer Alan İlçeler

İL	Alt Bölge Kodu	Alt Bölgede Yer Alan İlçeler	Alt Bölge Haritası
Aksaray	A1	Aksaray Merkez	
Aksaray	A2	Eskil	
Aksaray	A3	Ağaçören, Ortaköy, Sarıyahşi	
Aksaray	A4	Gülağaç, Güzelyurt	
Kırıkkale	K1	Kırıkkale Merkez, Bahşılı, Yahşihan	
Kırıkkale	K2	Balışeyh, Delice, Sulakyurt,	
Kırıkkale	K3	Çelebi, Karakeçili, Keskin	
Kırşehir	KR1	Kırşehir Merkez, Kaman, Mucur	
Kırşehir	KR2	Akçakent, Akpınar, Boztepe, Çiçekdağı	
Nevşehir	NE1	Nevşehir Merkez, Acıgöl	
Nevşehir	NE2	Gülşehir, Hacıbektaş	
Nevşehir	NE3	Avanos, Derinkuyu, Kozaklı, Ürgüp,	
Niğde	N1	Niğde Merkez, Bor	
Niğde	N2	Çiftlik, Altunhisar	
Niğde	N3	Çamardı, Ulukışla	

TR71 Düzey 2 Bölgesi’nin itici gücü olan tarım, turizm ve sanayi sektörleri ile ilgili alt bölgeler baz alınarak hazırlanan mekânsal gelişme şemaları aşağıda verilmiştir. Bu şemalar TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı birinci gelişme eksenini olan “Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme” çerçevesinde ele alınacak öncelik ve tedbirler ile uyumlu olup iki, üç ve dördüncü gelişme eksenleri ile tamamlayıcılık içermektedir.

9.1.1. Sanayi Gelişme Şeması

Türkiye’de ekonomik sektörlerin GSKD içindeki paylarına bakıldığında sanayinin %26,4 payla en çok katma değer sağlayan ikinci sektör olduğu görülmektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi’nde de sanayi %21,2 payla en çok katma değer sağlayan ikinci sektör olsa da bu oran Türkiye geneline göre yaklaşık 5 puan geridedir. Tarımın payı ise TR71 Düzey 2 Bölgesi GSKD’sinde %23,8 iken Türkiye genelinde %9,5’tir. Dahası, TR71 Düzey 2 Bölgesi diğer iktisadi faaliyet kollarında Türkiye’deki GSKD’nin yaklaşık %1,5’ini üretiyorken tarımda bu oran %3,5’e çıkmaktadır. Bu rakamlar Bölgede sanayi sektörünün tarım sektörünün gerisinde kaldığını göstermektedir.

Bu durumun yansıması sanayi sektörü mekânsal gelişim şemalarında da görülmektedir. Bölge ekonomisinin büyümesi komşusu olan metropoller ve büyüme odakları ile etkileşim içinde sağlanacaktır. Kırıkkale ve Aksaray illerinin sanayi potansiyeli olan iller arasına girdiği öngörülerek buna uygun politikalar geliştirilmiştir. Bölgede sanayi sektöründe iki ana üretim merkezi bulunmaktadır. Bunlar Kırıkkale’deki Savunma ve Metal Sanayi Ana Merkezi ve Aksaray’daki Sanayi Ana Merkezi’dir.

Kırıkkale’nin yapısal dönüşüm ili

kapsamına girdiği temel alınarak kamu sanayi yatırımları sayesinde edindiği bilgi, tecrübe ve altyapıyı başta savunma sanayi ve metal sanayi sektörlerinde olmak üzere özel sektör girişimlerine aktarması ile orta ve yüksek teknolojiye sahip sanayinin ilde gelişmesi sağlanacaktır. Bu sayede Kırıkkale ili sanayi sektöründe, Ankara ili ile etkileşim halinde yapısal dönüşüm gerçekleştirilecektir.

Kırıkkale, Sanayi Sektörü Mekânsal Gelişim şemalarında üç alt bölgeye ayrılarak incelenmiştir. Kırıkkale merkezin de içinde bulunduğu K1 Alt Bölgesi Savunma ve Metal Sanayi Ana Merkezi’dir. Bu Alt Bölgede bir adet OSB ve bir adet KSS bulunmaktadır. Savunma Sanayinde ihtisaslaşacak olan Alt Bölgede metal, gıda ve mobilya alt sanayi geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedefe ulaşılabilen için geliştirilecek

olan alanlar yenilenebilir enerji, teknopark/teknokent, mesleki eğitim merkezi, ihtisas merkezi/küme, girişimcilik destek platformu, üniversite sanayi iş birliği, ileri teknoloji araştırma uygulama merkezi, sanayi alt yapısının güçlendirilmesi / yatırım ortamı iyileştirme ve KOBİ iş birliği ve bilgi merkezidir. K1 Alt Bölgesinin kuzeydoğusunda bulunan K2 Alt Bölgesinde sanayi sektörünün varlığından söz edilememektedir. K3 Alt Bölgesi Kırıkkale ilinin güneyini kapsamaktadır. Gıda sanayi alt merkezi olan Alt Bölgede bir adet OSB ve bir adet KSS bulunmaktadır. TR71 Düzey 2 Bölgesi sanayi sektöründe dördüncül merkez olan Alt Bölgede Gıda ve Metal Sanayi desteklenecektir. Bu doğrultuda, geliştirilmesi hedeflenen alanlar; iş geliştirme merkezleri ve sanayi alt yapısının güçlendirilmesi/yatırım ortamının iyileştirilmesidir.

Yapısal dönüşüm ili olarak sınıflandırılan Aksaray ilinde orta ve yüksek teknoloji ürünlerin üretilmesi, katma değer ve girişimciliğin artırılması, ihtisaslaşma ve markalaşma hedeflerine komşusu büyüme odakları ile etkileşim halinde ulaşılacaktır. İlin, büyük kent merkezlerine yakınlığı ve yeni teşvik sisteminde 5. Bölgede yer alıyor olması daha fazla yatırımcıyı çekmesi öngörülmektedir.

Aksaray ilinde sanayi dört alt bölgede incelenmiştir. A1 ile adlandırılan ve Aksaray merkezi de içine alan Alt Bölge TR71 Düzey 2 Bölgesi sanayi ana merkezidir. Bu Alt Bölgede bir adet OSB ve bir adet KSS bulunmaktadır. Gıda ve Otomotiv başta olmak üzere tekstil sanayinin Alt Bölgede gelişimi sağlanacaktır. Bu gelişimin sağlanabilmesi için desteklenecek alanlar mesleki eğitim merkezi, ihtisas merkezi/küme, ileri teknoloji araştırma uygulama merkezi, üniversite sanayi iş birliği, teknopark/teknokent, yenilenebilir enerji, girişimcilik destek platformu, KOBİ iş birliği ve bilgi merkezidir. OSB veya KSS'nin bulunmadığı A2 Alt Bölgesi gıda sanayi alt merkezidir. Sanayi sektöründe dördüncül merkez olan Alt Bölgede gıda sanayi geliştirilecektir. Bu gelişimin sağlanabilmesi için mesleki eğitim ve iş geliştirme merkezleri desteklenecektir. Bir adet KSS'nin bulunduğu A3 Alt Bölgesi de gıda sanayi alt merkezidir. Sanayi sektöründe dördüncül merkez olan bu Alt Bölgede de gıda sanayi geliştirilecektir. Bu gelişimin sağlanabilmesi için ise mesleki eğitim ve iş geliştirme merkezleri desteklenmesi planlanmaktadır.

Gıda, Kauçuk, Maden ve Mobilya sanayinin gelişimini sürdürdüğü Kırşehir ili iki alt bölgeye ayrılarak değerlendirilmiştir. Kırşehir merkezin de içinde bulunduğu KR1 Alt Bölgesi gıda, kauçuk, maden ve mobilya sanayi merkezidir. Alt Bölgede iki adet KSS ve iki adet OSB bulunmaktadır. Alt Bölgenin kuzey batısı ve doğusunda maden ve gıda sanayi alt merkezleri bulunmaktadır. TR71 Düzey 2 Bölgesi sanayi sektöründe üçüncül merkez olan Alt Bölgede gıda ve kauçuk sanayi başta olmak üzere maden ve mobilya sektörlerinin

KIRŞEHİR

gelişmesi desteklenecektir. Bu doğrultuda; teknopark/teknokent, iş geliştirme merkezi, mesleki eğitim merkezi, KOBİ iş birliği ve bilgi merkezi, yenilenebilir enerji, ihtisas merkezi/küme ve girişimcilik destek platformu geliştirilecek alanlar olarak belirlenmiştir.

Nevşehir ili dört alt bölgede incelenmiştir. Nevşehir il merkezinin de içinde bulunduğu NE1 Alt Bölgesi gıda, maden ve otomotiv sanayi merkezidir. Alt Bölgede iki adet OSB, bir adet KSS bulunmaktadır. Bölge sanayi sektöründe üçüncül merkez olan Alt Bölgede maden sanayi başta olmak üzere gıda ve otomotiv sanayi geliştirilecektir. Bu hedefe ulaşabilmek için geliştirilecek alanlar teknopark/teknokent, iş geliştirme merkezi, mesleki eğitim merkezi, ihtisas merkezi/küme, yenilenebilir enerji, sanayi alt yapısının güçlendirilmesi/yatırım ortamı iyileştirme ve girişimcilik destek platformudur. NE 2 ve NE3 Alt Bölgelerinde önemli bir sanayi faaliyeti yürütülmemekle birlikte iki tanesi NE2, iki tanesi NE3 Alt Bölgesinde toplam dört adet KSS bulunmaktadır.

Üç Alt Bölgeden oluşan Niğde ili gıda, tekstil, maden, deri ve geri dönüşüm sanayilerinin faaliyet gösterdiği merkezdir. Niğde merkezi de içine alan N1 Alt Bölgesi gıda, tekstil ve maden sanayi merkezidir. Ayrıca, deri ve geri dönüşüm sanayi alt merkezini de içinde bulundurmaktadır. Bu Alt Bölgede iki adet OSB ve iki adet KSS bulunmaktadır. TR71 Düzey 2 sanayi sektöründe ikincil merkez olan Alt Bölgede gıda sanayi başta olmak üzere maden, tekstil, deri ve geri dönüşüm sanayi sektörleri geliştirilecektir. N1 Alt Bölgesi için ön görülen geliştirilecek alanlar ise yenilenebilir enerji, teknopark/teknokent, sanayi alt yapısının güçlendirilmesi, KOBİ iş birliği ve bilgi merkezi, iş geliştirme ve mesleki eğitim merkezi, ihtisas merkezi, girişimcilik destek platformu, üniversite ve sanayi iş birliğidir.

9.1.2. Hayvancılık Gelişme Şeması

TR71 Düzey 2 Bölgesi hayvancılık faaliyetleri açısından oldukça büyük bir öneme sahiptir. Bu faaliyetlerin önümüzdeki on yıllık süre içinde artan nüfus ve ihtiyaç duyulan güvenilir hayvansal gıda talepleri nedeniyle önemini muhafaza edeceği ve daha da gelişeceği öngörülmektedir.

Temel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin ülkemizin gelecek on yılda ihtiyaç duyacağı güvenilir hayvansal gıda (kırmızı et ve süt) taleplerini karşılamak için bir "görev üstlenmesi" ve Orta Anadolu'da bu konuda bir üs konumuna gelmesi amaçlanmaktadır.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Kırşehir merkezli KR1 Alt Bölgesi kırmızı et ve et ürünleri üretiminin, Aksaray merkezli A1 Alt Bölgesi ise süt ve süt ürünleri üretiminin merkezi olarak planlanmaktadır.

Kırmızı et ve et ürünleri üretimi ele alındığında öncelikle Kırşehir merkezin içinde bulunduğu KR1 Alt Bölgesinin ihtisaslaşma yoluyla ana merkez işlevinin güçlendirilmesi ön görülmektedir. Bunun için kümelenme yaklaşımı kullanılacaktır. Alt bölgede yem bitkileri üretiminin gerçekleşiyor olması Kırşehir'e et üretimi konusunda avantaj sağlamaktadır. Bölgeden yurt içindeki önemli et tüketim pazarlarına çoğunlukla işlenmemiş ürün satışı gerçekleştirilmektedir. Ancak, etlerin hammadde olarak bu bölgelere satılıyor olması katma değer Bölge dışına kayması anlamına gelmektedir. Bu sebeple, TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014 – 2023 Bölge Planı kapsamında KR1 Alt Bölgesinin kırmızı et ve et ürünleri sektöründe ihtisaslaşarak ana merkez haline getirilmesi ve katma değer artırılması planlanmaktadır. Bu hedefe ulaşılabilmesi için geliştirilecek alanlar belirlenmiştir. Bunlar; mesleki eğitim yoluyla üreticilerin bilgi ve

becerilerinin artırılması, hayvan barınakları ve koruyucu sağlık önlemlerinin alınması ile hayvan refahının iyileştirilmesi, kırmızı et üretim entegre tesis kurulumlarının desteklenmesi ve teşvik edilmesidir. Ayrıca, hayvancılık faaliyeti sonucunda elde edilen hayvansal atıklar hem gübre olarak değerlendirilmesi hem de sahip olduğu metandan yararlanılarak enerji üretilebilmesi için biyogaz üretim tesislerinin kurulumu da hedeflenmektedir.

Kırıkkale merkezi de içine alan K1 Alt Bölgesi ikincil et üretim merkezi konumundadır. Bu Alt Bölgenin ana merkez olarak KR1 Alt Bölgesindeki gelişmelerden olumlu olarak etkilenmesi planlanmaktadır.

Aksaray merkezli A1 Alt Bölgesinde süt ve süt ürünleri üretimi avantajlı bir konuma sahiptir. Bu sebeple TR71

Düzey 2 Bölgesi 2014 – 2023 Bölge Planı kapsamında A1 Alt Bölgesinin TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin süt ve süt ürünleri üretimi sektöründe ihtisaslaşarak ana merkez haline gelmesi ve katma değer artırılması hedeflenmektedir. A1 Alt Bölgesinin bu hedefe ulaşabilmesi için sulama sistemlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi, yem bitkisi üretiminin yaygınlaştırılması, mera ıslahı, hayvan barınakları ve koruyucu sağlık önlemlerinin alınması ile hayvan refahı iyileştirme, süt işleme entegre tesislerinin kurulması ve hayvancılığa dayalı sanayinin geliştirilmesi Alt Bölge için geliştirilecek alanlar olarak belirlenmiştir. Diğer süt üretimi merkezleri konumunda ise Niğde merkezin içinde bulunduğu N1 alt bölgesi, A2, Nevşehir merkezli NE1,NE2 ve A3 Alt Bölgeleri belirlenmiştir. Bu alt Bölgelerin süt ve süt ürünleri ana merkezi

ALADAĞLAR /
NİĞDE

konumundaki A1 Alt Bölgesindeki olumlu gelişmelerden etkilenmesi öngörülmüştür.

Nevşehir'in kuzey batısında bulunan NE2 Alt Bölgesi süt ürünleri merkezi olan A1 bölgesinin yem bitkileri ihtiyacını karşılamaktadır. Ayrıca bu Alt Bölgede sulama sistemlerini iyileştirilmesi ve yem bitkisi üretiminin gelişiminin desteklenmesi ile hayvancılıkta en önemli girdi olan yem ihtiyacının tüm bölgeye hitap edecek şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

9.1.3. Bitkisel Üretim Gelişme Şeması

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin kuzeyinde yer alan Kırıkkale K3 Alt Bölgesi tahıl ana üretim merkezi olarak görülmektedir. Örgütlenme, ürün çeşitlenmesi, sözleşmeli tarım ve uygulamalı eğitim Alt Bölgenin geliştirilecek alanlarıdır. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin birinci derece tarım merkezi olan Alt Bölgede tahıl üretimi desteklenirken ürün çeşitlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Kırıkkale'yi oluşturan diğer Alt Bölgelerden K1 ve K2 sırasıyla TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin bitkisel üretimde diğer merkezleridir.

Kırşehir ilçesi KR1 ve KR2 Alt Bölgelerinden oluşmaktadır. Kırşehir merkezi de içinde barındıran KR1 Alt Bölgesi yağlı tohum, tahıl ve meyvecilik ana üretim merkezi konumundadır. KR2 Alt Bölgesi bitkisel üretimde ikincil merkez konumundadır. Bu Alt Bölgede endüstri bitkileri yem bitkileri ve termal seracılığın gelişimi hedeflenmektedir. Bu hedeflere ulaşılabilmesi için örgütlenme, ürün çeşitlenmesi, sözleşmeli tarım ve uygulamalı eğitim geliştirilecek alanlar olarak belirlenmiştir.

Bölgenin bir diğer önemli ili olan Nevşehir ise 3 Alt Bölgeden oluşmaktadır. Nevşehir merkezin de

içinde konumlandığı NE1 Alt Bölgesi birinci derece de tarım merkezi olmakla beraber bağcılığın da ana merkezidir. NE1 Alt Bölgesinde bağcılık faaliyetlerinin daha da geliştirilmesi ve üretilen ürünlerin çeşitlendirilmesi planlanmaktadır. Bu hedeflere uygun olarak sürdürülebilir üretim, ürün çeşitlenmesi, örgütlenme, sözleşmeli tarım, kamu-özel sektör-STK işbirliği geliştirilecek alanlar olarak belirlenmiştir. NE2 Alt Bölgesi de bağcılık ön plana çıkmaktadır. Bu Alt Bölgede geliştirilecek alanlar ise örgütlenme, uygulamalı eğitim, sözleşmeli tarım ve ürün çeşitlenmesidir. NE3 Alt Bölgesi diğer Alt Bölgeler gibi bağcılıkta önemli bir konuma sahip olmakla birlikte termal sera merkezi olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu Alt Bölge için geliştirilmesi hedeflenen alanlar ise uygulamalı eğitim, örgütlenme, sürdürülebilir üretim, sözleşmeli tarım ve ürün çeşitlenmesidir.

Tarıma dayalı sanayinin güçlü olduğu Aksaray ili ise dört Alt Bölgeden oluşmaktadır. Aksaray merkezi de içine alan A1 Alt Bölgesi birinci derecede tarım merkezi olmakla beraber endüstri ve yem bitkileri ana üretim merkezi konumundadır. Bu Alt Bölgede endüstri ve yem bitkilerinin

TOKLUMEN /
KIRŞEHİR

üretim merkezidir. Bu ürünlerin yanı sıra endüstri bitkilerinin de bu bölgede gelişimi sağlanacaktır. N1 Alt Bölgesinde geliştirilecek alanlar ise sözleşmeli tarım, düşük basınçlı sulama, ürün çeşitlendirilmesi, kamu-özel sektör-STK işbirliği, örgütlenme, sürdürülebilir üretim ve uygulamalı eğitimidir. N3 Alt Bölgesi bitkisel üretimde ikincil konumdadır. Ancak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin meyvecilik üssü konumundadır. Sözleşmeli tarım, uygulamalı eğitim, örgütlenme N3 Alt Bölgesinde geliştirilecek alanlardır. N2 TR71 Düzey 2 Bölgesi bitkisel üretiminde üçüncül merkez konumundadır. Sözleşmeli tarım, ürün çeşitlenmesi, örgütlenme, uygulamalı eğitim N2 bölgesinde geliştirilecek alanlardır.

9.1.4. Turizm Gelişme Şeması

TR71 Düzey 2 Bölgesi doğal, kültürel ve tarihi varlıklar bakımından oldukça zengindir. Bölgenin 5 ilinde de bu varlıklar farklı yoğunluklarda yerini almaktadır. Bölgeye dünyanın birçok ülkesinden (Japonya, Almanya, Fransa, İtalya vb.) yabancı turist gelmektedir.

Bölgede NE1 Alt Bölgesi Nevşehir'de bulunmaktadır ve bölge turizminin ana merkezi konumundadır. NE1 Alt Bölgesinin, yoğun olarak sahip olduğu doğal ve kültürel değerler sayesinde gelecek on yıl boyunca cazibe merkezi olma özelliğinin korunması ve hatta büyümesi hedeflenmektedir. Bunun yanında turizmde katma değer artışının sağlanması ve markalaşmayı sağlayacak faaliyetler desteklenecektir. NE1 Alt Bölgesinde gelecek on yıl boyunca geliştirilmesi öngörülen alanlar kongre ve fuar turizmi, balon turizmi, doğa yürüyüşü,

kırsal turizm, sağlık turizmi ve inanç turizmi olarak belirlenmiştir. Bölge planında turizmin ana merkezi konumunda olan NE1 Alt Bölgesi çevresindeki diğer Alt Bölgelerle de yoğun bir ilişki içerisinde.

Özellikle TR71 Düzey 2 Bölgesi birinci derece turizm merkezleri olan, Avanos ve Ürgüp ilçelerinin içinde bulunduğu NE3 Alt Bölgesi için gelecek on yıl boyunca turizm, öncelikli geliştirilecek ana alan olarak belirlenmiştir. Yine bu Alt Bölgede gelecek on yıl boyunca geliştirilmesi hedeflenen alanlar kongre ve fuar turizmi, sağlık turizmi, kırsal turizm, doğa yürüyüşleri, balon turizmi ve inanç turizmi olarak belirlenmiştir.

Bölgede turizmin öncelikli geliştirileceği Alt Bölgelerden bir diğeri ise A4 Alt Bölgesidir. A4 Alt Bölgesi Aksaray merkezin doğusunda yer almaktadır. Bu Alt Bölgede tanıtım ve potansiyellerin etkin kullanımı önem teşkil etmektedir. Bu Alt Bölgemizde termal turizm ve doğa turizmi öne çıkan turizm çeşitlerindendir. Bunun yanında kırsal turizm, doğa yürüyüşleri, sağlık turizmi ve inanç turizmi geliştirilecek alanlar arasında yer almaktadır. Aksaray merkezi içine alan A1 Alt Bölgesi ise plan kapsamında başta kültür ve yol boyu turizm olmak üzere kış turizminin geliştirileceği alan olarak belirlenmiştir. Şimdiye kadar bahsettiğimiz N3, NE1, A4 ve A1 Alt Bölgeleri tarihi ipek yolu üzerinde bulunmaktadır. İpek yolunun yeniden canlandırılması çalışmalarına destek verilecektir.

Bölgede, turizmin ikinci derece merkezi olarak Hacı Bektaş ve Gülşehir ilçelerini içinde bulunduran NE2 Alt Bölgesi yer almaktadır. Gelecek on yıl içinde turizmin geliştirileceği alanlar arasında olan NE2 Alt Bölgesinde kültür turizmi öne çıkmaktadır. Alt Bölgede geliştirilecek

alanlar ise doğa yürüyüşü, kırsal turizm ve inanç turizmi olarak belirlenmiştir.

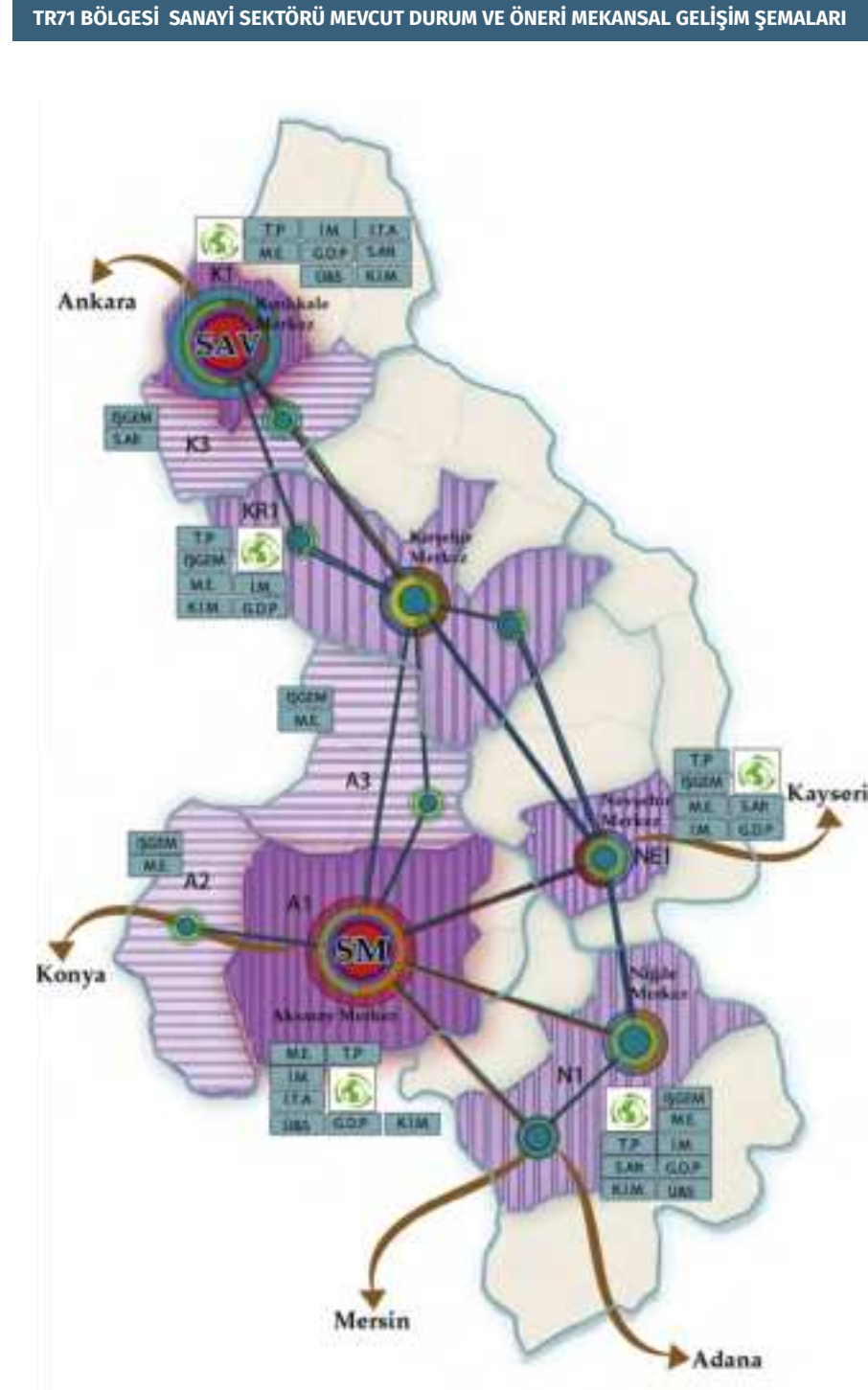
Bölgedeki bir diğer ikinci derece turizm merkezi olan N1 Alt Bölgesinde kültür ve doğa turizmi öne çıkan turizm çeşididir. Niğde merkezini içinde barındıran N1 Alt Bölgesinde belirlenen geliştirilecek alanlar ise kırsal turizm, inanç turizmi ve kent-iş turizmi olarak öne çıkmaktadır.

Niğde merkezin ve Bor ilçelerinin bulunduğu N1 Alt Bölgesi, Niğde ilinin Çamardı ve Ulukışla ilçelerini kapsayan N3 Alt Bölgesi ile doğa turizmi açısından ilişkilidir. N3 Alt Bölgesi de N1 Alt Bölgesi gibi ikinci derece turizmin geliştirileceği Alt Bölgeler arasında olmakla birlikte, Alt Bölgede doğa ve termal turizm öne çıkmaktadır. Bölge planına göre N3 Alt Bölgesinde geliştirilecek alanlar ise kırsal turizm, dağcılık, kış turizmi, sağlık turizmi ve yayla turizmi olarak belirlenmiştir. Niğde ilinin Çiftlik ve Altunhisar ilçelerini içinde barındıran ve dördüncü derece turizmin geliştirileceği alan olarak tanımlanan N2 Alt Bölgesi doğa turizminin öne çıkmasıyla birlikte kırsal turizm, inanç turizmi ve kent ve iş turizminin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Turizmin ana merkezi konumundaki Nevşehir ilinin kuzeyinde yer alan ve Kırşehir il merkezi, Mucur, Boztepe ve Kaman ilçelerinden oluşan KR1 Alt Bölgesi ise üçüncü derece turizmin geliştirileceği Alt Bölgedir. Alt Bölgede kültür turizmi ve doğa turizmi öne çıkmaktadır. Geliştirilecek alanlar ise sağlık turizmi, Kuş gözlemi, etnografik turizm, su sporları, kent ve iş turizmi olarak hedeflenmiştir.

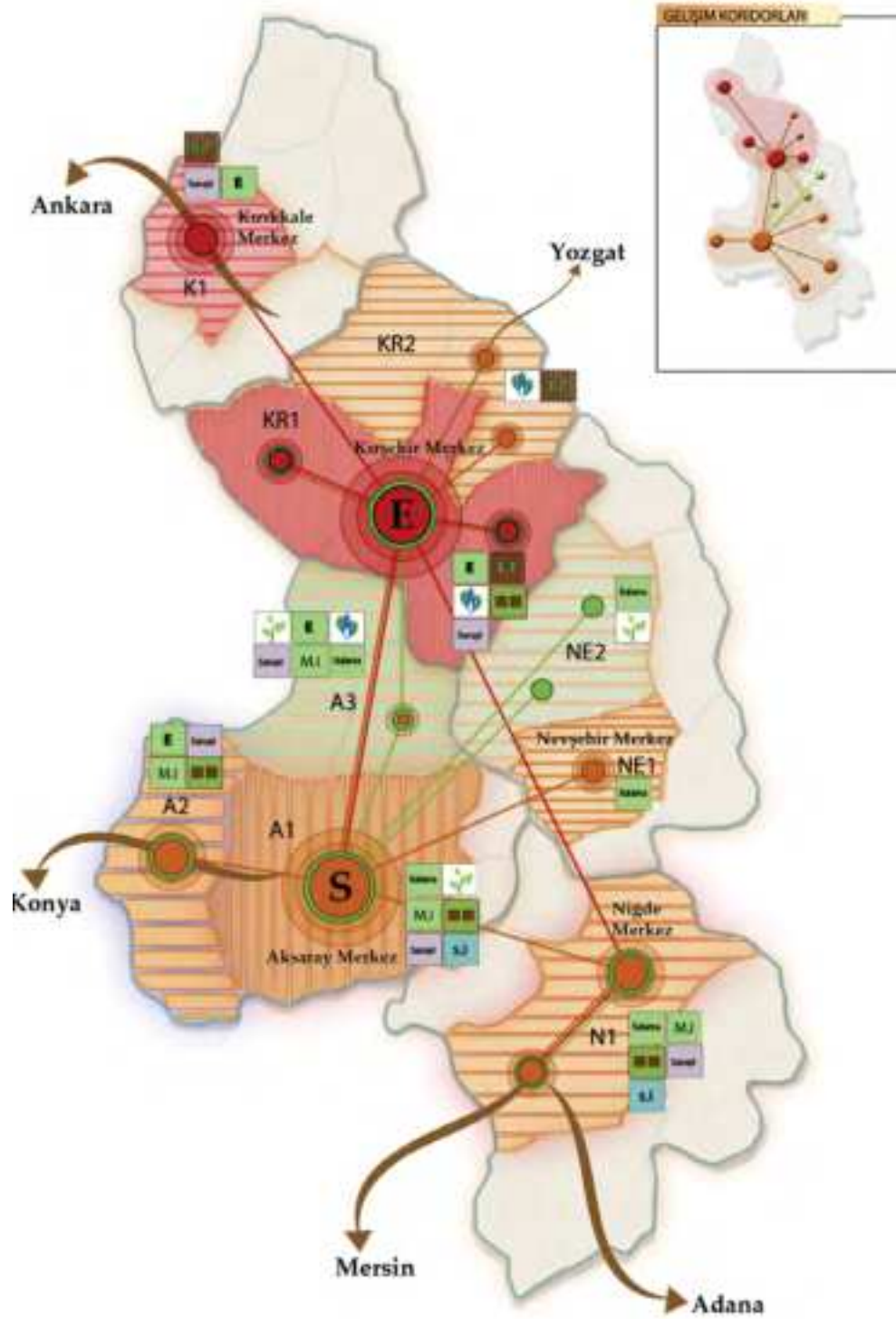
Bölgede turizmin dördüncü derece geliştirileceği alan olarak ise Kırıkkale merkezin kuzeyindeki K3 Alt Bölgesi belirlenmiştir. Bölgede kültür ve doğa turizmi öne çıkmaktadır. Alt Bölgede geliştirilecek alanlar ise yol boyu turizmi, etnografik turizm, su sporları turizmi, kent ve iş turizmi olarak belirlenmiştir.

Harita 12: Sanayi Mekânsal Gelişim Şeması

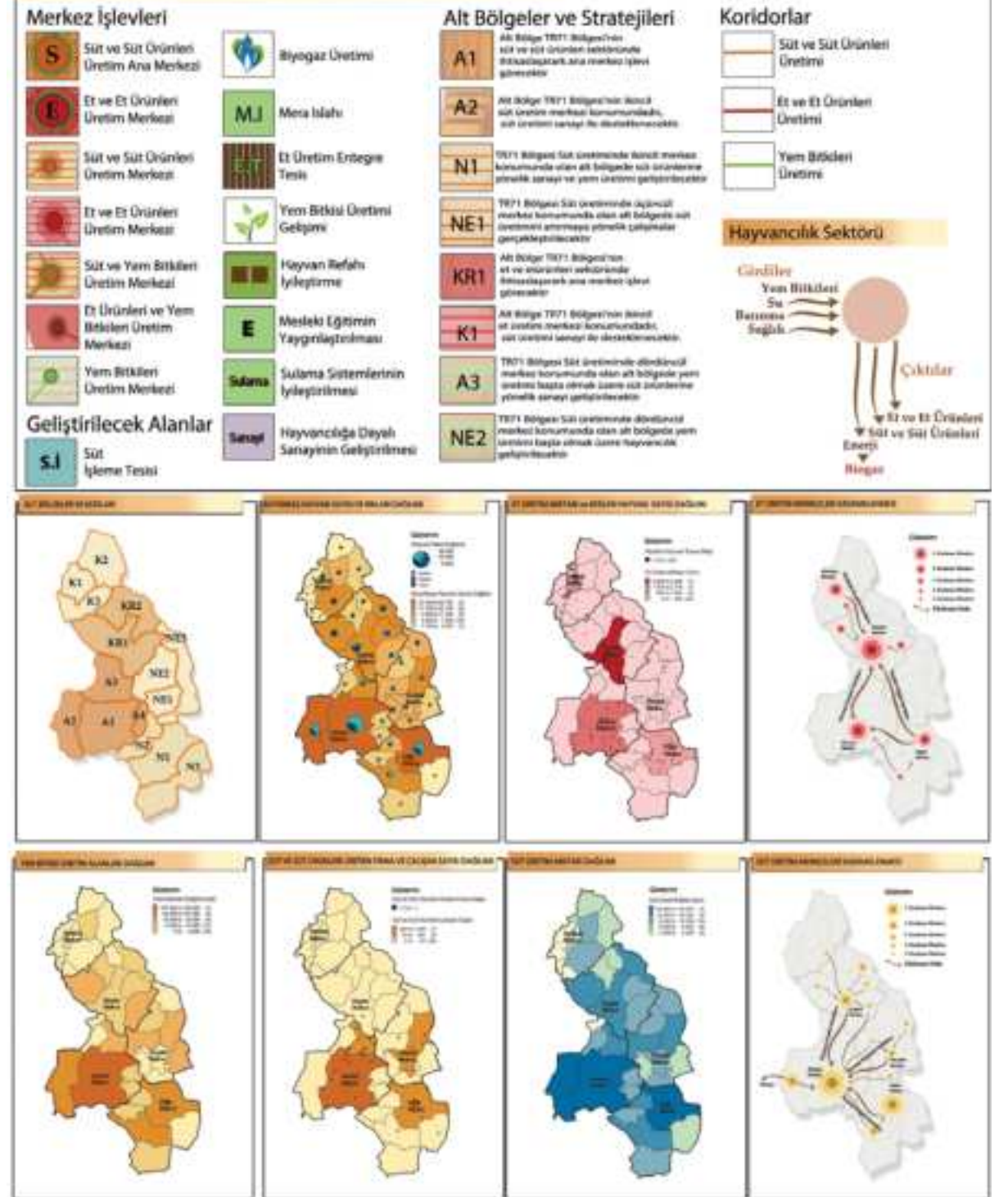

Harita 13: Hayvancılık Mekânsal Gelişim Şeması

TR71 BÖLGESİ HAYVANCILIK SEKTÖRÜ MEVCUT DURUM VE ÖNERİ MEKÂNSAL GELİŞİM ŞEMALARI

GÖSTERİM

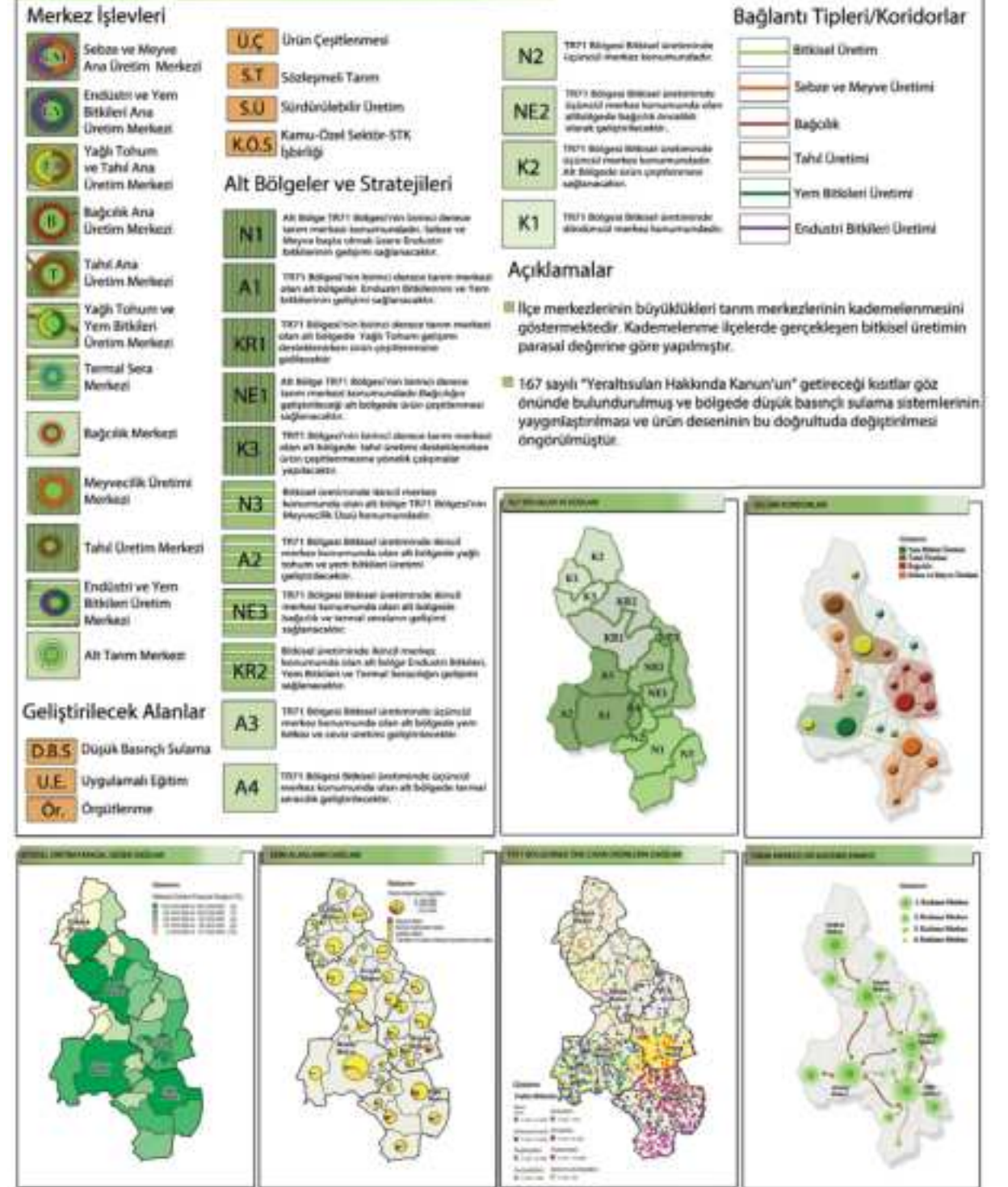
Kaynak: TR71 Düzey 2 Bölgesi, Alt Bölge Analizi Çalışması, Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013

Harita 14: Bitkisel Üretim Mekânsal Gelişim Şeması

TR71 BÖLGESİ BİTKİSEL ÜRETİM SEKTÖRÜ MEVCUT DURUM VE ÖNERİ MEKÂNSAL GELİŞİM ŞEMALARI

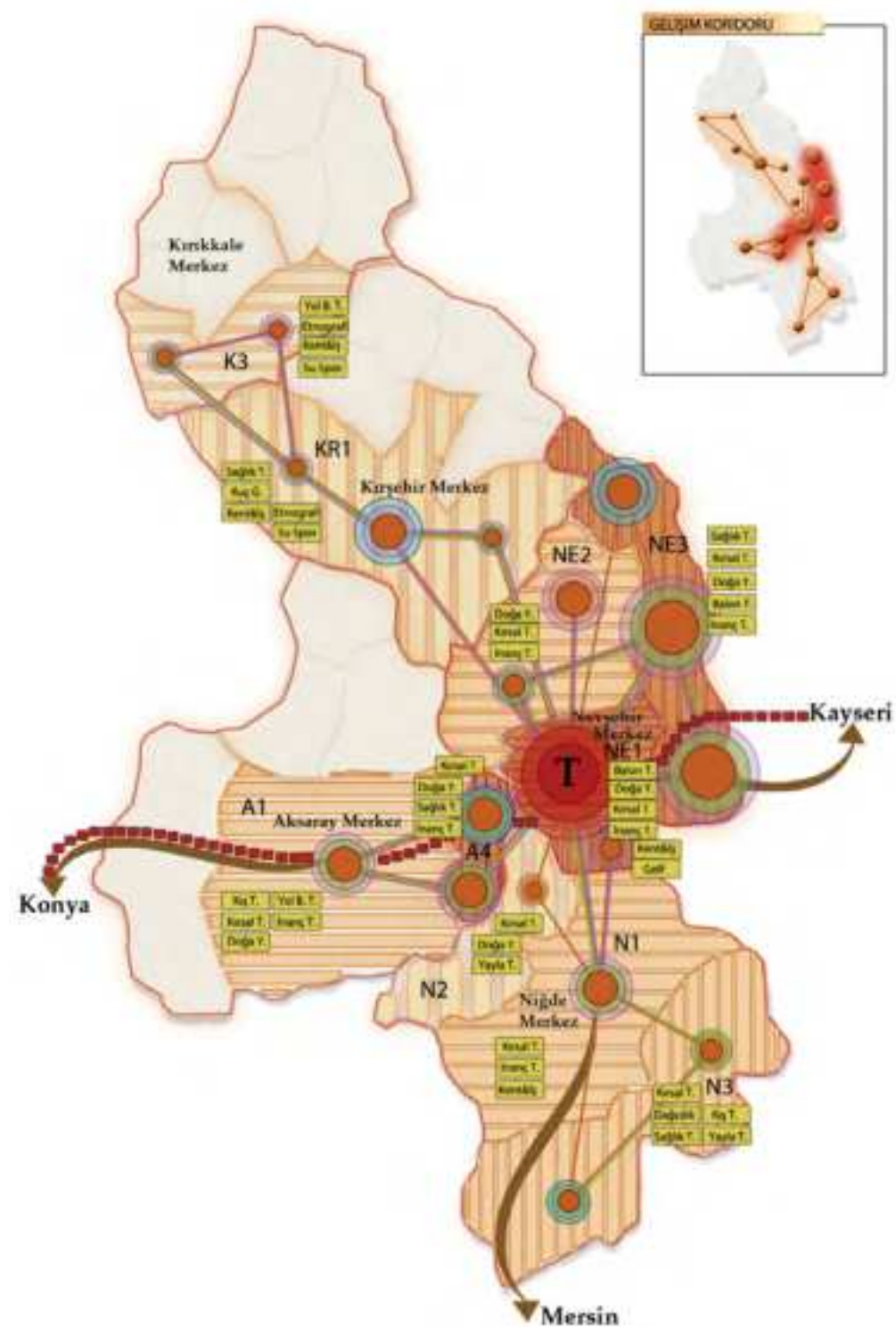
GÖSTERİM

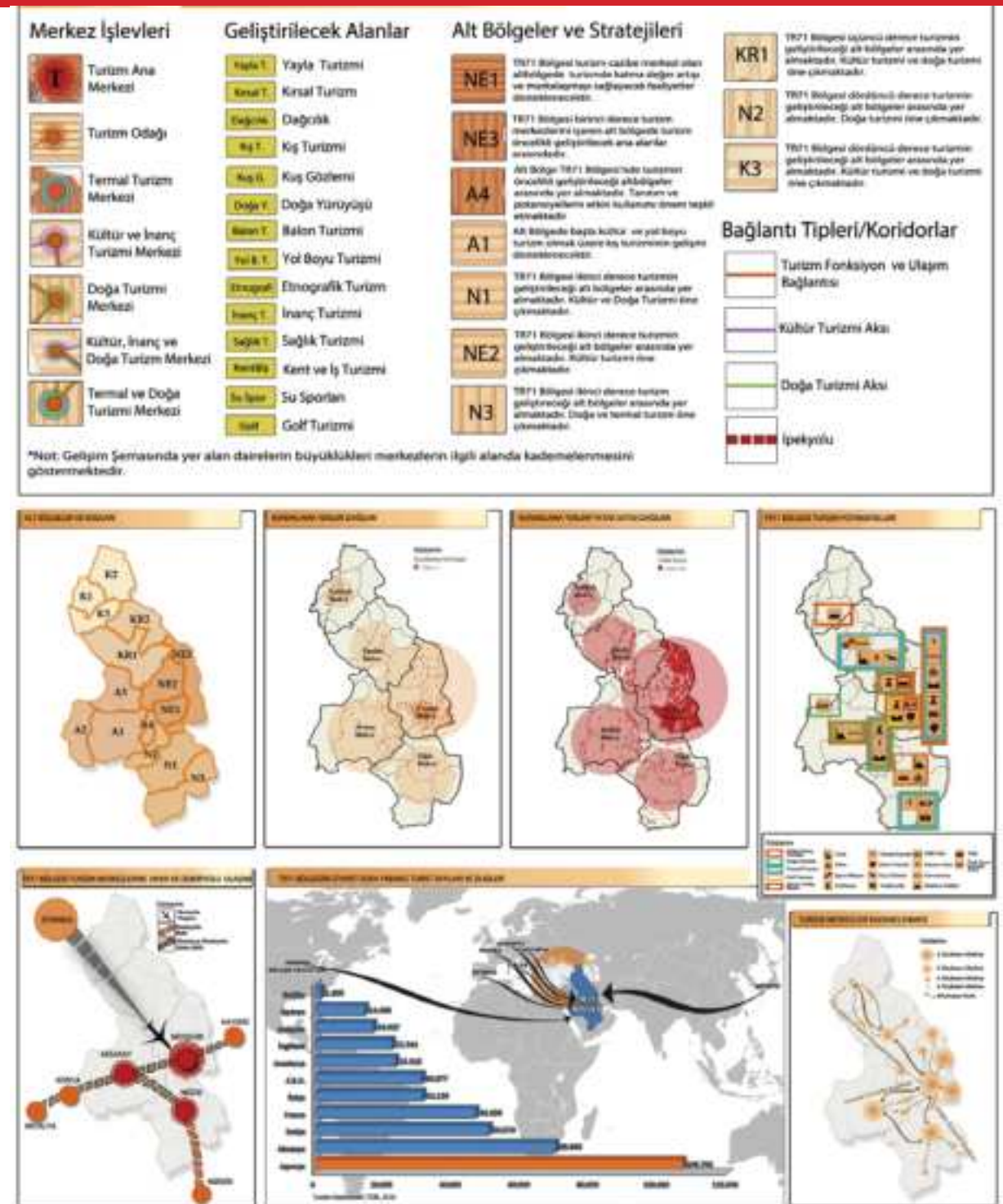
Kaynak: TR71 Düzey 2 Bölgesi, Alt Bölge Analizi Çalışması, Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013

Harita 15: Turizm Mekânsal Gelişim Şeması

TR71 BÖLGESİ TURİZM SEKTÖRÜ MEVCUT DURUM VE ÖNERİ MEKÂNSAL GELİŞİM ŞEMALARI

GÖSTERİM

Kaynak: TR71 Düzey 2 Bölgesi, Alt Bölge Analizi Çalışması, Ahiler Kalkınma Ajansı, 2013

SEYFE KÖYÜ / KIRŞEHİR

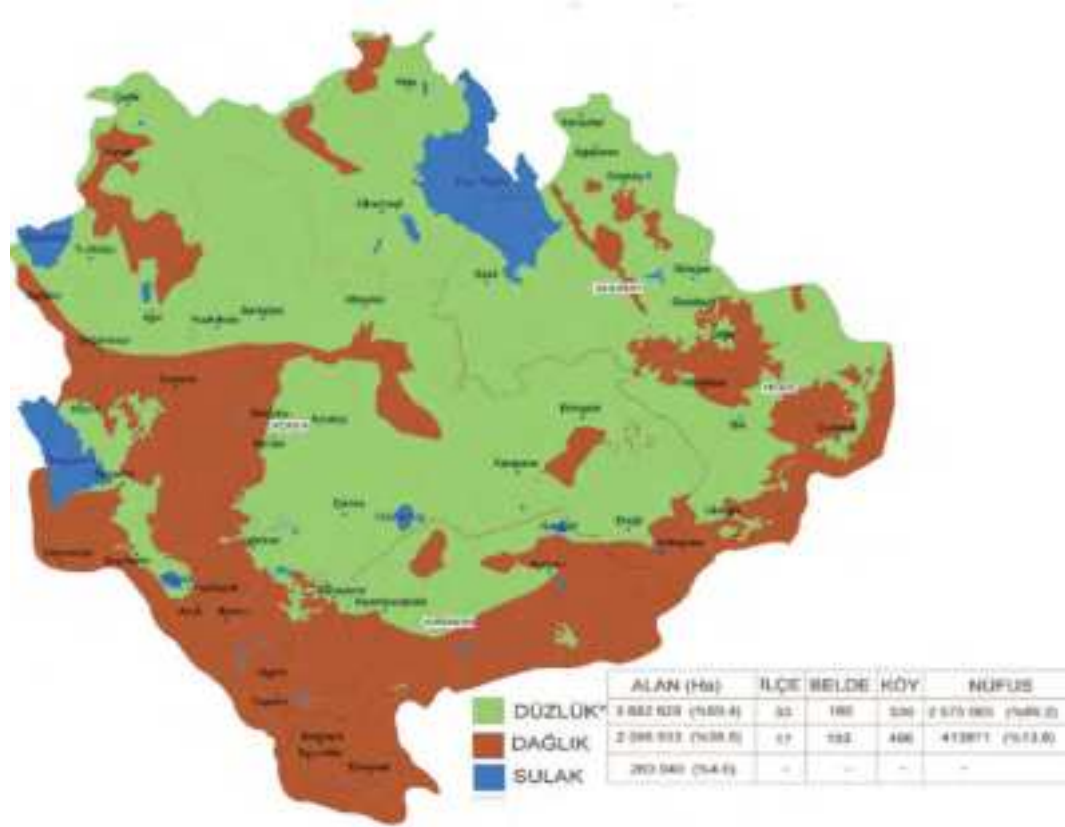
10. ÖZEL NİTELİKLİ PROJELER

10. Özel Nitelikli Projeler

10.1. Konya Ovası Projesi

Konya Ovası kapalı bir havza olup Konya, Karaman, Niğde ve Aksaray illerini kapsayan yaklaşık 65 bin kilometrekarelik bir alandan oluşmaktadır. KOP Bölgesi'nde tarım, sanayi, ticaret ve turizm öne çıkan sektörler olup, tarım bölge ekonomisinde ağırlıklı etkisini korumaktadır.

Harita 16: KOP Bölgesi

TR71 Düzey 2 Bölgesi'ndeki Niğde ve Aksaray illerinin de içinde yer aldığı KOP Bölgesi TR71 Düzey 2 Bölgesi ile hemen hemen aynı özelliklere, sorunlara ve potansiyellere sahiptir. Bu nedenle KOP Bölgesi için işbirliği kaçınılmazdır.

KOP Bölgesi'nin öne çıkan ve acilen çözüm bulunması gereken temel sorunları TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde olduğu gibi su varlığındaki tehditler, kuraklık riski ve göçtür. Bununla birlikte benzer şekilde yenilenebilir enerji ve turizm potansiyeli, gelişmiş sanayisi ve ulaşımındaki konumu bölgenin önemli güçlü yanları olarak karşımıza çıkmaktadır.

KOP Bölgesi'nin gelecekteki temel kalkınma stratejileri de sorunlar ve potansiyeller üzerine kurulmuştur. Suyun evlerde, tarımda ve sanayide etkin ve verimli kullanılarak

gelecek nesillere sağlıklı ve sürdürülebilir bir su rezervi bırakmak, yenilenebilir enerji kaynak potansiyelini harekete geçirerek yaygınlaştırmak ve ulaşım ağlarını geliştirerek lojistik bir üs olmak temel stratejik noktaları oluşturmaktadır.

Gerek potansiyelleri ve gerekse sorunları hemen hemen aynı olan KOP Bölgesi ile TR71 Düzey 2 Bölgesi kalkınma stratejileri de birbirine benzerlik göstermekle birlikte ayırdıkları bazı noktalar da bulunmaktadır.

KOP Bölgesi sınırları içinde yer alan Mevlana Kalkınma Ajansı, Konya ve Karaman illerini içinde barındıran bir kalkınma ajansıdır ve KOP stratejileri içinde önemli bir role sahiptir.

KOP Bölgesi içinde yer alan her iki Kalkınma Ajansı KOP stratejilerinin oluşturulmasında ve bu stratejilerin uygulamasında ortak çalışmalar yapacak ve KOP eylem planlarının gerçekleştirilmesinde KOP İdaresi'ne teknik destek verecektir.

Bununla birlikte her iki Kalkınma Ajansı, KOP Bölgesi sınırları içindeki Niğde ve Aksaray illeri için KOP Kalkınma stratejilerinde ön görülen yatırım ve desteklerin sağlıklı bir şekilde uygulanmasına destek verecek ve bu konuda gerekli sorumluluğu da üstlenecektir. Buna ek olarak söz konusu KOP illerinde tüm paydaşların sorumluluk alanlarına giren konularda işbirliği ve iletişim de desteklenecek ve teşvik edilecektir.

Özel Çevre Koruma Alanları

Seyfe Göl

Ihlara Vadisi

10.2. Özel Çevre Koruma Alanları

TR71 Düzey 2 Bölgesi, Türkiye'nin uluslararası Ramsar Sözleşmesi gereğince koruma altına aldığı Seyfe Gölü ve Özel Çevre Koruma alanı olarak tescil edilen Ihlara Vadisine ev sahipliği yapmaktadır.

Seyfe Gölü, Kırşehir ilinin Mucur İlçesinde, tektonik kökenli çukurlukta yer almaktadır. Göl çevresinde toplam altı adet köy bulunmaktadır. Seyfe Kapalı Havzası'nın 23.585 ha'lık bir kesimi 1989 yılında "Birinci Derece Doğal Sit Alanı", 10.700 ha'lık alanı ise 1990 yılında "Tabiatı Koruma Alanı" statüsü kazanmıştır. Gölü besleyen en önemli tatlı su kaynağı olan Seyfe Pınar'ının göle ulaştığı yerde küçük bir delta oluşmuştur. Bu deltanın bulunduğu Seyfe Köyü civarında ise meyve bahçeleri, kavaklık ve söğütlik alanlar bulunmaktadır.

SEYFE GÖLÜ / KIRŞEHİR

İşbirliği

Eylem planının uygulanması

Mali destek programları

Bilgi, deneyim paylaşımı

Göl suyu tuzlu olduğu için su içi bitkilerine rastlanmamaktadır. Ancak, Seyfe Gölü, dip faunası ve organizma çeşitliliği bakımından fakir olmasına karşın, yoğunluk olarak oldukça zengindir. Göl tabanı kuşların beslenmesi bakımından son derece değerli omurgasızlar bakımından çok zengindir. Bu nedenle, göldeki en önemli canlı grubu su kuşlarıdır. Yapılan gözlemler neticesinde, göl ve çevresinde 1999 yılında 205 kuş türü tespit edilmiştir. Göl çevresindeki stepler ise nesli dünya çapında tehlikede olan kuş türlerinden biri olan Toy'un beslenme ve üreme alanıdır ve bu sebeple dünya çapında bir öneme sahiptir.

Bölgede, halkın tüm su ihtiyacını gölden ya da gölü besleyen yer altı kaynaklarından sağlaması, yeraltı sularının hem tarım hem de evsel amaçlı aşırı kullanımı, Mucur İlçesine yeraltı suyu kaynaklarından su verilmesi gibi sorunlar mevcuttur. Zaten yer üstünden pek bir girdisi olmayan göl yeraltı kaynaklarının da aşırı kullanılmasıyla kuraklıkla karşı karşıya kalmıştır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve diğer yetkili kuruluşlarca, gerçekleştirilen suyu yeniden kazanım çalışmaları devam etmektedir.

Ihlara Özel Çevre Koruma Bölgesi; Aksaray ili, Güzeyurt ilçesine bağlı 2 belde ve 2 köyden oluşmaktadır. Biyolojik çeşitlilik yönünden oldukça zengin bir

bölgedir. Ihlara Vadisi'nde yapılan araştırmalarda 54 familya ve 218 cinsten oluşan 364 takson tespit edilmiştir. Ayrıca bölge, sıcak termal su kaynakları ve tarihi kalıntılar bakımından da zengin olup jeolojik, arkeolojik, etnografik, biyolojik, tarımsal ve turizme yönelik doğal özellik ve kültürel değerleri oldukça geniştir. Bu kaynaklar bölgede gerek sağlık turizmi gerekse rekreasyonel açıdan büyük önem arz etmektedir. Bölge, sözü edilen doğal değerlerinden başka, kültürel açıdan da büyük bir mirasa sahiptir. Hristiyanlığın ilk yılları olan M.S. IV. yüzyılda, Aksaray ve Kapadokya Bölgesi'nde yetişen bazı din adamları Göreme, Güzeyurt ve Belısırma'yı dini bir merkez haline getirmişler ve Ihlara Vadisi'nin volkan külü (tuf) kayalıklarında karşıt gruplardan korunmak için kolayca oydukları mesken, kilise ve şapellere sığınarak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Vadideki yapılar genelde IX. ve XII. Yüzyıllar arasında inşa edilmiştir.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin ev sahipliğini yaptığı bu her iki bölge için biyolojik çeşitliliğin korunması ve biyolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımı, ekosistem bazlı planlama ve yönetim sistemlerinin geliştirilmesi ve uygulanması ve ayrıca bu konuda halkın bilgi seviyesinin ve duyarlılığının artırılması gibi çalışmalar sağlanacak ve desteklenecektir.

10.3. Diğer Kalkınma Ajansları ile İşbirliği

Kalkınma Ajanslarının üst bölge düzeyinde ortak ve birbirinin sorumluluk alanına giren uygulama uzantıları nedeniyle işbirliği yapması rasyonel bir yaklaşım olarak görünmektedir. Bu amaçla Ahiler, Ankara, Mevlana ve Orta Anadolu Kalkınma Ajansları bir araya gelerek ortak bir işbirliği zemini oluşturmuşlardır.

Harita 17: Komşu Kalkınma Ajansları

Bu işbirliği zemininden temel beklenti, ortak çalışma alanlarının belirlenmesi ve somut çalışmaların yapılmasıdır.

Orta Anadolu Ajansları

AHİKA
ANKARAKA
MEVKA
ORAN

Bu çalışmaların, yerleşimler arası ilişkileri, gelişme eksenlerinin uzantıları ve geçişleri, ortak çevre alanlarını, ulaşım ağını, Orta Anadolu'yu ilgilendiren büyük yatırımlar gibi konuları içerebileceği gibi sosyal içerikli konuları, ortak su havzalarının ve ortak özel çevre koruma alanlarının eylem planlarına katkısı da içerebileceği öngörülmektedir. Bütün bunların yanında özellikle ajanslar ve bölge paydaşları arasında bilgi ve deneyim paylaşımı ön plana çıkmaktadır.

10.4. Yenilenebilir Enerji Projeleri

TR71 Düzey 2 Bölgesi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına uygun bir yapıya sahiptir. Bölgede güneş enerjisi potansiyeli (özellikle Niğde) oldukça yüksektir. Bölgede hâlihazırda rüzgâr, jeotermal, çöp gazı ve biyoyakıtlardan enerji üretimi yapılmaktadır.

Bölgenin hayvancılık açısından sahip olduğu üretim hacmi biyoyakıtlardan

enerji üretimine kadar son derece elverişlidir. Bu tür tesislerin yaygınlaştırılması özendirilecek ve teşvik edilecektir.

Güneş enerjisinden enerji elde edilmesi ilk yatırım maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle ilk bakışta önemsenmese de bu tür sistemlerin ülke çapında yaygınlaşması ile maliyetlerinin düşeceği varsayılmaktadır. Bu tür sistemlerin Bölgede kullanımının yaygınlaştırılması teşvik edilecek ve desteklenecektir.

Yenilenebilir Enerji

GÜNEŞ
RÜZGÂR
BİYOYAKIT
TERMAL

Harita 18: Türkiye Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü

Harita 19: EPDK Tarafından Belirlenen Güneş Tarlaları Kurulabilecek Muhtemel Bölgeler (Güneş Radyasyonu Değeri 1650 kWh/m²-yıl'dan büyük alanlar seçilmiştir)

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Kaynakları Genel Müdürlüğü

TR71 Düzey 2 Bölgesi içinde en yüksek yıllık ortalama global radyasyon değeri 1.620 kWh/m²-yıl ile Niğde iline aittir. Buna ek olarak Niğde ili günlük ortalama güneşlenme süresi 8,03 saat ile 7,20 saat olan Türkiye ortalamasının da üstündedir. (Kaynak: Yenilenebilir Enerji Kaynakları Müdürlüğü). Bu nedenle enerji kaynakları açısından zengin olmayan Bölgemiz güneş enerjisinden daha fazla istifade etmeli ve sulamada, konutlarda, işletmelerde güneş enerjisi kullanımı özendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

Harita 20: Niğde İli Güneş Enerjisi Potansiyeli

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü

Enerji verimliliği en az yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi kadar önemlidir. Bölgede enerji verimliliği ile ilgili farkındalık yaratma çalışmaları desteklenecek ve enerji verimliliğini sağlayacak teknolojiler teşvik edilecektir.

TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin sahip olduğu bir diğer doğal zenginlik de jeotermal varlığıdır. Bu kaynağın gerek ısıtmada (sera ve konut) gerek enerji üretiminde kullanılabilmesi için gerekli fizibilite çalışmalarının yapılması sağlanacak ve desteklenecektir.

KIRŞEHİR

11. Performans Göstergeleri

2014-2023 Bölge Planı performans göstergeleri, genel olarak planın uygulanmasına yönelik olarak belirlenmiştir.

Tablo 22: Performans Göstergeleri

Gelişme Eksenleri	Öncelikler	Performans Göstergeleri
Eksen 1. Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme	Öncelik 1.1. Katma Değerin Artırılması	GSKD de %50'lik artış Doğrulama Kaynağı: TÜİK
	Öncelik 1.2. Girişimciliğin geliştirilmesi	Girişimci sayısında %150'lik artış Doğrulama Kaynağı: TOBB
	Öncelik 1.3. Üretimin çeşitlendirilmesi	Tarımda yeni ürünlerin ekiliş alanlarında %50'lik artış Patent sayısında en az %50 artış Bölgede en az 5 uluslararası kongre organizasyonu Doğrulama Kaynağı: GTHB, TPE, Medya
	Öncelik 1.4. İhtisaslaşma	Bölgede en az 2 ihtisas OSB'nin kurulması Doğrulama Kaynağı: Kuruluş Tüzüğü
	Öncelik 1.5. Üretim altyapısının güçlendirilmesi	Bölgede en az iki OSB'nin altyapısının iyileştirilmesi Doğrulama Kaynağı: Protokoller
	Öncelik 1.6. Yenilikçi üretimin yaygınlaşması	Bölgede en az üç "üniversite-sanayi" AR-GE işbirliği çalışmasının yapılması Doğrulama Kaynağı: İşbirliği protokolleri
	Öncelik 1.7. Markalaşma	Bölgede en az 20 markanın tescillenmesi Doğrulama Kaynağı: TPE
	Öncelik 1.8. Bölgenin yatırım ve tanıtım olanaklarının geliştirilmesi yolu ile bölgenin yatırımcı çekme potansiyelinin artırılması	Bölgede yatırım yapan yerli ve yabancı yatırımcı sayısındaki artış Doğrulama kaynağı: TSO sanayi sicil kayıtları, OSB parsel tahsis bilgileri

Eksen 2. Korunan ve Yaşatılan Doğal ve Kültürel Miras	Öncelik 2.1. Kültürel değerlerin korunması, yaşatılması ve tanıtılması	Bölgede en az beş tanıtım etkinliğinin organize edilmesi Ulusal Düzeyde beş tanıtım etkinliği Uluslararası kültür etkinliğinde en az iki tanıtım Doğrulama Kaynağı: Medya
	Öncelik 2.2. Tabiat varlıklarının korunması ve tanıtılması	Bölgede en az beş tanıtım etkinliğinin organize edilmesi Ulusal Düzeyde beş tanıtım etkinliği Uluslararası kültür etkinliğinde en az iki tanıtım Doğrulama Kaynağı: Medya
	Öncelik 2.3. Tarihi dokunun korunması ve tanıtılması	Bölgede en az beş tanıtım etkinliğinin organize edilmesi Ulusal Düzeyde beş tanıtım etkinliği Uluslararası kültür etkinliğinde en az iki tanıtım Doğrulama Kaynağı: Medya
	Öncelik 2.4. Geleneksel üretim sistemlerinin korunması ve tanıtılması	Bölgede en az 5 geleneksel üretim sisteminin tescil edilmesi Doğrulama Kaynağı: TPE
Eksen 3. Artan Yaşam Kalitesi	Öncelik 3.1. Yaşanabilir mekânlar	Bölgede en az üç kentsel dönüşüm çalışmasının bölgenin kültürel dokusuna uygun biçimde gerçekleştirilmesi Doğrulama Kaynağı: Belediye Raporları
	Öncelik 3.2. Kadınların ve dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonu	Kadın istihdamının Türkiye ortalamasının üzerine çıkması Doğrulama Kaynağı: TÜİK
	Öncelik 3.3. Yaşanabilir ve sürdürülebilir çevre yönetimi	Bölgede en az 5 yeni katı atık sisteminin yapılması Doğrulama Kaynağı: Belediye Raporları
	Öncelik 3.4. Kentsel ve kırsal alt yapının iyileştirilmesi	En az 20 yerleşimde sağlıklı suya erişimin sağlanması Doğrulama Kaynağı: Belediye Raporları

Eksen 4.	�ncelik 4.1. Nitelikli insan kaynağı	Bölgede en az 50 kurumsal kapasite geliştirme eğitimin yapılması Doğrulama Kaynağı: Eğitim Raporları
	�ncelik 4.2. Kurumsal hizmet sunmada stratejik yaklaşım	Bölgede en az 20 stratejik planın çıkarılması Doğrulama Kaynağı: Stratejik Planlar
	�ncelik 4.3. Kurumsal plan program proje ve proje uygulama kapasitesi	Bölgede en az 50 proje planlama ve yönetimi eğitiminin verilmesi Doğrulama Kaynağı: Eğitim Raporları
	�ncelik 4.4. Uluslararası ve kurumsal işbirliği geliştirme	Bölgede en az 3 “uluslararası” projenin uygulanması Doğrulama Kaynağı: Proje Raporları

GÜVERCİNLİK VADİSİ / NEVŞEHİR

12. Risk Analizi

Risk analizi öncelikler düzeyinde irdelenmiştir. Proje düzeyinde varsayım ve risk analizleri kendi içlerinde yapılacaktır.

Gelişme Eksenleri	Öncelikler	Risk	Gerçekleşme ihtimali	Etkisi	Önlem/Tedbir
Eksen 1. Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme	Öncelik 1.1. Katma Değerin Artırılması	Ulusal ve uluslararası düzeyde ekonomik kriz	Orta düzeyde	Yatırımlarda yavaşlama	Göstergelerin dikkatle takip edilmesi
	Öncelik 1.2. Girişimciliğin geliştirilmesi	Ekonomide büyümenin yavaşlaması	Orta düzeyde	Yatırımların durması	Göstergelerin yakından takip edilmesi
	Öncelik 1.3. Üretimin çeşitlendirilmesi	İç-dış pazarlama olanaklarının kısıtlılığı	Yüksek	Yeni yatırımların olmaması	İhracat olanaklarının değerlendirilmesi ve pazar araştırmaları
	Öncelik 1.4. İhtisaslaşma	Girişimcilerin bir araya gelmekten çekinmeleri	Orta	İhtisas OSB'lerinin kurulamaması	Yoğun farkındalık çalışmaları
		Kümelenme için, Ortaklıklarda gereken yasal veya finansal imkanların yetersizliği	Orta	Uygulamaların zamanında gerçekleşmemesi	Kümelenme sürecinde verilecek bütüncül bir kamu desteğinin verilmesi(finansal kaynak sağlanması)
	Öncelik 1.5. Üretim altyapısının güçlendirilmesi	Kaynak yetersizliği	Orta düzeyde	Üretimde maliyet artışı	Kaynak arayışı, hibe mekanizmalarının etkinleştirilmesi
	Öncelik 1.6. Yenilikçi üretimin yaygınlaşması	Kurumsal işbirliği eksikliği	Orta	Üretimin azalması	Kurumsal İşbirliği faaliyetlerinin artırılması
		Sanayicilerin üniversiteler ile çalışmak istememesi	Orta	ARGE çalışmalarında yetersizlik	Sanayi üniversite diyalogunun geliştirilmesi
	Öncelik 1.7. Markalaşma	Kaynak eksikliği	Orta	ARGE çalışmalarında yetersizlik	Alternatif kaynak arayışı çalışmaları
		Firmaların isteksizliği	Orta	Ürün katma değerinin azalması	Mesleki eğitimlerin artırılması Hibe mekanizmalarının artırılması Firmaların tanıtım, pazarlama eğitimlerin(markalaşmaya yönelik eğitimler de olabilir..) verilmesi
	Öncelik 1.8. Bölgenin yatırım ve tanıtım olanaklarının geliştirilmesi yolu ile bölgenin yatırımcı çekme potansiyelinin artırılması	Ulusal ve uluslararası düzeyde ekonomik kriz	Orta düzeyde	Yatırımlarda yavaşlama, büyümede durağanlaşma ve işsizlikte artış.	Göstergelerin dikkatle takip edilmesi, yatırımcıların teşvik ve desteklerden azami oranda faydalanmanın teşviki, yatırımcı ve girişimciler arasında dayanışma ve iletişimin özendirilmesi

Eksen 2. Korunan ve Yaşatılan Doğal ve Kültürel Miras	Öncelik 2.1. Kültürel değerlerin korunması, yaşatılması ve tanıtılması	Kültürel yapılarda yasa dışı tahribat ve hırsızlık	Orta	Değer kaybı ve turistik özelliğin yitirilmesi	Halkın bilgilendirilmesi ve farkındalık düzeyinin artırılması, emniyet güçleri ile işbirliği ve yakın iletişim
	Öncelik 2.2. Tabiat varlıklarının korunması ve tanıtılması	Doğal yapının kasıtlı yada uygun olmayan kullanımdan dolayı tahribi	Yüksek	Çevre kirliliği, değer kaybı ve turistik özelliğin yitirilmesi	Halkın bilgilendirilmesi ve farkındalık düzeyinin artırılması, ilgili kamu kuruluşları ile işbirliği ve yakın iletişim, okullarda duyarlılığın artırılması
	Öncelik 2.3. Tarihi dokunun korunması ve tanıtılması	Tarihi yapılarda yasa dışı tahribat ve hırsızlık	Orta	Değer kaybı ve turistik özelliğin yitirilmesi	Halkın bilgilendirilmesi ve farkındalık düzeyinin artırılması, emniyet güçleri ile işbirliği ve yakın iletişim
	Öncelik 2.4. Geleneksel üretim sistemlerinin korunması ve tanıtılması	İlgisizlik, finansal kaynak eksikliği	Orta	Geleneksel üretim sistemlerinin yok olması ve kültürün erozyona uğraması	Mikro hibe ve kredilerin yaygınlaştırılması, mesleki eğitimlerin verilmesi, geleneksel ürünlerin katma değer yaratan ürünlere dönüştürülmesi
Eksen 3. Artan Yaşam Kalitesi	Öncelik 3.1. Yaşanabilir mekânlar	Uygulamadaki yetersizlik	Orta	Toplumsal hoşnutsuzluğun artması	Çevre düzeni planlarının, yerel yönetimlerinin ve diğer kurumsal stratejik planlarının kentsel doku ve toplumsal ihtiyaçlarla uyumlu hazırlanması, finansman kaynaklarının dikkatli kullanılması
	Öncelik 3.2. Kadınların ve dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonu	İsteksizlik ve ilgisizlik	Orta	Ekonomik kayıplar ve yaşam kalitesinde düşüklük	Bu gruplara iş imkanlarının sağlanabilmesi için gerekli destekleyici düzenlemelerin yapılması
	Öncelik 3.3. Yaşanabilir ve sürdürülebilir çevre yönetimi	Kaynak yetersizliği	Yüksek	Yatırımların durması yada yavaşlaması	Kaynak tahsisi için gerekli girişimlerin yoğunlaştırılması
	Öncelik 3.4. Kentsel ve kırsal alt yapının iyileştirilmesi	Kaynak yetersizliği	Yüksek	Yatırımların durması yada yavaşlaması	Kaynak tahsisi için gerekli girişimlerin yoğunlaştırılması
Eksen 4. Nitelikli Hizmet Sunma Kapasitesi	Öncelik 4.1. Nitelikli insan kaynağı	Kurumların ilgisizliği, eğitim eksikliği	Düşük	Üretim ve hizmet verimliliğinin düşmesi	Kişisel gelişim ve mesleki eğitimlerin yoğunlaştırılması
	Öncelik 4.2. Kurumsal hizmet sunmada stratejik yaklaşım	Kurumların ilgisizliği	Düşük	Üretim ve Hizmetlerin etkin yürütülememesi	Stratejik yönetim eğitimlerinin ve kültürünün yaygınlaştırılması
	Öncelik 4.3. Kurumsal plan program proje ve proje uygulama kapasitesi	Kurumların ilgisizliği	Düşük	Üretim ve hizmetlerin sürekliliğinin sağlanamaması	Ortak proje kültürünün oluşturulması veya yaygınlaştırılması
	Öncelik 4.4. Uluslararası ve kurumsal işbirliği geliştirme	Kurumların ilgisizliği	Düşük	Üretim ve hizmetlerin etkin yürütülememesi	Ortak proje kültürünün oluşturulması veya yaygınlaştırılması, kurumların ortak bilgi-beceri alışverişi ve diğer etkinliklerinin artırılması

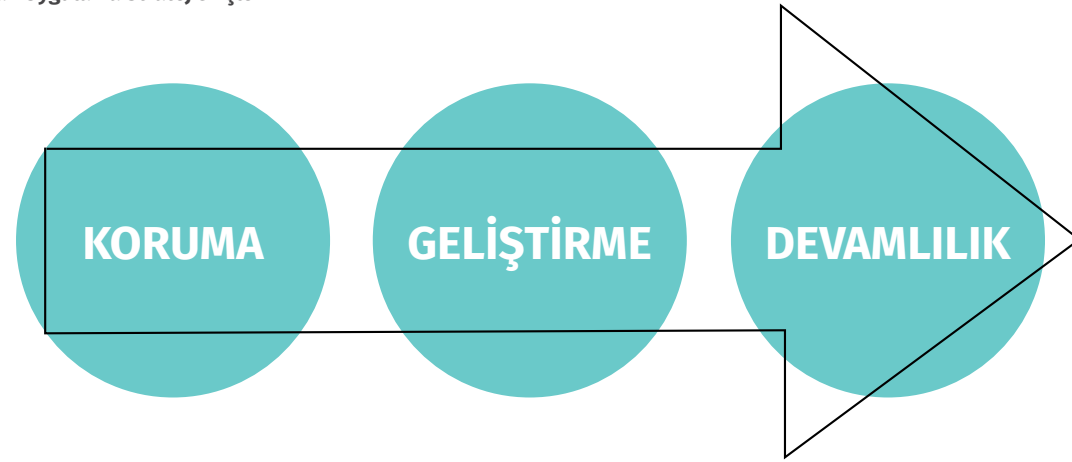
NARLIG L / AKSARAY

13. Uygulamaya Yönelik Stratejiler

Kalkınma planları ve programları her ne kadar katılımcı, gerçekçi ve uygulanabilir iddiasıyla planlanıyorsa da, iyi tanımlanmamış, açık ve net tarif edilmeyen uygulama stratejileri nedeniyle kendilerinden beklenen faydaları ve etkiyi elde etmekte zorlanmakta hatta bazen hiç başarılı olamamaktadır. Uygulama araçları tarif edilmediğinde plan, akademik bir makale hissi uyandırmakta ve paydaşlar arasında planlara olan güveni de sarsmaktadır.

Genel olarak 2014-2023 Bölge Planı uygulaması için geliştirilecek programlar ve projeler, koruma, geliştirme ve devamlılık işlemi üzerine oturmaktadır.

Şekil 3: Plan Uygulama Stratejisi İşlemi

Bu işlem tüm program ve projelerde uygulanacaktır. Plan uygulanması ile ilgili olarak geliştirilecek programlarda mevcut durum analizinde ortaya çıkan başlangıç noktası kötü ise koruma-geliştirme-devamlılık, iyi düzeyde ise geliştirme-devamlılık, mükemmel düzeyde ise devamlılık üzerine program ve projeler geliştirilecektir.

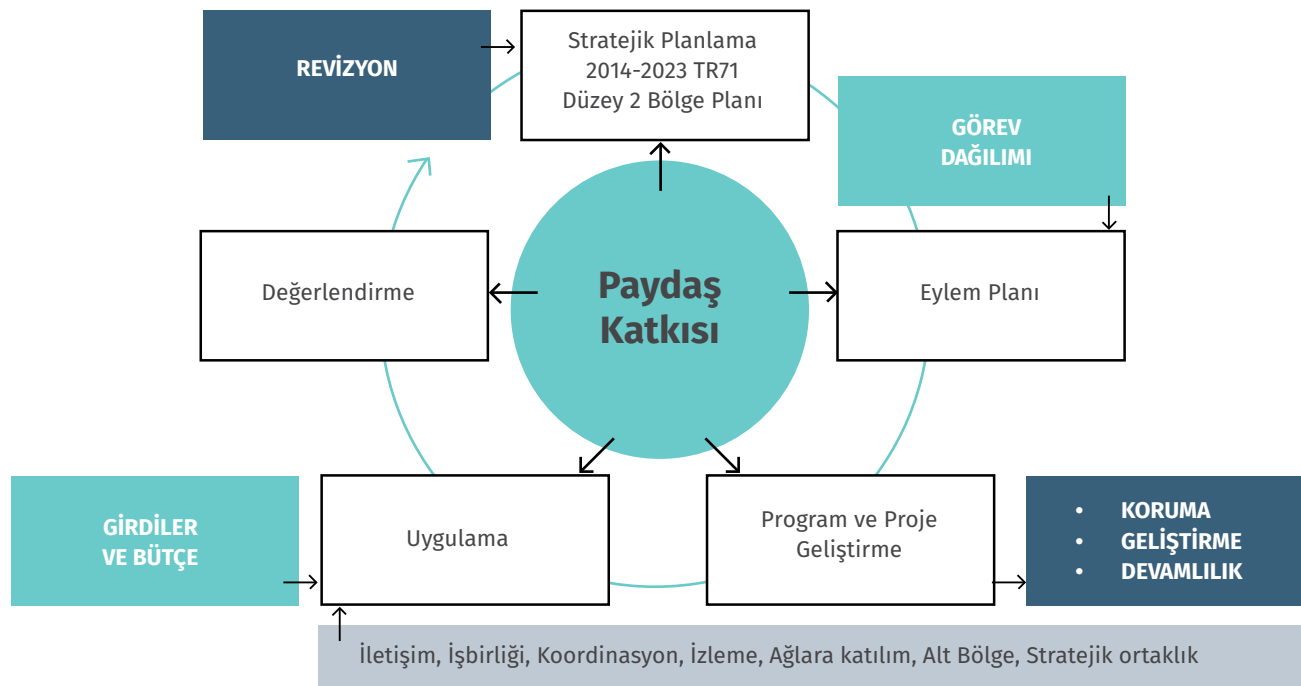
Burada bahsedilen stratejiler, bu planın hayata geçirilmesi için gerekli olan mekanizmaları, program ve projelerin yönetim araçlarını ve sürdürülebilirlik ya da sahiplik önlemlerini, daha açık bir ifade ile “Hedeflerimize nasıl

varacağız?” sorusunun cevaplarını vermeye çalışan “uygulamaya yönelik yol haritasıdır”.

13.1. Uygulamada Stratejik Yaklaşım

Planın uygulanmasına yönelik olarak değerlendirme dışında tüm safhalara paydaş katkısı öngörülmektedir. Paydaş katkısının en yoğun olarak öngörüldüğü safha Uygulama safhası olup bu safhada iletişim, işbirliği, koordinasyon ve izleme başvurulacak temel fonksiyonlar olacaktır.

Şekil 4: Plan Uygulama Stratejisi

Eylem planı bölge paydaşları arasında plan hedeflerine ulaşmak için görev dağılımını içerecektir. Bu görev dağılımı paydaşların mevcut kurumsal kapasiteleri göz önünde tutularak yapılacaktır. Bununla birlikte plan, paydaşların kurumsal kapasitelerinin uygulamalar ile birlikte geliştirilmesi esasına dayanmaktadır.

Planın uygulanması ile ilgili olarak yan tarafta stratejik önlemlerin alınması öngörülmektedir:

Plan İzleme Komitesi

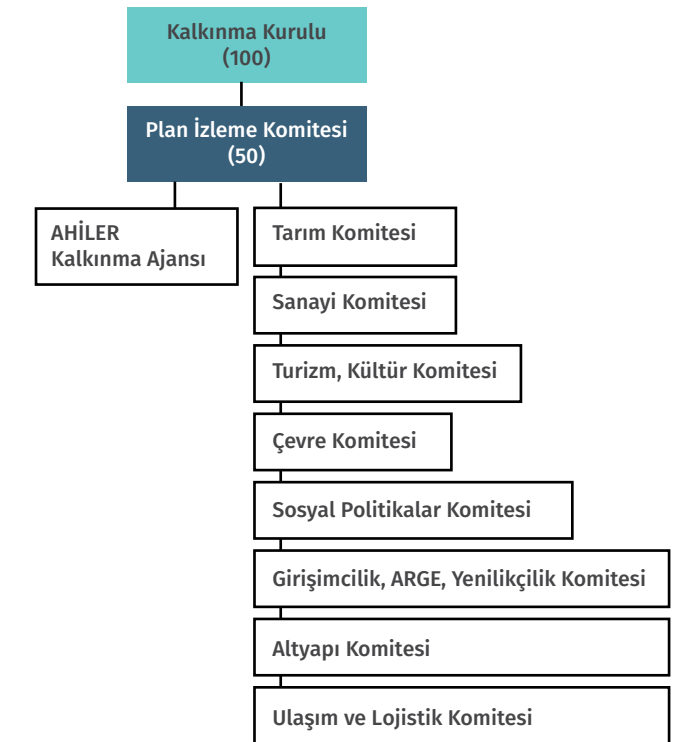
Bu komite, planın uygulanmasına yönelik hazırlanacak olan eylem planlarının izlemesini yapacaktır. Bu çerçevede komite, yıl sonunda gelinen noktanın tespit edilmesi, gerçekleştirilen faaliyetler ve sonuçlarının değerlendirilmesi, gerçekleştirilemeyen faaliyetler, yarattığı sonuçlar ve nedenleri ile bir sonraki yılda yapılması öngörülen çalışmaların ortaya konması faaliyetlerini üstlenecektir. Bununla birlikte bu komitenin planın sahiplenilmesi, kurumsal kapasitenin gelişmesi ve sürdürülebilirliğe destek vermesi beklenmektedir. Bölgede kurulmuş olan TR71 Düzey 2 Bölgesi Kalkınma Kurulu üyeleri içinden belirlenecek üyeler (50 üye), Plan İzleme Komitesini oluşturacaktır. Yıl sonunda yapılacak kalkınma kurulu toplantısının bir bölümü plan izleme çalışmalarına ayrılacaktır.

Komite içinde “tematik komitelerin” oluşturulması öngörülmektedir. Bu komitelerin görevi planın ilgili kısımlarına detay girdi vermek ve tavsiyelerde bulunmaktır. Bu tematik komiteler şunlardan oluşmaktadır.

Uygulamada Stratejik yaklaşım:

- Koruma, geliştirme, devamlılık
- Stratejik ortaklıklar
- İşbirliği, iletişim
- İzleme ve değerlendirme
- Alt bölgeler

Şekil 5: Plan İzleme Komitesi

Bu alt komitelere ek olarak gerektiğinde ek komitelerin kurulması da söz konusu olabilecektir.

Stratejik Ortaklıklar

Planda adı geçen tedbirler altında uygulanacak program ve projelerin yürütülmesinde teknik destek sağlama, kurumsal kapasite artırma, uzmanlıktan faydalanma, know-how transferi ve izleme-değerlendirme amaçlarıyla yerel, bölgesel ve ulusal düzeydeki paydaşlarla stratejik ortaklıkların kurulması öngörülmektedir.

Yerel, Bölgesel, Ulusal ve Uluslararası Ağlar Oluşturma veya Bu Ağlara Katılım

Amacı tecrübe ve bilgi alışverişi olacak olan bu tedbirin, planın uygulanma süreçlerinde hızlanma, kaynak tasarrufu sağlama, verimlikte ve etkinlikte artış gibi iyileşmeler sağlaması beklenmektedir. Söz konusu ağların temel görevi, bölge paydaşlarının ulusal ve uluslararası düzeydeki paydaşlarla bir araya gelerek bölge yararına kullanılabilecek tecrübeleri ya da başarı hikâyelerini bölgeye uyarlamak ve tatbik etmek olacaktır. Benzer şekilde bu ağlar bölge içinde elde edilen tecrübelerin ulusal düzeyde başka bölgelerde kullanılmasına da önyak olacaktır.

Yıllık Bölge Kalkınma Temaları

Ajans her yıl Bölge sorunlarına bölgesel ve ulusal düzeyde dikkat çekmek ve farkındalık yaratmak amacıyla paydaşları ile birlikte bir “Bölge Kalkınma Teması” belirleyecektir. Ajan Genel Sekreterliği’nin teklifiyle yılın son Kalkınma Kurulu

İzleme Faaliyetleri
Tablo 23: İzleme Faaliyetleri

Faaliyet	Sorumlu	Zamanlama	Rapor
Planın izlenmesi	Plan İzleme Komitesi, AHİLER Kalkınma Ajansı	Her yıl	Yıllık Plan İzleme Raporu

toplantısında alınacak tavsiye kararı ile Ajans Yönetim Kurulu’na sunulacak teklifle belirlenecek tema, Bölge Planı öncelik ve tedbirleri ile uyumlu olacak ve tüm paydaşlar arasında bir motivasyon sağlayacaktır.

Uluslararası İşbirliği

Uluslararası işbirliği çalışmalarının temel amacı yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde elde edilen kalkınma tecrübelerinin başka ülkelere ihraç edilmesi ya da başka ülkelere ithal edilmesidir. Söz konusu işbirliği, Türkiye’de ya da işbirliği yapılan ülkede olabileceği gibi üçüncü bir ülkede ortak projeler geliştirilerek uygulanması, eğitim faaliyetleri ve teknik ziyaretler olarak öngörülmektedir. Bu tür işbirliklerinin aynı zamanda ulusal görünürlüğe ve tanıtıma katkı vermesi de öngörülmektedir.

Alt Bölge Yaklaşımı

Amacı bölge içindeki gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkı vermek olan alt bölge yaklaşımı Bölge içinde özel öneme sahip alanların teşhisi ve bu alanlar ile ilgili özel programların geliştirilmesi (örneğin özel çevre koruma alanları), benzer sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyine sahip coğrafi olarak birbirine yakın ya da komşu ilçelerin kümelenmesi esasına dayanmaktadır. Kümelenme idari sınırlar ile olabileceği gibi, tematik konularda da olabilecektir. Özel Çevre Koruma alanları, su havzaları, mikroklima özelliğine sahip alanlar, sosyolojik özellikler, doğal zenginlikler, özel öneme sahip üretim alanları gibi tematik alanlar da alt bölge olarak sınıflandırılarak özel program ya da projeler uygulanabilecektir.

İzleme ve Değerlendirme

Planın izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili tedbirler aşağıdaki tabloda açıklanmıştır:

Planın izlenmesi, plan hedeflerine ulaşmak için tasarlanan eylem planlarındaki faaliyetlerin zamanında yapılıp yapılmadığını, faaliyetlerin gerçekleşme durumunu, faaliyetler sonunda ulaşılmak istenen sonuca ulaşma derecesini, faaliyetler yapılamadı ise nedenlerini ve muhtemel çözüm önerilerini, bir sonraki dönemde yapılması gereken faaliyetleri ya da alınması gereken önlemleri içerecektir.

Bu bilgiler Plan İzleme Komitesi altında yer alacak tematik gruplarda elde edilecek olup AHİLER Kalkınma Ajansı tarafından Yıllık Plan İzleme Raporu’na dönüştürülecek ve tüm bölgesel ve ulusal paydaşlarla paylaşılacaktır.

Değerlendirme Faaliyetleri
Tablo 24: Değerlendirme Faaliyetleri

Faaliyet	Sorumlu	Zamanlama	Rapor
Plan Ara Değerlendirme	Bağımsız Kuruluşlar	2017	Ara Değerlendirme Raporu 1
Plan Ara Değerlendirme	Bağımsız Kuruluşlar	2021	Ara Değerlendirme Raporu 2
Plan Sonuç Değerlendirme	Bağımsız Kuruluşlar	2024	Sonuç Değerlendirme Raporu

Değerlendirme faaliyetleri bağımsız değerlendiriciler tarafından yapılacaktır. Bu değerlendirmelerde plan hedeflerinin gerçekçiliği, uygulanabilirliği, kurumsal kapasite gelişme durumu, çıkarılan dersler ve elde edilen sonuçların kalitesi ölçülecektir. Bununla birlikte ilgililik, verimlilik, etkinlik ve sürdürülebilirlik ölçülecek ve paydaşların (ajans dahil) performansları değerlendirilecektir. Ayrıca geleceğe yönelik tavsiyeler de raporlarda yer alacaktır.

13.2. Uygulamada Prensipler

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Plan çerçevesinde “Artan Yaşam Kalitesine” hizmet eden Üçüncü Gelişme Ekseninde kadınların ve dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımının artırılması önceliği başta kadınlar olmak üzere bölgedeki dezavantajlı grupların sosyal ve ekonomik yaşama entegrasyonunu öngörmektedir. Bu çerçevede sosyal hizmetlere erişim

GÜVERCİNLİK VADİSİ / NEVŞEHİR

iyileştirilmesi ve işgücüne katılımın artırılması amacıyla çeşitli program ve projelerin uygulanması planlanmıştır.

Bununla birlikte Plan çerçevesinde tedbirler altında uygulanacak tüm program ve projeler ile özel nitelikli projelerde gerçekleştirilecek faaliyetlerde kadınların veya dezavantajlı grupların sosyo-ekonomik yaşama entegrasyonuna özel bir öncelik verilecektir. Program ya da proje tasarımlarında toplumsal cinsiyet dengesine ayrı bir başlık açılacak ve hazırlanan program ya da projenin kadınların sosyo-ekonomik yaşama entegrasyonuna nasıl katkı verdiği açıkça belirtilecektir. Program ya da projelerin değerlendirilmesinde bu husus mutlaka göz önünde tutulacaktır.

Uygulamada Temel Prensipler:

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

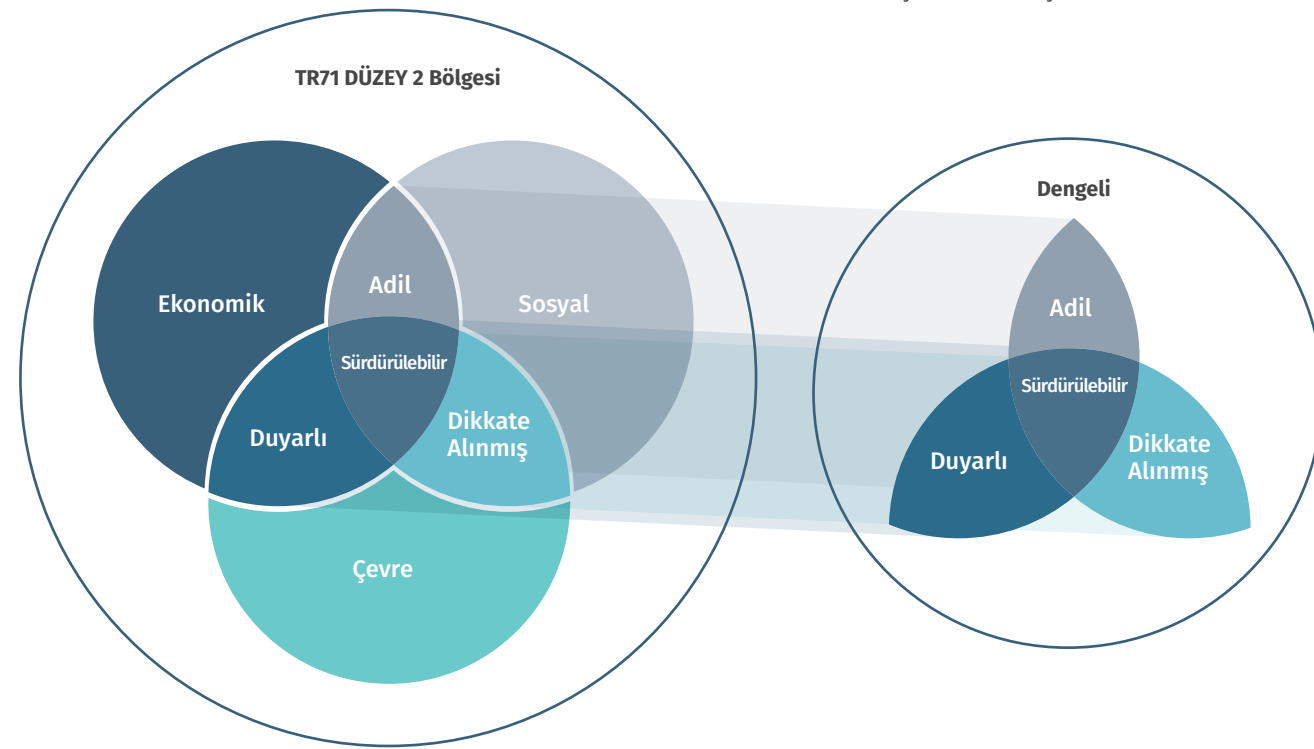
Sürdürülebilir Yaklaşım

| Sürdürülebilirlik

Genel hatları ile sürdürülebilirlikle planın uygulanması ile yaratılan **olumlu etkinin devamlılığı** esas alınmaktadır. Temelde sosyal, ekonomik ve çevre alanlarında yaratılacak olumlu gelişmelerin uzun dönemdeki etkilerinin sürekliliği amaçlanmaktadır.

Planın titizlikle üzerinde durduğu nokta dengeli kalkınma süreçlerinde hiçbir alanın diğeri üzerinde baskın olmaması ya da bir alanın diğerlerinin gölgesinde kalmamasıdır. Bu nedenle müdahale alanları olarak da tarif edebileceğimiz bu alanların birbiri üzerinde dengeli bir etkisinin olması son derece büyük bir önem taşımaktadır.

Şekil 6: Sürdürülebilirlik İlkeleri

Ekonomik büyüme sağlanırken çevre üzerinde baskı yaratmamak ve kazanımların adil olarak dağılmasına özen göstermek, sosyal ihtiyaçları sağlarken çevreyi ihmal etmemek ya da çevre koşullarında iyileşme sağlarken sosyal ihtiyaçları göz ardı etmemek kalkınma süreçlerinin devamlılığı için gerekli görülmektedir.

Söz konusu olumlu etkilerin sürekliliği için paydaşların uygulanan proje ve programlardaki uygulamaları bundan sonra kendi kapasite ve kaynakları ile tekrarlamaları

(çarpan etkisi) öngörülmektedir.

13.3. Eylem Planları

Planın üst ölçekli hedeflerine ulaşarak olumlu etkilerin yaratılması için planın uygulanmasına yönelik eylem planı hazırlanacaktır. Bu planlar uygulama stratejisinde belirtilen tedbirlere uygun olarak “tedbirler” altında uygulanacak program, proje ve faaliyetlerin açık ve net tanımları, iş bölümünü, bütçelerini ve zaman aralıklarını içerecektir.

UÇHISAR / NEVŞEHİR

Eylem planları paydaşlar için asli görevlerinin yanında “ek görevler” içereceğinden AHİLER Kalkınma Ajansı gerektiğinde bu paydaşlara teknik olarak destek olacaktır. Bu

destekler ajansın destek mekanizmaları devreye sokularak sağlanacaktır. Eylem planlarının safhalarını gösteren tablo aşağıda verilmiştir:

Tablo 25: Plan Uygulama Safhaları

Safha	Dönem	Öncelikler
1.Safha (kısa vadeli hedefler)	2014 – 2016 (3 yıl)	- Üretimin çeşitlendirilmesi - Girişimciliğin geliştirilmesi ve yatırım olanaklarının değerlendirilmesi - Kültürel mirasın korunması ve çağdaş yaşam ile bütünleştirilmesi - Tabiat varlıklarının sürdürülebilir yönetiminin iyileştirilmesi - Tarihsel çevrenin korunması ve yenilenerek gelecek nesillere aktarılması - Kadınların ve dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımının artırılması - Paydaşlar arası koordinasyon ve farkındalığın artırılması - İhtisaslaşma ve kümelenmenin geliştirilmesi - Nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi - Bölgenin yatırım ve tanıtım olanaklarının geliştirilmesi yoluyla Bölgenin yatırımcı çekme potansiyelinin artırılması
2.Safha (orta vadeli hedefler)	2017 – 2020 (4 yıl)	- Katma değer artırılması - Yenilikçi üretimin yaygınlaştırılması - Üretim altyapısının güçlendirilmesi - İhtisaslaşma ve kümelenmenin geliştirilmesi - Kentsel ve kırsal alt yapının güçlendirilmesi - Nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi - Bölgeye yapılacak yatırımları artırmak için yatırım cazibesinin artırılması
3.Safha (uzun vadeli hedefler)	2021 – 2023 (3 yıl)	- Markalaşmanın artırılması - Yaşanabilir mekânların iyileştirilmesi - Yaşanabilir ve sürdürülebilir etkin çevre yönetiminin geliştirilmesi - Kurumsal işbirliğinin bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde geliştirilmesi - İhtisaslaşma ve kümelenmenin geliştirilmesi - Nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi - Bölgeye yapılacak yatırımları artırmak için yatırım cazibesinin artırılması

ALADAĞLAR / NİĞDE

14. Finansman Kaynakları

TR71 Düzey 2 Bölgesi için 2014-2023 Bölge Planında belirtilen gelişme eksenlerinde ilerleme sağlamak amacıyla çeşitli finansman kaynaklarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda bölge planının uygulama sürecinde ihtiyaç duyulacak finansman kaynakları merkezi yönetim bütçesinden aktarılabilecek paylar, il özel idarelerinden aktarılabilecek paylar, belediyelerden aktarılabilecek paylar, bölgedeki sanayi ve ticaret odalarından aktarılabilecek paylar, faaliyet gelirleri, önceki yıldan devreden nakit, önceki yıldan devreden alacaklar ve diğer gelirlerdir.

UÇHİSAR/ NEVŞEHİR

15. KAYNAKÇA

15. Kaynakça

- AHİKA 2013, TR71 Düzey 2 Bölgesi, Alt Bölge Analizi Çalışması.
- AHİKA 2013, TR71 Düzey 2 Bölgesi İlçeleri Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi Raporu.
- EDAM, Ekonomi ve Dış Politikalar Araştırma Merkezi 2009, Türkiye için bir Rekabetçilik Endeksi, İstanbul: Ekonomi ve Dış Politikalar Araştırma Merkezi.
- Gelir İdaresi Başkanlığı 2011, Vergi İstatistikleri, Bütçe Gelirleri, Genel Bütçe Vergi Gelirleri.
- İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri 2013.
- 10. Kalkınma Planı (2014-2018).
- KENTGES Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı (2010-2023).
- Kırıkkale İl Özel İdaresi, <http://www.kirikkaleilozelidare.gov.tr/>.
- Kırsal Kalkınma Planı (2010-2013).
- Kırşehir Kaman Kaymakamlığı, <http://www.kaman.gov.tr/jupgrade/index.php>.
- Kırşehir Mucur Kaymakamlığı, <http://www.mucur.gov.tr/>.
- Sosyal Güvenlik Kurumu 2012, Yıllık İstatistikler, İller Bazında Şirket ve İstihdam Sayıları.
- T.C Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2011, KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2011 – 2013.
- T.C Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, OSB Bilgi Portalı, <https://osbbs.sanayi.gov.tr/citylist.aspx>.
- T.C Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, OSB Bilgi Sitesi, <http://osbbs.osbuk.org.tr/index.php>.
- T.C Kalkınma Bakanlığı 2012, İllere Göre Kamu Yatırımları.
- T.C Kalkınma Bakanlığı 2013, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi Raporu – BGUS 2014 – 2023.
- T.C Kalkınma Bakanlığı 1996, 2003, 2011, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması.
- T.C Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı 2011, Alt Yapı Yatırımları Genel Müdürlüğü, Ulaşım ve İletişim Stratejisi.
- T.C Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı 2013, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet ve İl Yolları Envanteri.
- TÜİK. 2012. Bölgesel İstatistikler 2012 - Nüfus <http://tuikapp.tuik.gov.tr/Bolgesel/menuAction.do>.
- TÜİK 2011 Bölgesel İstatistikler 2012 – İş gücü <http://tuikapp.tuik.gov.tr/Bolgesel/menuAction.do>.
- TÜİK 2012 Bölgesel İstatistikler 2012 – Göç <http://tuikapp.tuik.gov.tr/Bolgesel/menuAction.do>.
- TÜİK 2012 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi - http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059.
- TÜİK 2012 Ulusal Hesaplar, <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=kategorist>.
- TÜİK 2010 Bölgesel Hesaplar, <http://tuikapp.tuik.gov.tr/ulusalhesapapp/bolgeselgskd.zul>.
- TÜİK 2013 Nüfus Projeksiyonları 2013-2075 <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15844>.
- TÜİK 2012 Bitkisel Üretim İstatistikleri <http://tuikapp.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>.
- Türkiye Bankalar Birliği 2011, İstatistiki Raporlar, İllere ve Bölgelere Göre Bilgiler.
- Türkiye İş Kurumu 2013, İstatistikler, İl ve Meslek Düzeyinde Kurs İstatistikleri, Girişimcilik Kurs ve Kursiyer Sayıları.
- Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi (2011-2014).
- Türkiye 2023 Turizm Stratejisi (2007).
- Türk Patent Enstitüsü 2012, İllere Göre Marka, Patent, Faydalı Model ve Endüstriyel Tasarım Miktarları.
- TOBB 2011, 2012 Kurulan ve Kapanan Şirket İstatistikleri.
- Yenilenebilir Enerji Kaynakları Genel Müdürlüğü 2013.
- Yenilenebilir Enerji Kaynakları Genel Müdürlüğü 2013 TR71 Bölge İlleri ve Türkiye'ye Ait Günlük Ortalama Global Radyasyon ve Günlük Ortalama Güneşlenme Süreleri <http://www.eie.gov.tr/MyCalculator/Default.aspx>.

